

ŽELEZAR

JESENICE, 10. APRILA 1986

ŠTEV. 14 • XXXV

NAŠ KOVINAR, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik ŽELEZARJA začel izhajati 26. januarja 1937. ŽELEZAR izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirnajstodnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Mile Crnovc, tehnični urednik — novinar Dare Bradaskja, lektorica — novinarka Veronika Osredkar, novinar — fotoreporter Borut Grce, administracija — Marija Lužnik in Mira Keserovic. Naslov: Uredništvo Železarja, SOZD SZ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 26-18, novinarji 26-19, 25-15, administracija 26-21. Stavek in tehnično oblikovanje TK Gorenjski tisk Kranj, tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana.

Zdravje je edina tekma, v kateri je vsakdo lahko zmagovalec

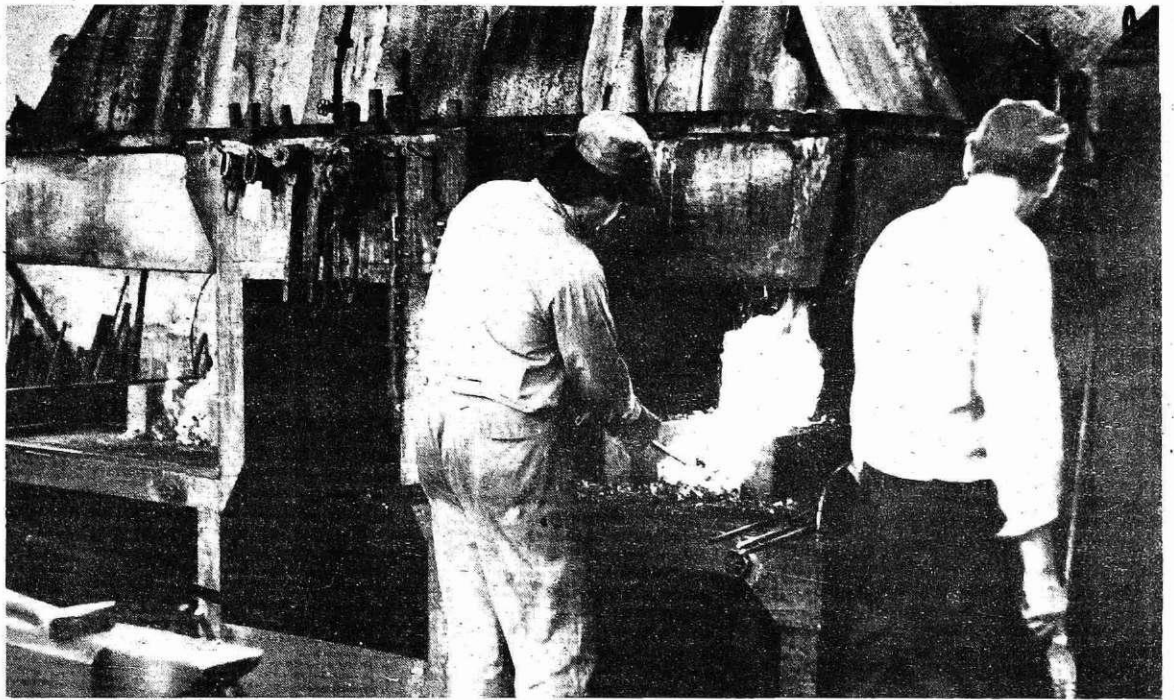
Od leta 1954 tudi v SR Sloveniji vsako leto 7. aprila praznujemo svetovni dan zdravja, katerega letošnje geslo je KDOR ZDRAVO ŽIVI, PRIDOBÍ. Navedenega dne leta 1948 je začela veljati ustanovna listina Svetovne zdravstvene organizacije, kot ene izmed specializiranih ustanov Organizacije združenih narodov, ki od leta 1950 dalje za svetovni dan zdravja izbere določeno temo in ustrezno geslo, povezano z mednarodnim javnim zdravstvom. Tako kot vse dosedanje teme oziroma gesla je tudi letošnja tema posvečena razumnemu, zdravemu načinu življenja in poudarja pozitivne ukrepe, s katerimi bi lahko tako posamezniki kot družba varovali in izboljšali lastno zdravje.

Svetovni dan zdravja je dejansko le spodbuda in izziv za čim bolj organizirano in množično zdravstveno izobraževanje in vzgajanje, za zdravstveno prosvetljevanje, ki poteka in mora potekati v vzgojnovarstvenih organizacijah, šolah in drugih izobraževalnih organizacijah, preko Rdečega križa in drugih oblik, vključno preko sredstev javnega obveščanja. Zato je ob vsakoletnem svetovnem dnevu zdravja izdane veliko strokovne literature, in nekaj sestavkov bomo v naslednjih številkah objavili tudi v našem glasilu. Pomembno vlogo in odgovornost pri zdravstvenem prosvetljevanju pa imajo zavodi za socialno medicino in higieno ter zdravstveni domovi.

Zdravstveno prosvetljevanje je prav gotovo pripomoglo k temu, da je vedno manj ljudi, ki mislijo, da je zdravje nekaj, kar nam je dano in na kar ne moremo veliko vplivati, in vedno več takih, ki spoznavajo, da s pozitivnimi ukrepi lahko izboljšamo in ohranimo zdravje posamezniku in družbi. Čedalje bolj postaja jasno tudi to, da je zdravje res nekaj, kar smo s seboj prinesli na svet, in zlasti tudi to, kar smo v kasnejših letih k temu dodali z zdravim načinom življenja. Pri tem pa, kakor navaja v svojem sporočilu ob letošnjem svetovnem dnevu zdravja generalni direktor Svetovne zdravstvene organizacije dr. Hafdan Mahler, zaslužijo posebno pozornost trije glavni dejavniki zdravega načina življenja: gibanje in šport, prehrana in osebna odgovornost.

V ustavi SR Slovenije je v 231. členu poleg drugega opredeljeno: VSAKDO JE DOLŽAN SKRBETI ZA SVOJE ZDRAVJE. Iz tega pa izhaja tudi naša pravica in dolžnost, da se prosvetljujemo za zdrav način življenja in da v tem smislu krepiamo svojo osebno odgovornost. To pa pomeni, da sami poskušamo ohranjati svoje zdravje z gibanjem, športom in zdravo prehrano ter se izogibamo škodljivim navadam. Zato je tudi v resoluciji Svetovne zdravstvene organizacije iz leta 1978 zapisano, da »imajo ljudje pravico in dolžnost, da posamezno in v skupnosti sodelujejo pri načrtovanju in izvajanju zdravstvenega varstva«. Doktor Hafdan Mahler v svojem sporočilu ob letošnjem svetovnem dnevu zdravja poudarja, da z dobro prehrano, zdravim načinom življenja, s telesnim in duševnim treningom, ki povečuje veselje do življenja, lahko vsakdo postane glasnik zdravja in da naj se zato po vsem svetu širi sporočilo ZDRAVJE JE EDINA TEKMA, V KATERI JE VSAKDO LAHKO ZMAGOVALEC!

Zato 7. april, svetovni dan zdravja, ne sme pomeniti niti začetka niti konca zdravstvenovzgojnih akcij, ampak le javno opozorilo, da mora zdravstveno prosvetljevanje potekati neprekinjeno skozi vse človekovo življenje. Sicer so glavni dejavniki zdravega načina življenja v vseh življenjskih obdobjih isti, spreminja se le njihova intenzivnost in kvaliteta, in ravno zato se moramo zanj usposablјati. Usposablјati za letošnje sporočilo Svetovne zdravstvene organizacije ob svetovnem dnevu zdravja: KDOR ZDRAVO ŽIVI, PRIDOBÍ!

V kovačnici (foto I. Kučina)

SEJA DELAVSKEGA SVETA ŽELEZARNE

V dvorani samoupravljalcev je 4. aprila potekala šesta seja delavskega sveta Železarne. Le dober mesec dni je potekel od prejšnje seje, ker pa se je nabralo vrsto pomembnih vprašanj in odločitev iz pristojnosti delavskega sveta, je predsednik sklical sejo. Delegatom je v obravnavo posredoval dokaj obširen dnevni red. Pa pogledajmo, kako je potekala obravnava posameznih točk dnevnega reda:

POROČILO O IZVAJANJU SKLEPOV PREJŠNJE IN IZREDNE SEJE

Kot običajno je tudi tokrat predsednik poslovnega odbora posredoval poročilo o izvajanju sklepov. Delegati so ugotovili, da je večina sklepov izvršenih. Strokovna služba mesečno spremlja odstopanja osebnih dohodkov jeklarjev od poprečja Železarne, po določenem obdobju (najdalj šest mesecev) pa bo po sklepu delavskega sveta pripravila analizo in jo posredovala delegatom v obravnavo. Seznanjeni so bili tudi z informacijo, da sklep odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne o korekciji plana za februar

v oddelku SM jeklarni ni bil realiziran, saj korekcija ni bila potrebna, ker so planske obveznosti izpolnili.

Odgovor na delegatsko vprašanje o problematiki stonjin je bil pripravljen, vendar delegacija temeljne organizacije Transport z njim ni bila zadovoljna. Sklenili so, da mora strokovna služba do naslednje seje pripraviti dopolnjen odgovor, ki naj vsebuje predvsem ukrepe za zmanjšanje stroškov stonjin.

Se vedno pa ni realiziran sklep o tem, da naj bi vodstva TOZD in delovnih skupnosti ter osnovne organizacije sindikata ocenili aktivnosti samoupravnih organov in delegacij. Poročila niso dostavile temeljne or-

ganizacije Plavž, Jeklarna, Valjarna bluming-štel, Valjarna žice in profilov, Hladna valjarna Jesenice, Zebljarna, Remontne delavnice in Energetika. Omenjenim temeljnim organizacijam je treba poslati dodatna opozorila za izpolnitev te naloge. Dokončna ocena, ki jo bo na osnovi poročil temeljnih organizacij in delovnih skupnosti pripravil CPSI, mora biti izdelana do naslednje seje delavskega sveta.

Sklep, naj strokovne službe preverijo vpliv storitvenih temeljnih organizacij na doseganje rezultatov v Jeklarni in možnost vključitve le-teh v sistem dodatnega stimuliranja jeklarjev, je dolgoročnejšega značaja in še v izvajanju.

POROČILO VOLILNE KOMISIJE ŽELEZARNE O IZIDU VOLITEV V SAMOUPRAVNE ORGANE SOZD SZ IN INTERNE BANKE SZ TER REFERENDUMU 27. MARCA

Obe poročili je posredoval predsednik volilne komisije Železarne.

Na volitvah, ki so potekale hkrati s skupščinskimi volitvami 13. marca je glasovalo 89,6 odstotka volilnih upravičencev, vsi predlagani kandidati pa so dobili potrebno število glasov. V samoupravnih organih sestavljene organizacije in interne banke bodo Železarno Jesenice zastopali:

— Franc Bassanese, Vinko Cerar Edo Kavčič, Janez Otrin, Branka Peškar, Franc Podlipnik, Dušan Sikošek in Milena Šolar v delavskem svetu SOZD DŽ,

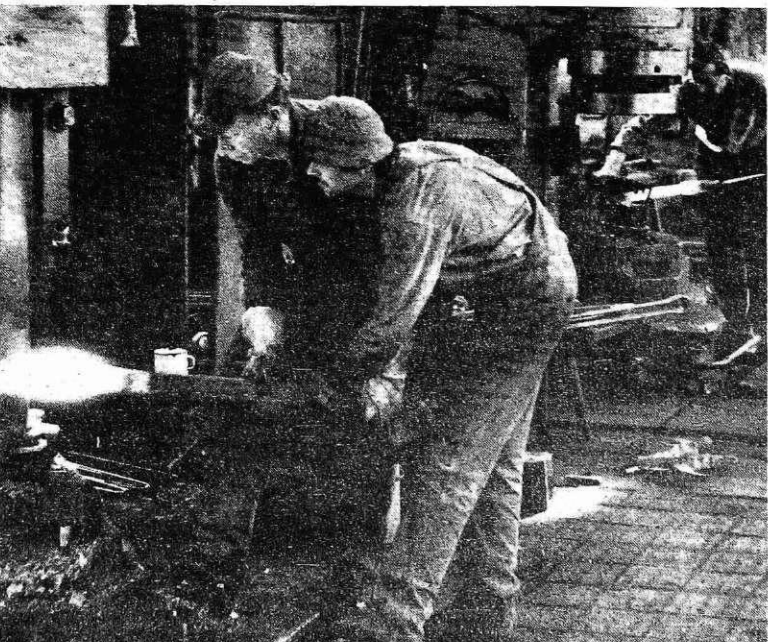
(Nadaljevanje na 3. stran)

PRISILNE HIŠNE UPRAVE V 225 HIŠAH

Na samoupravni Stanovanjski skupnosti občine Jesenice (SSS) pripravljajo sklic seje (hkrati konstituantne) skupščine SSS, ki bo predvidoma še v tem mesecu. Med kupi gradiva za sejo sta se mi kar sama ponudila dva naslova:

- Seznam hišnih svetov, ki niso bili organizirani na dan 31. 1. 1986 in
- Pogodba o izvajanju nujnih nalog hišnega sveta.

Zadeva me je zanimala, pa mi je strokovni delavec SSS gradivo odstopil. Hkrati s preučevanjem gradiva sem se lotil predpisov, ki urejajo ukrepe v primerih, ko hišni svet ni izvoljen ali ustrežno ne deluje.

Kovači (foto I. Kučina)

Zakaj pravzaprav gre?

Zakon o stanovanjskem gospodarstvu (1) (ZSG) v 77. členu sankcionira situacije, ko svet ni izvoljen ali pa ne deluje, da bi se preprečila materialna škoda na družbeni lastnini.

V takih primerih SSS po lastni pobudi ustrezno ukrepa, ali pa na predlog pristojnega organa KS prenese na OZD, ki opravlja dela in opravi pri gospodarjenju s stanovanjskimi hišami, dolžnost, da v imenu hišnega sveta (HS) in v breme sredstev za upravljanje stanovanjske hiše opravi nujne naloge HS.

Če pa SSS ne izda prej navedenih ukrepov v 30 dneh (podčrtal V. B.), potem ko bi moral zbor stanovalcev izvoliti HS oziroma, če se v tem času ne odloči o predlogu pristojnega organa KS, sprejme tak ukrep z odločbo občinski upravni organ, pristojen za stanovanjske zadeve.

Razlaga (2) prej opisanega določila ZSG omejuje OZD, ki začasno (podčrtal V. B.) v imenu HS opravlja nujne naloge z delovnega področja HS, ker mora upoštevati sklepe in stališča zbora stanovalcev, ki zadrži vse svoje pristojnosti tudi pri začasnem nadomeščanju HS. Dalje, zbor

stanovalcev in hišni odbor SZDL se morata prizadevati za čim prejšnjo izvolitev HS oziroma odpravo napak, ki so privedle do takšnega ukrepa.

Očitno gre za (naj jo tako imenujemo) uvedbo prisilne hišne uprave. Pod udarom tega ukrepa je v seznamu navedenih kar 225 družbenih stanovanjskih hiš v naši občini, ki so po stanju na dan 31. 1. 1986 brez izvoljenega hišnega sveta. Preseneča, da je 54 teh hiš na območju KS Edi Giorgioni Javornik-Koroška Bela, sledi KS Kranjska gora z 32 in KS Podmežaklja z 31 hišami. Kaže, da ta seznam ne ustreza dejanskemu stanju. To trdim na podlagi podatka, da je 14 hiš brez HS na območju KS Cirila Tavčarja, v kateri so mi razmere bolj poznane.

ALI JE DOMINVEST LAHKO POOBLAŠČEN ZA NALOGE PRISILNE HIŠNE UPRAVE?

Po mojem globokem prepričanju — ne. Naj navedem nekaj argumentov v prid tej trditvi.

Iz predložene Pogodbe, ki je brez oznake, ali gre za osnutek ali pred-

(Nadaljevanje na 6. strani)

35 LET ŽELEZARJA

JEKLARJI ZOPET DOBRO ZAČELI

Po podatkih statistične službe smo v sedmih dneh izdelali 26.787 ton skupne proizvodnje, kar je 98,3 odstotka operativnega programa.

V TOZD Plavž dosegajo družbeni plan in operativni program 90,2 odstotka. Izdelali so 2.925 ton grodlja.

V TOZD Jeklarna so vili 9.697 ton jekla. Operativni program, ki je enak družbenemu planu, presegajo za 5,3 odstotka.

V petih odpremnih dneh smo prodali 6.687 ton gotovih izdelkov in storitev, kar je 92,8 odstotka družbenega plana in 101,4 odstotka nižjega operativnega programa.

BESEDO MORAMO DATI DELEGATOM

Zvone Miklič, predsednik izvršnega odbora konference ošvornih organizacij sindikata v Železarni, odhaja na drugo delovno mesto, kar nam je bila kajpak dobrodošla priložnost, da mu izprašamo vest za poldrugi mandat, ki ga je prebil na čelu našega sindikata. Drugam ga ne vleče le boljši kos kruha, ampak tudi nemir; sam pravi: »Nikoli nisem vztrajal dolgo časa na enem mestu. Seveda je zdaj vsa zadeva malce nerodna, vendar ima človek najbrž pravico, da se sam odloči, kam bo šel. Če bi že prej vedel, da se mi bo ponudila ta priložnost, seveda ne bi sprejel drugega mandata.«

Njegov naslednik najbrž ne bo imel lahkega dela, če bo hotel peljati sindikalno barko v smer, ki jo je začrtal Zvone Miklič. To se mi seveda ni zapisalo samo zato, ker se spodobi, da o tistih, ki odhajajo, govorimo samo dobro. A bržčas bo najbolje, da o svojem delu spregovori kar sam.

»Trudil sem se, da bi sindikat ne bil samo družbenopolitična organizacija, katere predstavniki vsake toliko časa povedo nekaj zvenecih parol. Menim, da so minili časi, ko smo se lahko postavljali z družbeno vlogo sindikata in njegovim predsednikom. Sindikat bo moral delovati tudi na strokovnem področju, tako da bo lahko svoje pobude zagovarjal tudi po tej plati in ne le v stilu: to hočemo, to bi morali... Kljub temu pa menim, da mora biti sindikalni funkcionar iz proizvodnje, saj lahko edino tako pozna probleme, ki se tam pojavljajo, in ima pravi poslušanje.

Sindikata nimamo samo zato, da bi ščitil delavce pred poslovođarji (ali obratno) in skrival napake enih ali drugih. S svojimi napakami se moramo soočiti, sicer jih ne moremo odpraviti. Žal pa se nam dogaja, da dobrih delavcev sploh ne poznamo, saj nam ne delajo nobenih problemov, zanje ni treba pisati mnenj, ni jih treba zagovarjati... Namen sindikata pa seveda ni v tem, da bi ščitil slabe delavce. Lažna solidarnost nas ne more pripeljati nikamor naprej.

Morali bomo biti bolj odkriti v medsebojnih odnosih, kajti prav od medčloveških odnosov je navsezadnje odvisno tudi vse drugo.

Beseda je nanesla tudi na vlogo sindikata v procesu samoupravljanja.

»Sprejemamo celo množico raznih sklepov, kakor da bi se uspešnost kakega programa merila s številom sprejetih sklepov in številom napisa-

nih strani. Vedno ugotavljamo, da so ti in ti sklepi izvršeni, ostali so pa dolgoročnežna značaja. Tako ne pridemo nikamor. Sklepov imamo najbrž že zadosti, samoupravni organi pa preveč ohlapno spremljajo njihovo izvrševanje. Menim, da bi moral sindikat spremljati te stvari in opozarjati na pomanjkljivosti, kadar tega ne storijo samoupravni organi. Na sestankih delavskih svetov morajo priti do besede tudi delegati, ne samo poročevalci, treba jih je zainteresirati za sodelovanje. Ne sme se več dogajati, da prihajajo delegati na osrednji delavski svet brez stališča svojega temeljnega okolja. Morale bi nas skrbeti ure, izgubljene za branje poročil, ki bi morala biti delegatom dostopna že prej.

Kritična analiza sicer nakazuje nekatere možnosti za zmanjševanje zgolj formalnega odločanja, vendar je še vedno premalo radikalna. Strokovne odločitve bomo morali prepustiti strokovnim službam, ki bodo za svoje odločitve tudi odgovarjale.

O delovanju sindikata Železarn v času, ko je bil njegov predsednik, pravi Zvone Miklič:

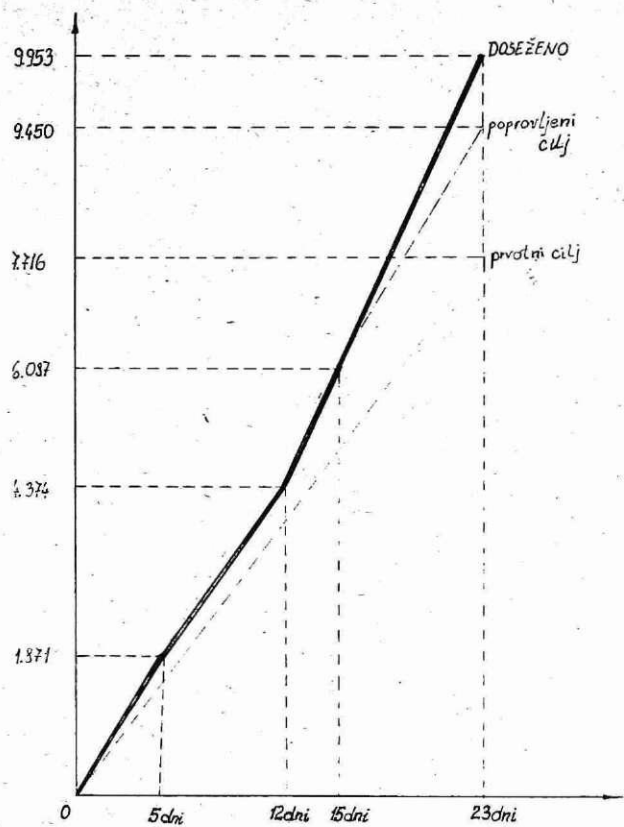
»Če bi ocenjevali osnovno dejavnost sindikata v tem času, bi lahko rekli, da imamo zelo dober sindikat. Vendar je samo to najbrž premalo. Precej časa bo treba, da bomo delavce in funkcionarje pripravili do tega, da se bodo začeli izpostavljati in opozarjati na napake ne glede na to, kakšne posledice ima lahko to za tistega, ki je opozoril na napako. Seveda prihaja do konfliktov med sindikatom in poslovođnimi delavci, vendar brez teh konfliktov ne moremo reševati problemov, s katerimi se srečujemo.

Sindikat mora posesti tudi v razprave o delitvi sredstev za osebne dohodke, saj je to področje, ki močno vpliva na vse drugo, kar se dogaja

ja v delovni organizaciji. Poglejmo na primer vodje temeljnih organizacij, nekateri si zelo prizadevajo za svojo temeljno organizacijo, drugi pač hodijo v službo, oboje se kajpak močno pozna pri rezultatih, ki jih dosega temeljna organizacija, ne pa tudi pri osebnem dohodku samega vodja TOZD. Tistemu, ki svoje delo opravlja z rezervno, ne moremo pravzaprav nič očitati, onega drugega pa ne moremo ustrezno nagraditi za prizadevnost. Vodja navadno ne ostane na svojem delovnem mestu več kot dva, tri mandate, delavci pa so tu tudi po štirideset let in seveda čutijo posledice takega ali drugačnega gospodarjenja. Zato pogosto tudi nimajo pravega razumevanja za vse tiste, ki »sedijo« v pisarnah, zanimajo jih težave, ki jih imajo na svojem delovnem mestu. Sindikalni funkcionar, ki bi si prizadeval za boljše nagrajevanje vodilnih delavcev, zato verjetno ne bi bil posebno priljubljen, čeprav bi le z ustreznim nagrajevanjem, ki bi bilo kajpak odvisno od rezultatov, lahko omogočili dolgoročni napredek. Seveda pa boljše nagrajevanje pomeni tudi večjo odgovornost.

Saj ne, da se pri nas ne bi nič premaknilo, vendar gre vsaka stvar hudo počasi, najbolj me moti prav ta počasnost in neučinkovitost, kadar se lotevamo česa novega. Zda smo spet začeli govoriti o novi organiziranosti. Treba je jasno povedati, da sploh ne gre za tako ali drugačno število temeljnih organizacij, ampak za drugačen način dela. Tudi če zmanjšamo število TOZD, nam to ne bo nič pomagalo, če se ne bomo drugače organizirali, če se ne bomo naučili novih metod dela. Zavedati se moramo, da tudi število rezijskih delavcev ni problem, pomembno je le, kaj in kako ti delavci delajo. Potrebujemo produktivno rezižo, pa tudi mlajše ljudi na odgovornih mestih. S pametno kadrovsko politiko bi morali zagotoviti, da bodo mladi strokovnjaki videli perspektivo v svojem delu, ne samo možnost napredovanja, ampak tudi zagotovilo za nenehno strokovno usposabljanje. Potem se nam ne bi moglo zgoditi, da bi za novo jeklaro iskali delavce drugje.

DOSEGANJE SKUPNEGA CILJA POSLOVANJA V MARCU

Prvotni cilj poslovanja za marec je bil 7716 milijonov dinarjev. Zaradi povečanja cen med mesecem za večino izdelkov našega proizvodnega programa, je bil cilj realizacije popravljen na 9450 milijonov dinarjev. Ta cilj poslovanja pa smo presegli za 5,3 odstotka, torej je bil konec meseca vsaj toliko uspešen kot začetek.

Oddelek za nagrajevanje

SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Člani odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarn so se na 13. seji sestali v sredo, 2. aprila. Obravnavali so običajne točke dnevnega reda: pregled sklepov prejšnje seje, oceno izvrševanja operativnega programa za marec ter predlog za april, odpise in pripise razlik pri poslovanju s tujino in vloge TOZD za odobritev združenih amortizacijskih sredstev. Uskladjali pa so tudi pripombe delavskih svetov TOZD in delovnih skupnosti k poslovnemu poročilu delovne organizacije.

Iz poročila podpredsednika poslovnega odbora o izvrševanju sklepov prejšnje seje je bilo razvidno, da so sklepi realizirani. Vodstvo TOZD Žičarna je skupaj z Energetiko, Hladno valjarno Jesenice ter ostalimi strokovnimi službami pripravilo poročilo o vzrokih za izpad proizvodnje žice VAC. Glavni vzrok za izpad so bile težave pri žarenju, ki so nastale ob čiščenju plinovoda s trikloretlenom. Člani odbora so poročilo sprejeli s pripombo, da so odgovorni delavci v TOZD Hladna valjarina Jesenice, Žičarna in Energetika ter sektor TKR ob navedenih težavah postopali prepočasi, zato mora biti organizacija del in strokovni pristop ob podobnih težavah temeljitejši.

Z informacijo računovodstva osnovnih sredstev o nabavljenih osebnih avtomobilih v letih 1984 in 1985 niso bili zadovoljni, saj so na prejšnji seji zahtevali poročilo o tem, koliko osebnih avtomobilov je v Železarni, kdo in kdaj jih lahko uporablja, kako se vodi evidenca o uporabi ter kdo določa razpored uporabe.

Pregledali so realizacijo proizvodnega programa za marec. Iz še ne dokončnih podatkov so ugotovili, da bosta tako skupna kot blagovna proizvodnja preseženi. Kljub temu pa so imele nekatere temeljne organizacije objektivne težave, in je odbor zanje sprejel korekcije planov do 95 odstotkov realizacije. Potrdili so tudi operativni program proizvodnje za april, ki bo v primeru, če bodo izve-

deni ukrepi na področju komercialne pridobitve predvidenega obsega storitev prevajanja, količinsko in vrednostno še višji.

Sklenjena je razprava o doseženih poslovnih rezultatih v preteklem poslovnem letu, zato je odbor usklajal pripombe delavskih svetov TOZD in delovnih skupnosti. Vsi delavski svetovi so obravnavali in sprejeli poslovno poročilo, pripombe pa je imelo osem temeljnih organizacij in ena delovna skupnost. Odbor je sprejel tri sklepe in jih posredoval v sprejem delavskemu svetu Železarn. O njih lahko preberete v prispevku o seji delavskega sveta Železarn. Sklenili pa so tudi, naj se pripombe, ki se nanašajo na problematiko znotraj posamezne temeljne organizacije ali delovne skupnosti, na tej ravni tudi rešujejo.

Na predlog oddelka zunanje trgovine so potrdili predlagane odpise razlik, ki so nastale pri poslovanju s tujino. Med njimi je bila tudi reklamacija žičnikov, zato je odbor sklenil, naj vodstvo TOZD Žebljarna in oddelek tehnične kontrole poostrižajo kontrolo pri odpremi žičnikov, saj se bomo le tako izognili reklamacijam na trgu, ki ga s težavo pridobivamo za prodajo teh proizvodov.

Vlog temeljnih organizacij in delovnih skupnosti za odobritev združenih amortizacijskih sredstev je vedno več, zato so člani na tej seji sprejeli sklep, da mora za vse vloge svojo strokovno oceno dati tudi finančno računovodski sektor.

CPSI — Z. V.

Naša vprašanja

V različnih temeljnih organizacijah so bila na samoupravnih delovnih skupinah zastavljena vprašanja v zvezi z nakupom osebnih avtomobilov golf. Čeprav vodja splošnega sektorja izvršuje določila pravilnika o uporabi motornih vozil v Železarni Jesenice, je treba povedati, da to velja samo za osebna vozila s šoferjem. Z ostalimi vozili, tako osebnimi kot tudi tovornimi, razpolagajo in upravljajo same temeljne organizacije. Zato splošni sektor pri teh nakupih ni preverjal upravičenosti nabave, niti za to ni bil pooblaščen.

Po nalogu odbora za gospodarstvo so bili zbrani podatki o nakupu osebnih vozil v zadnjih dveh letih. Nabavljenih je bilo 24 vozil, od tega 11 kombijev in 13 osebnih vozil, med njimi 7 avtomobilov golf (2 x JGL, 5 x JX). Od teh vozil še ni dobavljen golf JX za sektor novogradenj.

Upravičenost nabave novih vozil iz amortizacije ali na novo so presojali pristojni samoupravni organi oziroma projektni svet Jeklarne 2. Iz naslova Jeklarne 2 so bila nabavljena vozila za sektor novogradenj (4) in splošni sektor (1). Nekateri razlogi za nabavo teh vozil so znani:

- povečan obseg potovanj sodelavcev sektorja novogradenj v zvezi z gradnjo Jeklarne 2, ki mu nismo bili kos z osebnimi avtomobili s šoferji,

- širjenje dejavnosti v tej smeri ni v dolgoročnem interesu, zato je bilo potrebno najti rešitev, ki se bo po končani gradnji transformirala v drugo obliko dejavnosti,

- vozilo splošne varnostne službe v splošnem sektorju je kupljeno iz programa Jeklarne 2, na podlagi predvidene organizacije.

Osebnega avtomobila v delovni skupnosti KO-FI sta bila kupljena iz sredstev združene amortizacije, na podlagi sklepov odbora za gospodarstvo in delavskega sveta KO-FI. Vozilo, ki ga uporablja oddelek za marketing, je bilo kupljeno kot zamenjava za fiat-Polonez, vozilo za finančne posle pa zaradi problematike finančnega poslovanja. Že doslej je bilo potrebno po eno vozilo s šoferjem v rezervi, zaradi nujnih voženj sodelavcev komercialnega predvsem pa finančnega sektorja.

Za vsa ostala vozila je bila upravičenost ugotovljena na samoupravnih organih TOZD in delovnih skupnosti, kar dokazujejo tudi ustrezni dokumenti.

O izkoriščenosti posameznega vozila ne gre izgubljati besed. Vozila so bila nabavljena predvsem kot inter-

ventna vozila, čeprav se uporabljajo tudi za posle, ki niso vedno najbolj nujni. V sedanji gospodarski situaciji je zelo težko razmejiti, kaj je nujno in kaj ne, zato ne bo vedno mogoče do podrobnosti ugotoviti upravičenost posamezne vožnje.

Pripombe, da vožni park ni usklajen, niso utemeljene. V železarni prevladujejo vozila fiat ali njihove licence, VW in renault. Enotnost ni mogoča, ker je včasih treba kupiti tudi to, kar trg ponuja. Cena vozila golf je bila zelo ugodna, saj je vsak stal le 1,54 milijona dinarjev. Problem garažiranja je urejen od 20. marca, ostale zadeve se še rešujejo, pripravljaja pa se tudi dopolnitve pravilnika o uporabi motornih vozil. Sprejeta naj bi bila na prihodnji seji odbora za splošne zadeve.

Skrbno, vestno in odgovorno upravljanje z družbenimi sredstvi je eno izmed načel dobrega gospodarjenja. Skrb, ki so jo pokazali delavci in reagirali ob domnevnih nepravilnostih, pa vrлина, ki jo velikokrat ne cenimo. Same okoliščine se nam zdijo zelo problematične, vendar pretiravanje vseeno škoduje. Številke, ki si jih izmišljajo »dobro obveščeni«, niso vredne resne presoje, ker nekateri sploh ne pomislijo, kaj je mogoče in kaj ne. Ekscesi so bili in bodo, ne glede na naše predpise in nadzor pri izkoriščanju prevoznih sredstev. Od skupnega nadzora pa je odvisen naš uspeh.

Vodja splošnega sektorja
Janez Poljšak

OBVESTILO ZADRUŽNIKOM STANOVANJSKE ZADRUGE ŽELEZAR

V sredo, 18. aprila, bo ob 19. uri v Kazini zbor enote ostalih graditeljev v stanovanjski zadrugi Železar. Vabljeni ste vsi zadržniki, ki gradite zunaj zgostene gradnje (na Hrušici in na Rodinah), ali pa ste v vrsti čakajočih za gradnjo.

Odbor enote

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Elektrode in v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih

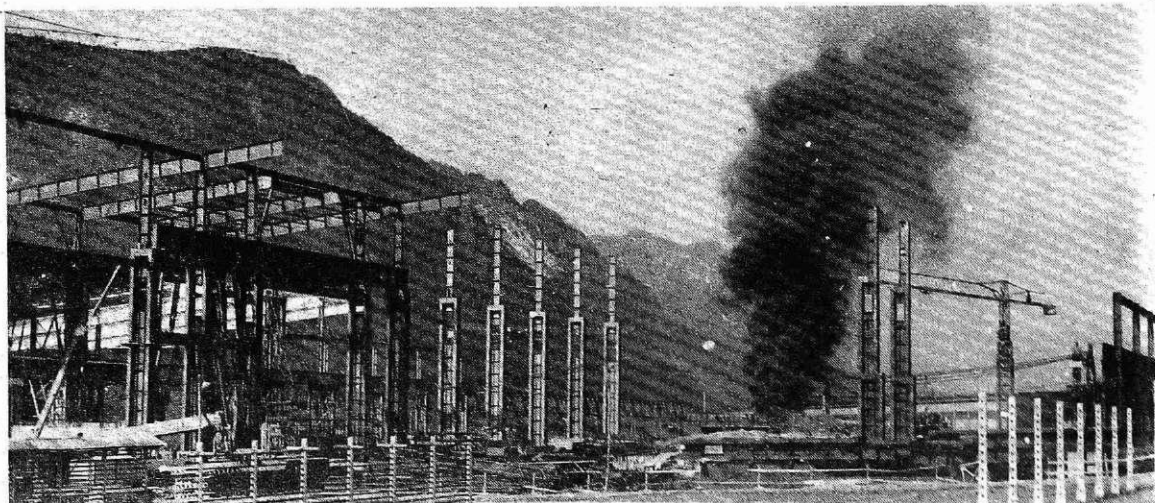
OBJAVLJAMO

prosta dela in naloge

VOZNIK VILIČARJA, šifra 2520, D-3, 6. kat., 2 osebi.

POGOJA: — dokončana osnovna šola in izpit za voznika viličarja.

Kandidati naj prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v osmih dneh po objavi na kadroviski sektor Železarn Jesenice, z oznako »za TOZD Elektrode«.

SEJA DELAVSKEGA SVETA ŽELEZARNE

(Nadaljevanje s 1. strani)

Bogomir Svetina v odboru samoupravne delavske kontrole, Brigita Džamastagić, Katarina Kos, Matevž Malej, Marija Novak, Tomaž Ramuš, Igor Vajs, Borut Verovšek in Vera Voh pa v zboru Interne banke.

Rezultati referenduma, ki je bil 27. marca in na katerem smo se odločili o predlogu samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in dela sklada skupne porabe ter predlogu metodologije vrednotenja zahtevnosti, so vsem dobro znani, zato rezultatov v tem prispevku ne bomo ponavljali.

V nadaljevanju je predsednik izvršnega odbora konference osnovnih organizacij sindikata podal očno družbenopolitičnih organizacij o izidu referenduma. Ocenili so priprave in potek referenduma in posebej poudarili vzroke za doseženi izid. Ocena družbenopolitičnih organizacij je dokaj obsejna, njena končna ugotovitev pa je, da delavci samoupravni sporazum odklanjamo in ga ne želimo, s tem odločnim »ne« pa smo se izrekli za sedanji sistem nagrajevanja. Obstoječi samoupravni sporazum bo zato potrebno prirediti dosledno izvajati, vsa neizpolnjena določila pa postopno spreminjati.

Poslovodni odbor je pripravil predloge usmeritev za delo pri sistemu nagrajevanja po neuspelem referendumu. Vrednotenje del in nalog po predlagani metodologiji ne bomo nadaljevali, do konca bo potrebno izdelati le razvidne oziroma razčlenjene delovnega procesa, ker to zahteva zakon o delovnih razmerjih. Poslednja delovna skupina pa bo analizirala veljavni samoupravni sporazum o delitvi osebnih dohodkov in predlagala začasne rešitve. Celotno gradivo usmeritev bodo prejeli vodje TOZD in sektorjev.

Delegati so brez razprave sprejeli poročila volilne komisije, oceno družbenopolitičnih organizacij in predlog usmeritev za nadaljnje delo na področju nagrajevanja.

STIMULIRANJE DELAVCEV PRI PROJEKTHNIH NALOGAH

V Železarni že vrsto let uveljavljamo skupinsko delo, zato posameznim projektnim skupinam zaupamo naloge, ki jih zaradi obseznosti ali kompleksnosti en delavec ne more opraviti. Delavski svet je na februarjski seji sprejel sklep, naj se pripravi predlog za stimuliranje delavcev, ki delajo pri projektnih nalogah. Strokovna služba in poslovodni odbor so predlog pripravili, vanj pa vnesli vsa merila in osnove za to stimuliranje. Predlog je pripravljen tako, da je uporaben za vse vrste projektov, ki se izvajajo v Železarni, uporabljal pa se bo zaenkrat le za projekt Jeklar 2. Pri ostalih projektih pa bomo merila in osnove za stimuliranje vpeljali postopno, seveda pri tistih, ki so ustrezno organizirani in katerih smotnost in upravičenost bo presodil poslovodni odbor.

Za stimuliranje uspešnosti projekta Jeklar 2 pa so konkretizirali še posamezna merila: Sodelavcem projekta, ki so odgovorni za postavitev objektov in naprav, se meri uspešnost glede na doseganje roka dograditve in stroškov projekta. Pri ugotavljanju učinkovitosti se enakovredno upošteva uspešnost vsake podskupine in uspešnost celotnega projekta. Za sodelavce, ki so odgovorni za poskusno proizvodnjo, sta merilo uspešnosti dosežena količina in asortiment v tem času. Poslovodni odbor bo spremljal izvajanje projekta in dopolnjevanje projektne dokumentacije z osnovnimi za obračun stimulacije.

REVALORIZACIJA OSNOV ZA BOLNIŠKO ODSOTNOST

Delegatom je bil predložen v obravnavo tudi predlog za revalorizacijo nadomestil za bolezensko odsotnost. Od 1. junija lanskega leta izvajamo revalorizacijo nadomestil za bolezensko odsotnost do 30 dni, s čimer smo raven nadomestil bistveno povečali in zmanjšali število primotov socialno ogroženih delavcev. Ustrezno pa niso rešeni še razni negativni vplivi inflacije, tako da delavci ne prejemajo enakega nadomestila, če je bila njihova prisotnost na delu drugače razporejena. Takšni primeri pa nam narekujejo, da je potrebno v revalorizacijo vpeljeti sistem, ki bo izenačeval osnovo osebnega dohodka za bolezensko odsotnost ne glede na mesec dela v predhodnem letu.

Brez pripomb so delegati sprejeli predlagano metodo: osnova za izračun se popravi tako, da se mesečni osebni dohodki delavca, prejeti v predhodnem letu, korigirajo s faktorji, ki izenačujejo osebne dohodke delavca preko celega leta; ti faktorji se ugotavljajo s primerjavo povprečnega osebnega dohodka v Železarni v predhodnem letu s povprečnim osebnim dohodkom v Železarni v posameznem mesecu predhodnega leta. Ta preračun se izvaja za delavce, ki so imeli v predhodnem letu manj kot 2.000 plačanih ur za delo in dopustniško odsotnost.

Sklepi veljajo od 1. marca dalje.

PREDLAG DELITVE SKLADA SKUPNE PORABE

Kratko uvodno obrazložitev je posredoval vodja oddelka za družbeni standard. Predlog delitve sklada skupne porabe za to leto so obravnavale samoupravne delovne skupine, delavski svet TOZD in delovnih skupnosti so uskladjili njihove pripombe, odbor za kadre in družbeni standard pa je skupaj z izvršnim odborom konference osnovnih organizacij sindikata uskladjil pripombe delavskih svetov.

Delegati so predlog potrdili, sprejeli pa so še nekaj dodatnih sklepov: Dom na Mežakli naj se v prvi fazi uredi kot planinska postojanka, poslovodni odbor pa naj imenuje strokovno komisijo, ki bo pripravila predlog dokončne rešitve doma.

Zobozdravstvo delavcev Železarn je potrebno čimprej sanirati in od občinske zdravstvene skupnosti zahtevati, da pripravi program sanacije, ki bo časovno opredeljen in finančno ovrednoten.

Sredstva za zadovoljevanje skupnih potreb v krajevnih skupnostih naj se, razen v občini Jesenice, dodelijo tudi vsem krajevnim skupnostim v občini Radovljica in Tolmin za delavce, ki so zaposleni v Železarni Jesenice.

INFORMACIJA O NOVI ORGANIZIRANOSTI ŽELEZARNE JESENICE

Delegati so se z informacijo seznanili, v aprilu pa jo bodo obravnavale samoupravne delovne skupine. O tem lahko preberete tudi v današnji številki Železarja.

Seznanili so se tudi s predloženim terminskim planom in aktivnostmi. Pripomb niso imeli, poslovodnemu odboru pa so naložili skrb za operativno izvedbo terminskega plana.

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O ZDRUŽITVI V POSLOVNO SKUPNOST ZA GRADNJO INFRASTRUKTURE IN OSTALIH SPREMLJAJOČIH OBJEKTOV NA PLATOJIH OB KARAVANŠKEM PREDORU

Izvršni svet skupščine občine Jesenice je organizacijam združenega dela občine Jesenice v obravnavo in sprejem posredoval zgoraj omenjeni samoupravni sporazum. Med gradnjo Karavanskega predora bo potrebno zgraditi tudi ostale spremljajoče objekte in urejati razmerja med posameznimi nosilci teh objektov. To naloge pa naj bi opravljala poslovna skupnost. Železarna Jesenice ima interes za združitev v to skupnost, saj naš položaj na tem območju zahteva, da smo navzoči v vseh aktivnostih gospodarskega življenja. Materialna obveznost in sporazumari določena, pojavile se bodo predvsem tri oblike, delež za poslovanje, svobodna menjava dela in združevanje sredstev na podlagi drugih sporazumov in pogodb.

Delegati so sprejeli omenjeni sporazum brez pripomb.

IZLET V PORDENONE

Društvo elektroinženirjev in tehnikov občine Jesenice organizira 28. aprila izlet v Pordenone, kjer si bodo udeleženci lahko ogledali sejem elektronike. Ogledali si bodo tudi jeklar 2 OZOP v Udinah, če bomo pridobili vstopno dovoljenje.

Vse natančnejše informacije dobite pri Mirku Zupanu (tel. 2561) in Dragu Sodja (tel. 2748), ki tudi sprejemata prijave. Ob prijavi je obvezno predplačilo 1.000 dinarjev na osebo.

Železarski globus

LR KITAJSKA

Lani so kitajske železarne proizvedle 46,5 milijonov ton surovega jekla. Za letošnje leto kitajski železarski strokovnjaki predvidevajo proizvodnjo 49 milijonov ton, do leta 1990 pa 55 milijonov ton surovega jekla.

UGOTOVITVENI SKLEPI O SPREJEMU POSLOVNEGA POROČILA DELOVNE ORGANIZACIJE ZA LETO 1985

S sprejemom sklepov na tej seji se je sklenil širok krog obravnav poslovnega poročila delovne organizacije za preteklo leto. Ugotovili so, da so vsi delavski sveti TOZD in delovnih skupnosti obravnavali poslovno poročilo in se z osebnim izjavljanjem odločili za predlagano delitev ustvarjenega dohodka. Odbor za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarn je uskladjil pripombe delavskih svetov in predlagal delavskemu svetu, da poslovno poročilo sprejme. Hkrati pa je tudi predlagal v potrditev še naslednje sklepe:

Kadrovski sektor naj v sodelovanju z vodstvom Valjarne žice in profilov razreši problematiko velike fluktuacije delavcev zaradi upokojitve, uredi pa naj tudi vprašanje vzgoje in izobraževanja kadrov, ki so končali šolanje, predvsem glede kvalitete in časa usposabljanja ter organizacije mentorstva.

Strokovna služba naj izdela analizo, zakaj so se osebni dohodki v TOZD Elektrode znatno manj povečali kot v ostalih TOZD, ki poslujejo z izgubo.

CPSI, strokovni kolegij oziroma poslovodni odbor naj pripravijo ustrezna stališča do oblik informacij doseženih poslovnih rezultatov, ki bi bile primernejše za obravnavo na zborih delavcev in samoupravnih organih.

Delegati so sprejeli predloge odbora, hkrati pa tudi poslovno poročilo delovne organizacije za preteklo poslovno leto.

RAZPIS PANTZOVE NAGRADE

Sodelavka oddelka za zaščito industrijske lastnine je prebrala predlog besedila za razpis Pantzove nagrade za leto 1986. Razpis bo objavljen v glasilu Železar, rok za prijavo pa je 30. junij. V razpisu bodo tudi natančnejše opredeljeni pogoji za pravico sodelovanja na natečaju za podelitev te nagrade.

IMENOVANJA

Delavski svet je predlagal, naj Železarno Jesenice zastopa v poslovnem odboru Interne banke SZ Brigita Džamastagić, v kreditnem odboru Tomaž Ramuš, član izvršilnega odbora delavskega sveta sestavljene organizacije Dušan Sikošek in njegov namestnik Franc Podlipnik, za predsednika zbora Interne banke pa je predlagal Matevža Maleja.

Imenoval je tudi Boženo Dolgan za delegatko Železarn v svetu Delavske univerze Jesenice za mandat 1986–1988.

Izbiro kandidatov za Pantzovo nagrado, nagrado Novator leta in nagrado za najboljše dosežke na področju varstva pri delu, humanizacije dela in varstva delovnega in bivalnega okolja bo opravila posebna petčlanska komisija. Delavski svet je v to komisijo imenoval Zorana Krejčiča (predsednik), Saša Pibra, Henrika Zupana, Aleksandra Mandeljca in Janeza Faletiča (člani).

DELEGATSKA VPRAŠANJA IN POBUDE

Ob koncu seje so sprejeli pobudo delegata iz delovne skupnosti za ekonomiko, TKR in novogradnje za gradnjo dodatnih stopnic nasproti stavbe Slovenijaavto za delavce, ki hodijo iz Železarn na tem delu. Predlagal naj se posreduje samoupravni komunalni skupnosti Jesenice.

CPSI – Z. V.

PERU

Leta 1984 so v perujskih rudnikih železove rude nakopali 4,03 milijonov ton te železarske surovine. Lani je proizvodnja narasla za 28 odstotkov in dosegla 5,16 milijonov ton. Tudi izvoz je z 2 milijonov ton v letu 1984 narasel na 2,3 milijona ton v letu 1985, proizvodnja peletov pa je v istem obdobju z 896.000 narasla na 974.000 ton.

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 14. DO 20. APRILA

14. aprila, Bogdan RAVNIK, vodja TOZD HV Bela, Jesenice, Tavčarjeva 3/b, tel. št. 83-734.
15. aprila, Vinko ROTAR, vodja TOZD Rem. delav., Jesenice, C. talcev 8/a, tel. št. 82-792.
16. aprila, Martin ŠKETA, vodja SEO, Bled, Alpska 1, tel. št. 77-130.
17. aprila, Lado ŠKETA, vodja TOZD Plavž, Bled, Alpska 1, tel. št. 77-136.
18. aprila, Albina TUŠAR, član PO, Blejska Dobrava 16/b, tel. št. 83-082.
19. aprila, Franc VIČAR, vodja invest. razvoja, Žirovnica, Rodine 51, tel. št. 80-268.
20. aprila, Jože ŠLIBAR, vodja TOZD Transport, Jesenice, C. 1. maja 58.
Dežurstvo je vsak dan od 14. ure do 6. ure naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času doma. Ob sobotah, nedeljah, praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.
V času dežurstva je dežurni obvezen opraviti en obhod po Železarni, svojega zapažanja vpisati v dežurno knjigo ter o tem poročati, ob predaji dežurstva, podpredsedniku poslovnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 14. 4.	IVAN SLAMNIK	JOŽE PEZDIRNIK
TOREK – 15. 4.	JOŽE RAVNIK	FRANCI ZUPANČIČ
SREDA – 16. 4.	VLADO REPE	PAVEL ZUPAN
ČETRTEK – 17. 4.	VANDA ENIKO	DUŠAN SMID
PETEK – 18. 4.	BOŽIDAR ČERNE	MATJAŽ KELVIŠAR
SOBOTA – 19. 4.	BRANKO GERČAR	AVGUST NOVŠAK
NEDELJA – 20. 4.	RADO LEGAT	JANEZ KOVAČ

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

Od 14. do 19. aprila bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: I. obratna ambulanta – dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta – dr. Ivica Vreš.
Dispanzer za horce: od 6.30 do 8. ure.
POPOLDNE: II. obratna ambulanta – dr. Alenka Katnik in III. obratna ambulanta – dr. Bernarda Benedik.
V soboto, 19. aprila, samo dopoldne: II. obratna ambulanta – dr. Alenka Katnik in III. obratna ambulanta – dr. Bernarda Benedik.
ZOBNE AMBULANTE:
DOPOLDNE: I. zobna ambulanta – Viktor Stražišar, v. dent., in II. zobna ambulanta – dr. Alojz Smolej.
Za horce od 7. do 8. ure.
POPOLDNE: III. zobna ambulanta – mag. dr. Bela Gazafi.
Za Vatrostalno od 15.30 do 16.30.
V soboto, 19. aprila, samo dopoldne: III. zobna ambulanta – mag. dr. Bela Gazafi.

DEŽURSTVO V VATROSTALNI

12. in 13. aprila, Borut VEBER, Jesenice, C. revolucije 11, tel. v službi 83-281.
Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. do 12. ure na delovnem mestu, v prostem času, do ponedeljka do 6. ure zjutraj je dosegljiv na domu.

KADROVSKO GIBANJE V MARCU

STAROSTNO SO BILI UPOKOJENI: Ivan DOLENC, 1933, Valjarna blumming štekel – 37 let v ŽJ; Marija HERMAN, 1930, KSI-SVS – 22 let v ŽJ; Jakob MERLIN, 1929, Jeklar 2 – 30 let v ŽJ; Leopold POTOČNIK, 1921, Energetika – 17 let v ŽJ; Neti ROZMAN, 1936, Valjarna žice – 35 let v ŽJ; Stan-ko ZUPAN, 1931, Strojne delavnice – 33 let v ŽJ; Vinko ŽALIK, 1929, Plavž – 33 let v ŽJ; Valentina KERN, 1933, Družbena prehrana – 23 let v ŽJ; Stanislav NOČ, 1926, Strojne delavnice – 38 let v ŽJ in Vinko ZORMAN, 1928, ETN – sektor novogradenj – 29 let v ŽJ.
INVALIDSKO UPOKOJENI: Andrej JALEN, 1933, Jeklovlek – 25 let v ŽJ; Miro POGAČAR, 1931, Plavž – 32 let v ŽJ in Janez STENOVEC, 1930, Vzdrževanje – 36 let v ŽJ.
Upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali težko zaslužen pokoj.

	SKLENILI DELOVNO RAZMERJE				PREKINILI DELOVNO RAZMERJE				dejanjsko stanje 31.3.	planirano število zaposlenih v 1.86
	iz JLA	stipendisti	ostali	SKUPAJ	v JLA	disciplinsko	po sklepih odl. št. III	upokojeni		
PLAVŽ									198	205
JEKLARNA	2		2	4	2	3	1	1	7	702
LIVARNA	1			1	2				2	82
VALJARNA HL.ŠT.	1		4	5	2	3	1	1	7	360
VALJARNA ŽICE			2	2				1	1	165
VALJ. DEB. PLOČ.	1		1	2						205
HL. VALJARNA BELA	1		3	4	2				2	279
HL. VALJARNA JES.			3	3						204
ŽITCARNA	1		1	2						240
PROFILARNA					1				1	63
VRATNI PODBOJTI										50
JEKLOVLEK			1	1	2			1	3	144
ELEKTRODE	1		1	2						251
ŽELEZARNA										82
STROJ. DELAVNICE	2	1		3	3			2	5	330
RODONT. DELAVNICE	3		1	4	5		1		6	507
VZDRŽEVANJE	3		1	4	2	1	2	1	6	563
ENERGETIKA	2			2				1	1	247
TRANSPORT	4			4	2		2		4	374
DS KO-FI			1	1	1				1	281
DS K S I			4	4			3	1	4	346
PRIJAVNIKI S. V. VS. SOLA										30
DS E T N	1			1	1			1	2	485
DRUŽBENA PREHRANA			4	4			1	1	2	190
SKUPAJ	23	1	29	53	26	7	12	13	58	6355

ODBORI ZA GOSPODARSTVO

TOZD Plavž

Odbor za gospodarstvo v TOZD PLAVŽ je na 10. seji 2. aprila ugotovil, da so v marcu izdelali 13.063 ton groblja ob porabi 750 kilogramov koksa za tono groblja. V aprilu nameravajo izdelati 13.000 ton groblja.

Ocenili so tudi priprave na popravilo VP 1. Opeko so naročili pri Vatrostalni, čakajo pa še na ponudbo

za maso za nabijanje iz Zahodne Nemčije. Pripravljajo tudi dokumentacijo za dele zamenjave plašča. Remont naj bi izvedli od 10. do 30. julija.

Ugotavljajo pa tudi, da se poraba pihalic zaradi boljše kvalitete pihalic in boljšega dela peči znižuje.

TOZD Valjarna bluming štekel

Odbor za gospodarstvo v TOZD Valjarna bluming štekel je na 9. seji 26. marca razpravljal o težavah pri proizvodnji v januarju in februarju. Težave so imele s pomanjkanjem naravnih (vložek je bil preusmerjen v HVB), pa tudi z valjanjem preko ogródja kvarto in pomanjkanjem energije. V januarju je bilo 41,6, v februarju pa 40,5 odstotka zastojev.

V aprilu nameravajo na blumingu izdelati 15.950 ton, na šteklju pa 15.300 ton. Operativni plan je enak družbenemu, spremembe pa so pri notranji prerazporeditvi jelek. Znižanje bo pri vložku za Profilarno, HV Jesenice in za prodajo; za to znižanje pa se povečuje vložek za HVB. Vzrok za prerazporeditve je pomanjkanje tujega vložka. Zaradi zniževanja plana na bronxu in liniji premeščajo delavce na Javornik, kar seveda povzroča nezadovoljstvo.

Težave imajo tudi z valjanjem kroma, debeline 2,2 mm, ker za tako zahtevno kvaliteto nimajo usposobljenih naprav.

27. junija lani je odbor sprejel tudi sklep, da se popravi odstotek deleža za izračun izredne proizvodnje s 70

na 100 odstotkov za pripravljalko »prob« v adjustaži štekel Bela in Javornik. Vse do januarja je bila premija za delavce pri teh proizvodnih nalogah izplačana 100-odstotno, z januarjem pa le 70 odstotkov, z obrazložitvijo, da s tem sklepom ni bil seznanjen oddelek za študij dela in časa. Odbor je sklenil, naj oddelek za študij dela in časa prouči in potrdi upravičenost tega sklepa, se pravi izplačilo 100-odstotne premije.

Reno iz TOZD dosledno vračajo v TOZD Jeklarna (po kvalitetah in tehtano), ta pa jo tudi v redu priznava. Zato menijo, da ne bi smelo biti več zvišanja stroškov za neprižnato reno.

Glede kromove rene, ki so jo v TOZD predvideli za prodajo in razrezali, pa so sklenili, da naj se zanjo najde kupec ali pa odpelje v reno.

Gasilskemu društvu Koroška Bela je odbor podaril 6 kosov navadne pločevine, dimenzije 1000 x 2000 x 3 milimetre.

Odbor je ugotovil, da še ni izvršen sklep, po katerem naj bi v TOZD za HV Jesenice odprli novo šifro — polizdelek lužena.

TOZD Žičarna

Odbor za gospodarstvo v TOZD Žičarna je na 11. seji 31. marca potrdil operativni plan za april. Izdelali naj bi 3210 ton vlečene žice, kar je 400 ton manj od družbenega plana. Plan

so znižali zaradi pomanjkanja delavcev, vložka patentirane žice in naročil za patentirano žico. Dvesto ton žice VAC bodo izvozili.

V februarju so izdelali 3556 ton

vlečene žice (103,08 % glede na operativni plan), poprečni osebni dohodek pa je bil 77.539 dinarjev na delavca.

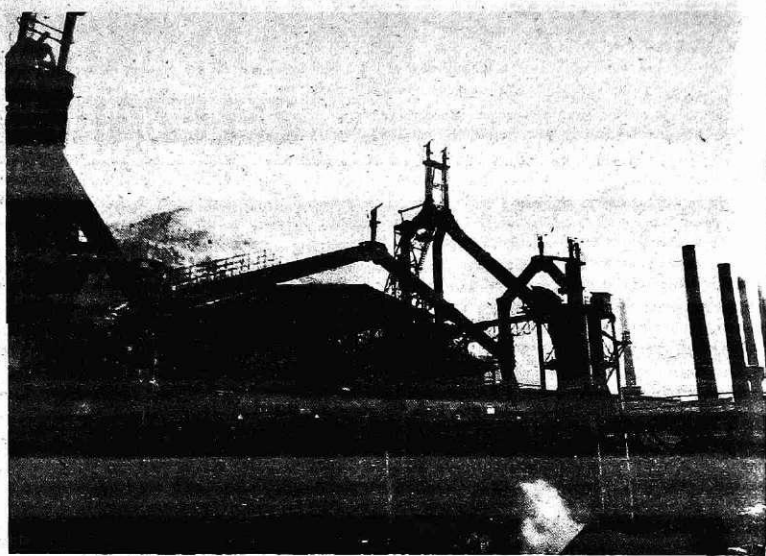
V februarju so prejeli 17 reklamacij, od tega 13 upravičenih. Vrednost reklamiranega materiala je dosegla, kot ugotavljajo, »rekordnih« 5,61 odstotka, kar pomeni, da so jim kupci reklamirali 139,5 tone žice. Vzroki za reklamacije so neustrezna kvaliteta, počeni plastični koloti, neustrezno navitje, korodirana površina, nevalitetna bakrena prevleka, luskava površina. Letos so prejeli že tudi osem reklamacij za palice, medtem ko so lani prejeli samo dve. Vzroki: spirálnost, dimenzijska odstopanja, napačna embalaža in zažgana površina.

TOZD Družbena prehrana

Odbor za gospodarstvo v TOZD Družbena prehrana je na 3. seji 21. marca razpravljal o izvajanju varčevalnih ukrepov v njihovi temeljni organizaciji. Iz poročila, ki ga je pripravila vodja TOZD, je bilo razvidno, da je bil poudarek na varčevanju z energijo (električno in plinsko), strokovnem ravnanju z napravami, učinkovitem izkoriščanju delovnega časa in pri varčnem ravnanju z živili. Ugotavljajo pa, da vsakodnevno dvigovanje cen povečuje razkorak med prihodki in odhodki.

Delavci Železarne, koristniki storitev TOZD Družbena prehrana, izražajo svoje nezadovoljstvo predvsem z zahtevami po povečanju normativov mesa v toplih obrokih in s pripombami, kljub peštrini jedilnikom, da je hrana enolična. Odbor ugotavlja tudi slab odnos do skupne lastnine. Posamezniki iz kantine, pa tudi restavracij in samskih domov odnašajo drobni inventar, ali pa ga skrivaj poškodujejo. Prav tako opažajo, da je zaradi slabšega standarda močno upadel tudi promet v Restavraciji železarne.

Odbor je nato podčrtal nekaj nalog, ki jih je potrebno uresničiti za izboljšanje delovnih rezultatov (izko-

Panorama Železarne (foto B. Grce)

riščanje delovnega časa, odnos do skupne lastnine, varčevanje z energijo, odnos do uporabe zaščitnih sredstev). Sklenil je tudi, naj se živila, ki so slabe kakovosti (meso) zavrne, saj tudi zaradi tega po kantine odpisujejo hrano. Posamezni odgovorni delavci v TOZD Družbena prehrana pa naj pripravijo poročila s svojih delovnih področij.

Ker je z otvoritvijo nove kantine Jeklarna 1 promet v Restavraciji Železarne izredno upadel, je odbor predlagal, naj se za Restavracijo poskuša dobiti nove porabnike toplega obroka, in sicer med tistimi delovnimi organizacijami, ki same nimajo možnosti za pripravo toplih obrokov. CPSI — Božidar Lakota

TOZD Vratni podboji

Odbor za gospodarstvo v TOZD Vratni podboji je na 9. seji 25. marca obravnaval poročilo o proizvodnji v januarju in februarju. V januarju so izdelali 122,2 tone (od tega za izvoz 93,3 tone), odpremili pa le 47,3 tone ali 43 odstotkov glede na operativni

plan. Opreme niso dosegli, ker podboji za izvoz niso bili odpremljeni. V februarju pa so izdelali 123,3 tone (od tega 82 ton za izvoz), odpremili pa 154 ton (140 % na plan). Oprema je bila presežena zaradi izdelkov za izvoz, ki so bili izdelani že v januarju. V aprilu nameravajo izdelati 120 ton, vendar pa plan še ni pokrit z naročili.

Realiziran še ni sklep o cenah za male usluge in cenah za sposojanje orodja.

Obveščeni so bili tudi o tem, da se v primeru, če delavec očala poškoduje na delovnem mestu, po nalogu vodje TOZD nabavijo nova, pa tudi o opozorilu Postaje milice Jesenice glede parkiranja osebnih avtomobilov na Cesti v Rovte, ki ga bodo razobesili tudi po glasnih deskah.

Športnemu društvu Dovje-Mojstrana je namesto denarne pomoči, ki bi jo društvo rabilo za trening najmlajših smučarjev, podaril osem (odpadnih) vratnih podbojev.

PREGLED SESTANKOV SDS

Iz TOZD VZDRŽEVANJE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, vzdrževanje plavž 3, vzdrževanje jeklarn 1 in 2, vzdrževanje Jesenice 1 in 2, vzdrževanje HVZ 1 in 2, vzdrževanje Javornik 1 in 2, vzdrževanje Bela 1, 2, 3, 4 in 5 ter vzdrževanje HVB 1 in 2. SDS vzdrževanje plavž 3 v zvezi s SaS o združevanju sredstev za zadovoljevanje skupnih potreb v krajevnih skupnostih vprašuje, če se je prispevna stopnja upravičeno toliko dvignila, glede na rast osebnih dohodkov in rast cen. SDS vzdrževanje jeklarn 1 in 2 pa se v zvezi s SaS o usmerjanju in uporabi skupnega dohodka, doseženega v TBG, vprašuje, »zakaj sploh sklepamo o stvareh, na katere se ne razume«. SDS vzdrževanje HVZ 1 in 2 k zaključnemu računu najprej pripominjajo, da jim je bilo gradivo prepozno posredovano (na dan sestanka) in da je to neodgovorno s strani sestavljalcev. Ugotavljajo pa tudi, da so dajatve in davki močno naraščajo, da pa delavci na to ne morejo vplivati. Stroški za tuje firme se jim zdijo previsoki. Za sredstva stanovanjskega sklada (predlog SSP) pravijo, da so sicer velika, da pa učinek ni najboljši. Glede SaS s TBG namigujejo, »da je preveč takih in podobnih odločanj, ki niso najbolj posrečena«. Pripombo imata tudi k predlogu za spremembo 119. člena statuta TOZD Vzdrževanje: »Sprememba se nanaša na izbiro kandidata za vodja tozda vzdrževanja. Sprememba bi lahko kasneje negativno vplivala na izbor kandidatov na ostalih delovnih mestih v okviru TOZD.« SDS vzdrževanje Jesenice 1 in 2 vprašujeta, kaj je z domom na Mežakli. SDS vzdrževanje Javornik 1 in 2 menita, da bi morale krajevske skupnosti občine Jesenice predložiti poročilo o porabljenih sredstvih. Člani SDS vzdrževanje Bela 1, 3 in 5 so pod razno opozorili, da je treba pripraviti tečaj (demonstracijo) o pravilnem gašenju požara, odpreti delovno mesto za čistila delavnice, izdelati stopnice za dohod na 50-tonski žerjav, popraviti streho v garderobi ter urediti ogrevanje v celi delavnici. V jeklovleku pa namestiti 1,5-tonsko dvigalo. Tudi SDS vzdrževanje HVB 1 in 2 v zvezi z zaključnim računom najprej opozarjata, da jim je bilo gradivo prepozno posredovano, »tako da ga posamezniki niso imeli čas niti prebrati, kaj šele preštudirati (2 uri pred SDS)«. Kljub temu pa so imeli nekaj pripomb. Tako pravijo, da »ocena stanja v HVB ni odraz pravega stanja na področju«. Predlagali so, naj bi se večje okvare vpisale v poslovno poročilo šele po posvetu z vodjem področja, saj je sedaj v poročilu veliko napak (»spisek okvar za leto poročilo naj se prepíše iz mesečnih poročil obratovodstva«). Tudi pri kadrovski problematiki opažajo, da se ne omenja, s kako velikimi problemi se celotno vzdrževanje sooča. Problem so predvsem usposobljeni kadri. »Na našem področju ugotavljamo, da se sicer število vzdrževalcev ne menja,« pravijo, »medtem ko kvaliteta naših storitev močno pada (mlad, neizkušen kader)«. Iz poročila, kot ugotavljajo, tudi ni razvidno, odkod sredstva za nakup avtomobila. Še posebej pa jih zanima, »kateri organ je ta sredstva potrdil!? Iz sklada skupne porabe pa po mnenju članov SDS veliko preveč sredstev namenjamo hokeju, čeprav bi tudi ostali športi zaslužili več pozornosti (denarja). K popravku 119. člena statuta TOZD pa pripominjajo: »Delavci načelno podpiramo to pobudo, ker smo seznanjeni s situacijo v preteklih letih. Toda za to smo samo v dani situaciji. Nismo pa za tak način kreiranja razpisnih pogojev kjerkoli in kadarkoli (da to ne postane navada)«. Pod točko razno je bilo precej ostre kritike na račun prevoznih in delovnih

Iz TOZD ENERGETIKA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, energetiki 1, 2, 3 in 4, parne naprave 1, 2 in 4, delavnica elektroenergetije, delavnica toplotne energije, delavnica

PIV energije ter PIV energija 1, 2, 3 in 4. SDS vodstvo TOZD je imela več pripomb k predlogu delitve SSP. Tako pravi, da bi bilo treba v predlog vključiti tudi sredstva za izvedbo srečanja proizvajalcev tehničnih plinov Jugoslavije in sredstva za praznovanje 80-letnice HE Gorje, ugotoviti, koliko ugodnosti imajo železarji pri SC Kobra v primerjavi z drugimi središči, v obratni ambulanti pa prednost pri zobozdravstvenih storitvah zagotoviti železarjem. Menijo tudi, da bi kazalo »razčistiti« delegatski sistem v temeljnih bankah za varčevalce in pojasniti njegov vpliv. SDS energetiki 1, 2, 3 in 4 pod razno navajajo pripombo v zvezi z referendumom: »SDS energetiki 1, 2, 3 in 4 zahtevamo, da se na volišču za referendum SaS o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in dela sklada skupne porabe in metodologije vrednotenja zahtevnosti del in nalog pred istim volilnim odborom namesti posebna volilna skrinjica za člane dejavnosti elektroenergetije. Član volilnega odbora iz EE je odgovoren za pravilen potek vlaganja glasovnic v skrinjico.« SDS delavnica elektroenergetije je IO OOS TOZD Energetika predlagala, naj prouči možnost za nabavo večjega števila vozovnic za smučarski center Kobra. Vodjo TOZD pa vprašuje, kdaj bo potrjen denar za nakup novega kombija. SDS delavnica toplotne energije ima k sporazumu o združevanju sredstev za zadovoljevanje skupnih potreb v krajevnih skupnostih in k obema bančnima sporazumoma naslednjo pripombo: »Z ozirom na to, da je vedno več SaS in zakon-skih odločil, ki vedno vse bolj zahtevajo (za njihovo razumevanje) popolno zbranost in veliko časa (delavec v proizvodnji in storitvenih dejavnostih ga med delom nima) smo na podlagi razlage strokovnih služb (smatramo, da so za to tudi strokovno usposobljeni) za sprejem navedenih SaS v točki 3 in 5.« Tudi vprašanje pod razno kaže v celoti povzeti: »SDS sprašuje, kdaj se bodo nabavili prenosni sprejemniki — oddajniki (voki-toki) za dispečersko dejavnost na vročevodih in parovodih. Z njimi se bodo pospešile intervencije pri odpravljanju problemov, do katerih pride v najneugodnejših vremenskih in časovnih razmerah, poleg tega pa se bo povečala tudi osebna varnost delavca pri izvajanju intervencije, kar je še bolj pomembno.« SDS delavnica PIV energije pod točko Pregled izvajanja sklepov prejšnje seje opozarja na vprašanje beneficiranega staža v delavnici PIV energije, ki je neurejeno še od leta 1980, in na vprašanje delovnih nalog in opravil strugarja, ki je neurejeno od leta 1982. Od tovariša Rafka Peniča, ki je poslal dopis, da delovodja, ki opravlja delo v oteženih razmerah, ni upravičen do oteškočenega dodatka, pa pričakujejo pojasnilo, kdo je in kdo ni upravičen do tega dodatka. SDS PIV energija 2 sporazum s TBG odpravi zelo na kratko: »Na bančne posle se dosti ne spoznamo, zato tudi nimamo pripomb.« SDS PIV energija 3 pa pod razno vprašuje o golfih: »Pod razno smo razpravljali o govorcih, ki se širijo da namerava Železarna nabaviti večje število avtomobilov golf, za vsako vodstvo TOZD. Smatramo, da je to velika porota. Delovna skupina zahteva o tem pojasnilo in tudi, zakaj se o tem ne razpravlja.«

Iz TOZD TRANSPORT smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, promet+ vleka 1, 2, 3 in 4, garaža, tehtalci, lokomotivna delavnica, elektromotorna delavnica, vozovna delavnica, delavnica motornih vozil in vzdrževanje proge. SDS elektromotorna delavnica se pritožuje zaradi pomanjkanja vode. Pravijo, da z umazanimi rokami ne morejo delati specialna dela, pa tudi sicer nihče ne hodi z umazanimi rokami domov (žal je tekst slabo čitljiv, tako da opombe ne moremo v celoti povzeti). SDS vozovna delavnica zahteva, da se uredi dobava glasila Železar, ker ga »zadnje čase dobivajo neredno in v manjših količinah«.

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA KOMERCIALNE IN FINANČNE ZADEVE smo prejeli zapisnike SDS zunanja trgovina-nabava, skladišče Bela, centralno skladišče Jesenice, špedicija, prodaja, računovodstvo osnovnih sredstev, računovodstvo prihodka in odhodka ter računovodstvo osebnih dohod-

kov. SDS zunanja trgovina ima pripombo k »načinu tolmačenja izvoza« v zaključnem računu. »Izraz izguba izvoza je neprimeren«, pravijo, »zato je treba pred delavci ŽJ bolj jasno obrazložiti nujnost izvoza«. Iz sredstev sklada skupne porabe naj bi se kupile nove priklovice. SDS centralno skladišče pa je predlagalo, naj se pri izplačilu ob upokojitvi ne upošteva poprečje SRS (47.114 dir), temveč poprečje ŽJ (59.908 din). SDS prodaja v zvezi s istim vprašanjem vprašuje: »Zakaj poprečje OD za devet mesecev in ne za dvanajst mesecev v letu 1985.« SDS računovodstvo OD pa pravi: »Z osnovo 47.114 din za izplačilo ob upokojitvi se ne strinjamo. Osnova v veljavnem sporazumu o delitvi sredstev OD in dela sklada skupne porabe je letno poprečje DO v SRS v preteklem letu in ne devetmesečno.«

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA KADROVSKE IN SPLOŠNE ZADEVE TER INFORMIRANJE smo prejeli zapisnike SDS kadrovski sektor, oddelek za zdravstveno in socialno varstvo, sekretariat, čistilke, CPSI, SVS 1, 3 in 4 ter PGRČ. SDS kadrovski sektor se v zvezi z zaključnim računom vprašuje, »kje so bili pri delitvi prikazani osebni avtomobili, ki so bili v zadnjem času nabavljeni«. Dvoje vprašanj zastavlja tudi v zvezi s predlogom SSP: »1. Zakaj je kljub dodatni finančni podpori zobozdravstvu čakalna doba še vedno 3 do 4 leta, ob tem, da storitve nudijo tudi Avstrijem, za katere čakalna doba zagotovo ne velja. Vsi pacienti pa naj bi v ordinacijo vstopali skozi čakalnico in nekateri pri »stranskih« vratih. 2. Kako se obravnavajo poklicna obolenja, ki se pojavljajo na zobeh delavcev, ki delajo s kislinami? Pod razno pa je sklenila, da je treba v izobraževalne akcije s področja računalništva vključiti delavce oddelkov, kjer bodo montirani oziroma uporabljeni terminali.« Tudi k SDS oddelku za zdravstveno in socialno varstvo ima pripombo zobozdravstvenim storitvam. Predlagala je, da naj Obratna ambulanta ŽJ ob koncu leta pripravi poročilo o opravljenih storitvah. SDS je pod razno poudarila tudi vprašanje dotrajanih aparatov in ostale medicinske opreme v OA. SDS sekretariat ocenjuje, da je cena penzionov v naših počitniških domovih previsoka (»povsod po drugih delovnih organizacijah je ta cena nižja«). Vprašuje se tudi, zakaj namenjamo takšna sredstva za SSP SOZD SŽ in pripominja, da naj sami izločajo potrebna sredstva. Moti jo tudi to, da zunanji prosilec namenjamo določena sredstva, medtem ko za redne programe znotraj ŽJ ni denarja. SDS CPSI ugotavlja, da pri poslovnem poročilu manjkajo ukrepi za izboljšanje poslovnih rezultatov (pojasnjevano je bilo, da bodo ukrepi pripravljeni za sejo DS ŽJ). Vprašuje pa tudi, koliko avtomobilov golf smo nabavili in kdo je sklepal o odobritvi sredstev zanje.

Iz TOZD DRUŽBENA PREHRANA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, kuzina, samski domovi, samopostrežna restavracija in kantine. Člani SDS vodstvo TOZD, kuzina in samski domovi so v zvezi s poslovanjem opozorili na več vprašanj. Tako ugotavljajo, da je promet v Kuzini zaradi padca kupne moči padel s 1.200.000 dinarjev v decembru na 500.000 dinarja v januarju. Izračuni tudi kažejo, da je 360 dinarjev, kolikor se iz materialnih stroškov dnevno krije za topli obrok, premalo, in se bo treba odločiti, ali »za samoprispevek delavcev ali za kritje iz SSP«. Pri osebnih dohodkih so lani zaostajali za poprečjem ŽJ za 14.000 dinarjev, vendar pa ugotavljajo, da se ta razlika počasi manjša. Tudi glede predloga delitve SSP so imeli nekaj pripomb. Predlagali so, naj bi praznovanje dedka Mraza organizirala Železarna, »saj smo mnenja, da je vsota, ki jo ŽJ namenja za obdaritev otrok, velika, v primerjavi s tistim, kar otroci dejansko dobijo (v obliki daril ali v obliki otroških predstav)«. Nadalje predlagajo, naj bi pri vrhunskem športu razmerje obrnili, tako da bi hokej dobil 40 odstotkov sredstev, ostali športi pa 60 odstotkov. Moti pa jih tudi, da društva, ki jim namenjamo sredstva, ne posredujejo povratne informacije, kako so ta sredstva porabila.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje — Božidar Lakota

KONGRESA JE KONEC! ŽIVEL KONGRES!

XII. kongres ZSMS je uspel. Zakaj?

1. Kongres je uspel, ker je izhajal iz dobrih kongresnih dokumentov, ki niso obravnavali prav vsake malenkosti, temveč so bili koncentrirani na ključne probleme, razvojne dileme, usmeritve itd.

2. Kongres je uspel, ker je poleg definiranja ključnih problemov in usmeritev avtoritativno posegel v nekatere aktualne nevarne točke naše družbe. Naštetje nekatere zahteve, stališča in pobude kongresa (ker jih delegati na plenarnem zasedanju nismo dobili v pisni obliki, so mogoča manjša odstopanja):

- prouči naj se možnost neposrednih volitev (še zlasti za predsednike družbenopolitičnih skupnosti);
- vztrajali bomo na stališču, da glavnega in odgovornega urednika imenuje izdajateljski svet, ne pa — kot je sedaj določeno v pravkar sprejetem zakonu — ustanovitelj;
- kongres podpira razpravo o spremembah člena 133. kazenskega zakonika (črtali naj bi zadnji odstavek). Še naprej bomo vztrajali pri ukinitvi smrtnih kazni, kot enemu najstarejših ciljev delavskega gibanja;
- stavke delavcev je treba legalizirati in preprečiti, da se štrajk kriminalizira (glej 638. člen Zakona o zbruhnem delu) kot kršitev delovne obveznosti oz. samoupravljaljske funkcije;
- rezultate raziskav (četudi niso ugodni za naročnike oz. nosilce moči) je treba objavljati. Smo proti ukinitvi raziskovalnih institucij. RS ZSS naj ponovno prouči razformiranje Raziskovalnega centra za samoupravljanje;
- zavzemamo se za dokončno moralno in politično rehabilitacijo žrtev dachauskih procesov;

- legalizira naj se ime skupine Laibach in omogoči njeno delovanje;
- pri skupščini naj se ustanovi posebna komisija, ki naj prouči smotrnost kapitalnih investicij v Sloveniji (zlasti Jesenice in Kidričevo);
- treba je preveriti, če je (bil) postopek kandidature Beograda za olimpijske igre izpeljan v skladu z družbenim dogovorom o financiranju velikih športnih prireditev;

V glavnem to niso nove zahteve, stališča oz. pobude. To, kar je pomembno, je, da so te zahteve sedaj zahteve kongresa. To niso več zahteve »svobodnih strelcev«, temveč zahteve delegatov XII. kongresa ZSMS. Kdor se bo zanje zavzemal, se bo lahko skliceval na avtoriteto kongresa.

3. Kongres je uspel tudi zaradi prisotnosti vztrajnih in prodornih delegatov in nosilcev t. i. novih družbenih gibanj. Le-ti niso oblikovali fizične podobe dogajanja (stojnice itd.), temveč so dali pomemben prispevek sklepom kongresa. Sporočilo kongresa so izoblikovali prav ekološki, v njem pa so opozorili na umiranje gozdov: Kar ni uspelo Benečanom, bo uspelo nam!

Kongres je delal v treh komisijah. V komisiji za razvoj revolucionarnih vsebin političnega sistema socialističnega samoupravljanja, v komisiji za družbenoekonomska protislovja socialistične samoupravne družbe in komisiji za ZSMS kot množično in najširšo fronto mlade generacije.

Komisija za razvoj revolucionarnih vsebin političnega sistema je predlagala kongresu večino zgoraj naštetih sklepov, stališč in pobud, ki jih je kongres na plenarnem zasedanju tudi sprejel. Podrobneje velja predstaviti razpravo Mihe Šipka iz občine Ljubljana-Šiška. Pokazal je na meje in zaslepljenost strategije za odpravljanje odločanja v t. i. ozkih krogih (grupah). Ta strategija meni, da je treba odločitve, ki se

sprejemajo v ozkih krogih, vrniti v temeljna okolja, v svete krajevnih skupnosti, delavske svete itd. Torej vsi odločajo o vsem! Šipek je odlično pokazal, kako je prav ta fundamentalistična zahteva (vsi odločajo o vsem), ki naj bi bila vrlina sistema, pravzaprav njegova slabost. Ravno ideološka zahteva »vsi odločajo o vsem« onemogoča definiranje »pravil igre«, onemogoča »čist politični boj«, omogoča pa neodgovornost neulovljivih ozkih krogov in s tem odtujeno odločanje. Srečo Kirn je Šipku očital, da ne vidi ambivalentnosti samoupravljanja (birokracija je prisiljena, da vpelje samoupravljanje in mora z njim računati) in da ni ponudil nobene rešitve, razen predloga za neposredne volitve. Toda, ali lahko diskvalificiramo razmišljanje samo zaradi tega, ker ne ponuja (predlaga) rešitve?

Duhovita je bila pripomba pripadnice mirovnega gibanja: naša država prodaja orožje tako Iranu kot tudi Iraku. Ali ni to svojevrstna percepcija neuvrčenosti? Opozorila je tudi na vedno številnejše pojave diskretne militarizacije (npr. »inflaciji moramo napovedati neizprosni boj«, »boj za mir« itd.), ki prevečajo že vse pore naše družbe.

Zakaj lahko država suspendira samoupravljanje, zakaj pa tega ne bi mogli tudi delavci, se je v razpravi o legitimnosti štrajkov vprašal S. Kirn. Ukine (!) naj se predelavce (mojstre), je nadaljeval, ki so subjektiviteta taylorizma. Zanimiv je bil njegov predlog, ki naj bi omogočil večjo moč zborov združenega dela: še pred sejo zbora naj bi bilo delegatom omogočeno horizontalno povezovanje (t. i. ad hoc parlamentarne povezave), kar bi omogočilo vzpostavitev kontramoci predlagateljem (izvršnim organom).

(Več z 12. kongresa ZSMS v naslednji številki Železarja)

PRIPRAVLJENOST JE VEDNO BOLJŠA KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

TITO

8. stopnja — rušilni potres. Zgradbe s slabo vezano konstrukcijo, zgrajene na mehkem terenu, se porušijo ali so močno poškodovane, vse stavbe, ki niso protipotresno grajene, so prav tako poškodovane, voda je pomešana s peskom in blatom, komunalne napeljave so močno poškodovane.

9. stopnja — delno uničujoč potres. Skoraj vse stare in nepotesno grajene stavbe se porušijo, poškodovane so tudi ostale stavbe. Zunanje električne napeljave se potrgajo, tudi ostale napeljave so močno poškodovane, poškodovane so ceste in železnice.

10. stopnja — obstanejo le trdno in dobro zgrajene stavbe, vendar so tudi te poškodovane, poškodovani so mostovi, železnice in ceste so neuporabne, lahko se porušijo jezovi hidroelektrarn, na mehkejših tleh nastanejo široke razpoke.

11. stopnja — katastrofalen potres. Porušene so vse zgradbe in mostovi. Na površini zemlje se pojavijo manjše vzpetine in novi rečni izviri.

12. stopnja — zelo katastrofalen potres, ki uniči vse, kar je ustvarila človeška roka. Površina zemlje spremeni dotedanje oblike.

V Sloveniji so potresi dokaj pogosti. Potresi šeste stopnje so mogoči povsod, vendar pa je večina ozemlja izpostavljena močnejšim potresom. Hudi potresi, osme ali devete stopnje, so mogoči v ljubljanski kotlini in njeni širši okolici, na ozemlju ob spodnjem toku Savinje in Save, ki zajema predel med Celjem, Zidanim mostom, Brežicami in Kozjanskim, dalje v Slovenskih gorah in okoliških predelih do Murške Sobote, Maribora in Dravskega polja, na Tolminkem, v južnem delu Bele krajine, v dolini Temenice med Trebnjem in Mirno pečjo ter na ozemlju Ilirske Bistrice z okolico.

Močni potresi se skoraj vedno pojavljajo v več zaporednih sunkih, ki si sledijo v krajših ali daljših presledkih in so različno dolgi. Navadno jih spremlja bobnenje v notranjosti zemlje. V zgradbah so za potres najbolj občutljivi vogalni deli, stopnišča, dvigala, balkoni, stropi v velikih prostorih, zato se je ob potresnih sunkih nevarno zadrževati v teh delih zgradbe. Če ste v času potresa v stavbi, ravnajte takole: brž ko začutite prvi potresni sunek, pohitite med podboje vrat v nosilnih zidovih, če pa to ni mogoče, se namestite ob trdni kos pohištva. Če ste v prtljigu in blizu vrat pohitite na prosto. Ne zadržujte se v bližini stavb — zaradi nevarnosti padajočih predmetov in poškodb.

Takoj ko minejo prvi potresni sunki, po najkrajši poti zapustite stanovanje in hišo. S seboj vzemite le najnujnejše. Z višjih nadstropij se ne spuščajte z dvigalom, ker se utegne zgoditi, da bo obtičalo med nadstropji. Pomagajte na prosto tudi otrokom in tistim, ki so potrebni pomoči. Če je stavba poškodovana, je treba v njej zapreti oziroma izključiti vse napeljave. Če je kdo zasut pod ruševinami ali kakorkoli poškodovan, mu pomagajte. Če vaša pomoč ne zadostuje, obvestite o tem najbližjo enoto civilne zaščite. Če ste zasuti, ugotovite, od kod prihaja zrak. Bodite previdni, da ne sprožite ruševin. Varčujte z močmi in v krajših presledkih kličite na pomoč ali udarjate s trdim predmetom na čvrste dele ruševin.

Poplave nastanejo zaradi dolotrajnega dežja, naglega topljenja snega ali izredno hudega naliva. Če ste ostali na poplavljenem področju (voda vas je presenetila), izklopite vse napeljave v stavbi (stanovanju) in pokličite na pomoč. Ponoči si pomagajte s primernimi svetili, da vas bodo reševalci lažje našli.

Visok sneg otežuje promet, poškoduje in porušuje strehe in slabo zgrajene stavbe. Prebivalci mest morajo očistiti sneg s pločnikov, kakor hitro ga zapade pet centimetrov. Sneg močno obremenjuje strehe in stavbe, posebno, če je moker. Zato z odstranjevanjem ne odlašajte predolgo. Pri tem seveda upoštevajte trdnost in konstrukcijo stavbe in strehe. S sadnega in ostalega drevja pravočasno otesite sneg.

Zemeljski plazovi nastajajo najpogosteje na strmih pobočjih, med zgornjimi in spodnjimi plastmi zemlje. Do nezgode pride ob dolgotrajnem deževju, nalihih ali močnem topljenju snega. Takšen plaz se ne sproži nenadoma. Prej so znani znaki drsenja zemlje, ki opozarjajo na nevarnost, to so posamezne razpoke v zemlji. Na drsenje zemlje opozarja tudi nagnjeno drevje, plotovi in telefonski ali električni drogovji.

RAZMIŠLJAM O SVOBODI IN MIRU

Svoboda! Mir!

Besedi, ki ju nenehno poslušam, berem, a ko o obeh razmišljam, počasi doumevam, da imata širok obseg in pomen.

Korenina svobode — korenina življenja! Korenine drevov segajo bolj ali manj globoko, korenine svobode pa prav tako.

Zgodovina našega naroda sega v stoletja, ko so se Slovani razseljevali po Balkanu. Tedašnji prestol še zasedali naši knezi s svojo častjo, ponosom, verovanjem, z narodno kulturo. A viharji so zibelko slovenstva premočno suvali, zato je prišlo do mnogih potopitev. Potopili so jih močnejši, včasih le bolj složni sosednji narodi. Kar ne morem razumeti, da so naše — moje slovenske prednike neusmiljeno potiskali s plodnih nižinskih pokrajin v gorat alpski svet. Knežji kamen na Gosposvetskem polju je živ dokaz, kako so nas izrinili. Vzroki za to nasilje so bolj ali manj razumljivi.

Ko sem o tem prebiral, se pogovarjal s starši, sem skušal doumeti, kako hitro se rodi spor, sloga pa se vrača po vseh ovinkih, nikamor se ji ne mudi.

Desetletje ne pomeni dosti v zgodovini, narod oblikujejo stoletja.

Naš narod je predolgo ječal pod tujim jarmom. Ni zbral moči, s katero bi naš kralj Matjaž vzdignil meč in prebudil svojo vojsko. Skalni grad so poskušali odpirati vojskovodje, a prodornosti in svetlobe je bilo premalo, da bi razjasnili temine.

Fašizem, ki se je v tridesetih letih tega stoletja kot rak razrašal po Evropi, pa je bil tako krut, da je v ljudeh prebudil novo, doslej neznano moč, rojeno iz trpljenja, ki je prebudila ljudi iz stoletnega spanja k upor. Novo moč je spoznalo nekaj najboljših sinov domovine, ki so se strnili okoli kralja Matjaža našega stoletja, tovariša Tita.

MOJE DOZOREVANJE

Ne morem razumeti, zakaj je oče vedno glavni v družini. V tej moji podrejeni vlogi me tolaži edinole misel, da bom tudi jaz nekoč glavni, da bom postal oče in potem bom kaznoval kot moj oče! Toda prepričanje mi to brani, saj iz lastnih izkušenj vem, da sem kaznovan za stvari, ki jih nisem nalašč naredil.

Matej
OŠ Mojstrana

Tito je pokazal pot k svobodi z vso ljubeznijo in predanostjo. Sinovi in hčere mučene domovine so mu sledili. Žal je preteklo mnogo krvi, da so korenine slovenstva vzklike in se začele razrašati v močna in košata drevesa. Ozeleneli so travniki. Rodila so polja. Vzcveteli so novi rodovi. A mir in svoboda sta trajna le ob močnih in treznih narodih z razsodnimi »kralji Matjaži«, ki ljubijo in spoštujejo človeško dostojanstvo nad vse, ki gojijo korenine svobode in miru na vrtovih in poljih vseh narodov, ki govorijo v različnih jezikih, a je pesem o svobodi in miru ista.

Boštjan Ilenič, 8. b.
Krožek za ohranjanje
tradicij NOB
OŠ Tone Čufar Jesenice

Brucovanje

Klub študentov jeseniške občine organizira v petek, 11. aprila, ob 20. uri v klubskih prostorih na Titovi 12 na Jesenicah brucovanje. Vabljeni!

SLAVKO TARMAN

NARAVOSLOVCI IN KIRURGI SKOZI STOLETJA

7

Pogumnim raziskavam dr. Kocha se morata zahvaliti vsa Evropa in Amerika, da se nevarnost nič več ne širi. Za popolno iztrebljenje ni potrebno nič drugega kot dvigniti zdravstveno higieno preprostega ljudstva.

Iz rok nemškega cesarja je dr. Koch prejel odličje kronski red z zlato zvezdo. Toda odkovanja in časti ga niso pokvarili, da ne bi ostal skromen in še naprej delaven. Kadar so ga kolegi slavili, jim je običajno dejal: »Garal sem, kolikor sem mogel... Če sem uspel bolje od ostalih, je iskati vzrok v tem, da sem na svojih potovanjih na polju zdravstva zašel v kraje, kjer je bilo zlato še na cesti... In to ne smatram za kakšno posebno zaslugo.« Vsekakor dr. Robert Koch zasluži naše spoštovanje za svoje nesmrtno delo pri odkrivanju bacilov. Pripadal je junaški dobi znanosti, jo vodil k neslučenim zmagam, pri tem pa tvegval svoje lastno življenje.

PASTEUR IN STEKLINA

Konec sedemdesetih let osemnajstega stoletja se je Pasteur ponovno dvignil v tekmo s Kochom. Hotel je dokazati in odkriti bacil smrtonosne stekline. Kot kemik ni imel medicinskih izkušenj, zato je v svojem laboratoriju namestil tedanje najboljše mlade francoske zdravnike. Med njimi so se odlikovali zlasti Roux, Joubert in Chamberland.

Delovni metodi dr. Kocha in dr. Pasteura sta temeljili na raznočnosti preiskav. Dr. Koch je delal hladno, premišljeno in izjemno sistematično. Dr. Pasteur pa je bil poln različnih idej, ki pa niso bile vedno umestne in pravilne. V tem sta se razlikovala. Dr. Koch je o svojih neuspehih poročal prav tako natančno kot o uspehih. Pasteur pa je bil izredno občutljiv, temperamenten in moč hitrih sklepov. Hkrati je reševal kopico nalog, ki pa zaradi zahtevnosti raziskav niso bile izdelane do popolnosti. Z neštetimi preiskavami je ho-

tel prekositi dr. Kocha. Zakaj se je Pasteur zapil prav v preiskave bacila stekline? To je skrivnost. Bilo je še najmanj deset nevarnih bolezni, ki so zahtevale odkritje povzročitelja. Nekatere teh nalezljivih bolezni so pomorile veliko ljudi, precej več kot steklina.

Nemara je Pasteur poleg raziskovalne sle premogel tudi umetniško žilico, ki ga je spodbujala k temu težavnemu in nevarnemu dejanju. Pogosto je dejal: »Vedno me je preganjalo strašno vpitje nesrečnikov, ki jih je ugriznil stekli pes v Arboisu, takrat, ko sem bil še mlad. Spominjam se še posebnega francoskega zakona izpred stotih let, ki je nalagal, da so državljanji neusmiljeno ustrelili, obesili ali zastrupili državljane, ki jih je popadel stekel pes. Dolga leta sem se čutil poklicanega, da postanem rešitelj ljudi, ki jih je zadelo takšno brezupno trpljenje...«

Tri- in polletno delo z asistentoma je končno rodilo uspeh. Pasteur je zahteval, da njegovo cepivo proti steklini preizkusi uradna komisija, sestavljena iz najuglednejših francoskih zdravnikov. Njena končna ugotovitev je bila: »Če imuniziramo psa s hrbtnim mozgom za steklino poginulih zajcev, tedaj se pes ne more ponovno okužiti s steklino.«

Mesec dni zatem je Pasteur vedel, da je s svojimi asistenti na pravi poti. Premagali so steklino ali hidrobojbo. Tudi tokrat je v Pasteurju rešitelj življenja prevladal nad razi-

skovalcem. Hodil je kot v sanjah, z glavo polno novih idej. Tisto leto — pisalo se je 1884 — je Pasteur prvič pozabil na obletnico poroke. Njegova žena je hčerki pisala naslednje vrstice: »Tvoj oče je ves zamišljen. Govori malo, spi malo, vstaja pred zoro, skratka, živi tako, kot je živel vseh petintrideset let, odkar sva poročena.«

Pasteur je prejemal nešteto pism z vseh delov sveta. Ljudje so ga prosili za pomoč in odrešilo cepivo proti steklini. Pisma pa niso pošiljali samo preprosti ljudje, temveč tudi kralji in cesarji...

In Pasteur? Šlo je za vprašanje nedolžnih življenj. Pri živalih je uspešno, kaj pa pri ljudeh? Malenkostna napaka bi pomenila smrt nešteto ljudi... Še nikoli ni noben raziskovalec mikrobov stal pred tako neizprosno odločitvijo. Znova in znova se je prepirčeval: »Pri poskusno cepljenih psih ni nobeden poginil. Vse za steklino obolele živali so po cepljenju ozdravele. Cepivo skoraj mora enako delovati na uboge ljudi. Naj bi, toda če vendar...?«

Pri tem »toda« mu je zastajala kri v žilah. Kaj naj stori? Najraje bi začel pri sebi, najprej bi se okužil s steklinskim strupom, nato pa bolezen zavrl s cepivom proti steklini, kajti zelo sem prepričan v uspeh, je zaupal svojemu staremu prijatelju Julesu Verceulu

ŽELEZAR

5

PRISILNE HIŠNE UPRAVE V 225 HIŠAH

(Nadaljevanje s 1. strani)

log, o izvajanju nujnih nalog hišnega sveta je razvidno, da bi te naloge izvajala DO Dominvest Jesenice.

V III. razdelku te pogodbe je citiran sklep skupščine SSS, 23. maja 1985, s katerim se prenaša nujne naloge HS na DO Dominvest Jesenice za stanovanjske objekte iz predloženega seznama. Tako citiran sklep skupščine SSS ne ustreza resnici. Kajti iz zapisnika (3) lahko preberemo, da ta sklep o prenosu nujnih nalog velja za DO BUSP Jesenice, ki se je reorganizirala in več ne obstaja.

Kaže, da je DO Dominvest Jesenice še v konstituiranju. Gre pa tudi za njen poseben status (4) organizacije posebnega družbenega pomena in bo zato morala svoje odnose s skupnostjo stanovalcev urediti z novo, ustrezno pogodbo.

Sodim, da je konec lahko povsem jasn: na DO Dominvest Jesenice in tudi na strokovni službi SSS s to pogodbo precej zamujajo in hkrati tudi prehitujejo.

Upajmo, da delegati novega mandata za SSS občine Jesenice ne bodo nasledili takim in podobnim predlogom, ki se ne ujemajo z našo pozitivno zakonodajo.

POGODBA o izvajanju nujnih nalog hišnega sveta je morda mišljena le kot predlog. Porodila se je v DO Dominvest Jesenice in zasluži nekaj naše pozornosti. V drugem razdelku drugega odstavka so navedene »nujne« naloge, ki naj bi jih Dominvest opravljal namesto neizvoljenega HS, in sicer:

— vzdrževanje skupnih delov in naprav (to ni predmet njegovega poslovanja),

— izdelava temeljnih planskih in finančnih dokumentov (teh še za izvoljene HS niso delali in verjetno jih tudi sedaj ne),

— pobiranje stanarine (pri tem so tudi sicer najbolj motivirani),

— določanje in pobiranje stroškov obratovanja stanovanjske hiše idr. sredstev (verjetno tiskarski skrat — pravilno stroškov za komunalne storitve, od katerih je odvisna redna uporaba stanovanj; zelo nejasno oblikovana zaključna formulacija).

Pravnikom prepričam v presojo formulacijo petega razdelka pogodbe, ki se glasi:

»Dominvest Jesenice si za svoje delo zaračuna v breme sredstev upravljanja stanovanjske hiše znesek, ki je s planom gospodarjenja predviden za upravljanje s stanovanjsko hišo«.

Če prav razumem to določilo, bodo stanovanjski hiši pobrali ves denar, ki je s planom predviden za njene stroške upravljanja, ne glede na čas opravljanja nujnih nalog HS.

Ali gre za razumljiv apetit po denarju? Sredstva za stroške hišne samouprave praviloma ostajajo neporabljena, ker večina HS zanje niti ne ve.

Paradoksalen je sklepni del pogodbe, ki se glasi takole:

»Pogodba je sklenjena za nedoločen čas in velja od podpisa obeh strank, uporablja pa se od 1. 1. 1986 dalje.«

Ali je resnično tako črna perspektiva naše hišne samouprave, da bo potrebna pogodba ZA NEDOLOČEN ČAS?

KJE SO POGLAVITNI VZROKI, KI SE POSLEDIČNO ODRAŽAJO V STANJU IN RAZMERAH NA PODROČJU NAŠE STANOVANJSKE IN HIŠNE SAMOUPRAVE?

Že sam podatek, da gre za 225 stanovanjskih hiš, v katerih so brez hišne samouprave, govori o razsežnosti tega problema. Gre za pojav, ki ni od včeraj. Govorimo lahko o različnih vzrokih, ki so privedli do navedenega stanja. Poznavalci razmer so že pogosto nakazovali oblike in načine, da bi se stvari premaknile v željeno smer. Žal, tudi na področju stanovanjske in hišne samouprave smo podlegli znani bolezn: lepo opisujemo negativne pojave in razmere, ne znamo ali nečemo pa nič storiti, da bi jih odpravili in spremenili. Problem, o katerem govorimo, je predstavljen zgolj s številčnim podatkom. Manjka pa poglobljena in vsestransko osvetljena analiza stanja, ki bi nakazala usmeritve za določene akcije, da bi obračunali z razširjenim deficitom v stanovanjski in hišni samoupravi.

Nekaj karakterističnih vzrokov, ki so privedli v obravnavane razmere. Izvirni grehi so v zapostavljanju temeljnih določil ZSG, pa tudi v pomanjkljivem znanju.

● Brez zlobe, doslej največji grešnik je ukinjena DO BUSP Jesenice. Nevarnim Tomažem priporočam, da preberejo predpis (5). Iz predpisa ugotovimo dela in opravila, ki bi jih BUSP moral opravljati za HS, tudi sodelovanje in pomoč pri ustanavljanju HS.

● Tudi skupščina SSS minulega mandata ni razpravljala o razmerah s HS; čeprav so ji bile znane. Prav tako se ni posvetila odnosom med hišnimi sveti in DO BUSP Jesenice,

kako se izpolnjujejo dela in opravila za HS.

● Žal tudi združeno delo ni pokazalo pozornosti in interesa za to, kako HS gospodarijo s stanovanjskimi hišami, ki so jim bile zaupane. Delegati združenega dela na sejah skupščine SSS niso sprožili tega vprašanja ali zahtevali potrebno poročilo.

● Občinski upravni organ, pristojen za stanovanjske zadeve, je imel dovolj razlogov za ustrezno ukrepanje, žal pa tega ni bilo.

● DPO so precej opustile svojo vlogo pri razvijanju samoupravnega in delegatskega sistema na področju stanovanjske in hišne samouprave. Skratka, gre za rezultate, ki so odsev navedenega povzetka.

Na koncu ne kaže prezreti pomembnih podatkov: v občini imamo okoli 460 družbenih stanovanjskih hiš, v katerih bi morali aktivirati skoraj 2.500 stanovanjskih samoupravljalcev.

Za njihovo delovanje in usposabljanje bo potrebno tudi kaj storiti in dati.

Prav gotovo pa se ne gre zanašati na uvajanje ukrepov prisilne hišne samouprave za nedoločen čas.

Viktor Brun

- 1) Uradni list SRS, št. 3/81
- 2) Občan — Priročnik, VII/81, str. 31
- 3) Delegat, XI/85, št. 5, str. 204
- 4) 47. člen ZSG
- 5) Uradni list SRS, št. 39/83, str. 2268—2269 in str. 2288—2291

Jesenice (foto I. Kučina)

NOVO SMETIŠČE V KRAJEVNI SKUPNOSTI SAVA

Krajevna skupnost Sava je prav zaradi neposredne bližine Železarn najbolj izpostavljena onesnaževanju. Zato bi morali čisto okolje posvetiti več pozornosti, tako krajan kot odgovorni občinski dejavniki. Pa vendar temu ni tako.

Dolga leta je bil kamen spotike neurejen trg Toneta Čufarja. Sedaj, ko imamo novo kino dvorano prav v naši krajevni skupnosti, bo verjetno prostor dokončno urenjen. Tako vsaj sklepamo po tem, da je med drugim načrtovano rušenje stare stavbe, v kateri so bili prostori naše krajevne skupnosti. Ves prostor bo verjetno urenjen kot parkirišče. Rad bi pa opozoril na velik, neurejen in neizkoriščen prostor za gledališčem Tone Čufar. Kolikor se spominjam, je bilo pred vojno tam nogometno igrišče. Začelo se je tako, da so nekaj kamena in zemljo, ki je ostala ob izkopu temeljev za novo stavbo, odložili na tem prostoru. Posamezniki so pridno dodajali staro opeko in omet, kar je verjetno ostalo ob prezidavi zasebnih hiš. Pred časom so komunalci vozili tja sneg in vmes tudi grmičevje. Potem se je pojavil pepel, stara žična mreža, dotrajan jogi in nekaj starih izpušnih cevi, pa smo dobili novo smetišče. Kupčki čez noč pridno rastejo. Prav na koncu, ob dotrajanem daljnovidnem železnem stebri, je postavljen odprt kontejner, za potrebe krajanov naše krajevne skupnosti. Komunalno podjetje ga sicer še kar redno odvažja, vendar pa nihče ne pospravi tistega, kar je okoli njega. Posebno takrat, ko je že poln in krajan stresajo odpadke poleg njega.

Ta prostor je ob splošnem pomanjkanju zlasti parkirnega prostora na Jesenicah toliko bolj dragocen. Treba je samo podreti barake, ki so jih uporabljali gradbinci, pripeljati nekaj kamionov peska za izravnavo terena, in prostor bo urenjen. Za kontejner bi bilo treba zbetonirati ploščo, tako da bi ga postavljali vedno na isto mesto. Tudi čiščenje odpadkov, ki bi padli z njega, bo tako dosti lažje. Tako urenjen prostor bi uporabili za parkirišče, posebno ob dneih, ko so v gledališču razne kulturno-zabavne prireditve. Ob takšnih dneih je prostor pred novo stavbo odločno premajhen, zato so nekateri občani, ki so z osebnimi avtomobili pripeljejo na prireditev, prisiljeni parkirati vozilo kar na pločniku. To pa seveda ovira pešce, ko morajo hoditi po cesti, in s tem ogrožajo sebe in vozilke. Mislim, da bi z nekaj dobre volje in minimalnimi finančnimi sredstvi to lahko uredili. Posebno sedaj, ko bodo ob ureditvi trga Toneta Čufarja na voljo kamioni in drugi gradbeni stroji.

Naj končam z mislijo našega krajana Jožeta Mikota, ki je nedavno tega zapisal: »Kaj nam pomagajo lepe rože na oknih, če pa imamo takoj čez cesto smetišče!«

Janko Fon

DACHAUSKI JETNIKI SE BODO SREČALI V LJUBLJANI

Čeprav se nekdanji interniranci oziroma jetniki iz Slovenije vsako leto srečajo na prostoru nekdanjega nacističnega koncentracijskega taborišča na Ljubelju, so nekdanji slovenski jetniki iz koncentracijskega taborišča Dachau že večkrat izrazili željo, da bi se posebej sestali. Želja se jim bo letos uresničila.

Taboriščni odbor Dachau pri komisiji za bivanje politične zapornike, internirance in izgnance (le-ta je v okviru ZZB NOV Slovenije) pripravlja srečanje nekdanjih internirancev oziroma jetnikov iz Dachaua. Srečanje bo v soboto, 31. maja, v Domu JLA v Ljubljani, nasproti glavne železniške postaje. Uradno se bo začelo ob 11. uri, s pozdravom udeležencem, po krajšem kulturnem programu pa se bodo nekdanji dachauski jetniki pogovorili o svojih problemih.

Ker želi taboriščni odbor Dachau, da bi se srečanja udeležilo čimveč nekdanjih dachaucev iz vse Slovenije, naproša vse zainteresirane, naj udeležbo vnaprej sporočijo na naslov: Zveza združenj borcev NOB Slovenije, Republiški odbor, Taboriščni odbor Dachaua, 61000 Ljubljana, Vrtača 11. Prijave naj pošljejo čimprej, najkasneje pa do konca aprila.

V zvezi s tem srečanjem velja omeniti še nekaj. Nekdanji taboriščniki tudi med seboj obveščajo o srečanju, zato da bi bilo udeležencev čim več. Na srečanju bomo skušali izpopolniti tudi seznam nekdanjih jetnikov iz Slovenije, ki so bili v KZ Dachau. Nameravamo namreč ponatisniti zbornik »Dachau«, na koncu katerega bo objavljen celoten seznam internirancev iz Slovenije v koncentracijskem taborišču Dachau.

BA

Železarski globus

SOVJETSKA ZVEZA

Tudi sovjetska železarska industrija je lani proizvedla več kot v letu 1984. Proizvodnja grodlja se je povečala za 0,2 odstotka, proizvodnja surovega jekla pa se je zvišala za 0,6 odstotka in dosegla okrog 155 milijonov ton. Proizvodnja valjanih izdelkov je večja za 0,7 odstotka in znaša 108 milijonov ton. Največ se je povečala proizvodnja različnih cevi, in sicer za 2 odstotka. Torej znaša 19,3 milijona ton.

PRISPEVKI ZA MEDICINSKE APARATE

V marcu so za medicinske aparature v jeseniški bolnici darovali: Pavla in Pavel Klinar, Zg. Plavž 15, Jesenice, namesto cvetja na grob pokojne Ide Klinar z Jesenic — 6.000 din;

Ostane denarja od venca za pokojno Marijo Jeklar, sodelavci sina Franca Jeklarja iz aglomeracije — 5.400 din;

Sosedje pokojne Drage Novak z Jesenic, Cankarjeva 18, namesto venca — 13.500 din;

Janez Filipič in starši, Radovljica, Gradnikova 2, prispevek 20.000 din;

Krajevni odbor Zveze borcev NOV Radovljica, namesto cvetja pokojni članici — 3.000 din;

Krajevna organizacija RKS Kropa, prispevek 10.670 din;

Osnovna organizacija sindikata delavcev SIS občine Jesenice, namesto venca ob smrti mame sodelavke Irene Pungerčar — 5.000 din;

Železarna Jesenice, odstopljeni avtorski honorar Majde Malenšek za članke v 5., 6. in 8. številki Železarnja — 1.411 din;

Železarna Jesenice, odstopljeni avtorski honorar Janeza Svoljšaka za članke v 5. in 7. številki Železarnja — 1.272 din;

Po sklepu osnovne organizacije KO-FI, namesto daril ženam ob 8. marcu — 50.000 din;

Liza Beguš, Jesenice, C. revolucije 4, namesto cvetja na grob pokojne Helene Jevšek s Koroške Bele — 2.000 din;

Silvo Pristov, Rodine 19, Žirovnica, namesto cvetja za pokojno sestrično Angelco Noč — 5.000 din;

Stanovalci C. revolucije 9, Jesenice, namesto cvetja za pokojno Angelo Noč — 13.420 din;

Jani Filipič, Radovljica, Gradnikova 2, prispevek — 20.000 din;

Jože in Mimi Hrovat, Radovljica, Cankarjeva 23, namesto cvetja na grob pokojnega Jožeta Podlogarja s Hrušice — 5.000 din;

Marijini sodelavci, TOZD Žica in profil; namesto cvetja na grob pokojnega Antona Benet — 4.000 din;

Tončka Hvala, Hrušica 140, Jesenice, namesto cvetja na grob ob drugi obletnici smrti sina Armina in vnuka Borisa Kežarja — 5.000 din;

Bližnji sosede pokojnega Joža Podlogarja s Hrušice, namesto venca — 7.000 din;

Jože in Mimi Hrovat, Radovljica, Cankarjeva 23, v spomin na pokojno nečakinjo Mimico Howard iz Gardene, USA — 10.000 din;

Dominvest Jesenice, namesto venca za pokojnega sodelavca Joža Podlogarja s Hrušice — 8.000 din;

V letošnjem letu znaša vsota zbranih prispevkov 970.508 dinarjev.

Delavci splošne bolnice Jesenice in uredništvo Železarnja se zahvaljujemo za prispevke!

Pridružite se tudi vi in prispevek namesto venca in cvetja na grob pokojnim ali namesto drugih volil, čestitk in podobno nakažite na žiro račun: SPLOŠNA BOLNICA JESENICE, številka 51530-603-31205, z navedbo: »namesto venca za tega in tega ... darila in podobno.«

CIVILNI INVALIDI VOJNE SO SVOJ PRAZNIK SLAVILI V CELJU

Civilni invalidi vojne Jugoslavije so si za svoj praznik izbrali 6. april, dan napada na naše glavno mesto Beograd.

Slovenske CIV pa so v nedeljo za njihov praznik gostili Celjani. Pred rekreativnim športnim centrom Golovec se je zbralo okoli 400 invalidov medobčinskih društev CIV Slovenije. Vse navzoče je pozdravil predsednik občinske konference SZDL Dra-

go Medved, za njim pa predsednik Zveze društev civilnih invalidov vojne Slovenije Evgen Jurič. Organiziran je bil tudi pohod iz Športnega centra Golovec do Starega piskra, pod geslom Mirovni pohod. Za nosilca transparenta s tem napisom so in-

validi izbrali praporščaka MD CIV Kranj.

Predstavniki zveze CIV Slovenije so ob spomeniku žrtvam fašističnega nasilja ob dnevu invalidov položili žalni venec. Po ogledu mučilnice v Starem piskru so si invalidi ogledali tudi muzej revolucije v Celju. Medtem ko so invalidi opravili mirovni pohod, pa so se športniki invalidi pomerili v kegljanju, streljanju z zračno puško, namiznem tenisu in plavanju. V skupni uvrstitvi so bili doseženi naslednji rezultati:

KEGLJANJE: 1. Kranj I, 2. Novo mesto, 3. Ljubljana II.

STRELJANJE: 1. Ljubljana, 2. Nova Gorica, 3. Novo mesto.

NAMIZNI TENIS: 1. Ljubljana in 2. Kranj.

PLAVANJE: 1. Ljubljana, 2. Nova Gorica in 3. Celje.

Posamezno pa je v ženski konkurenci članica MD CIV Kranj Milena Juran z Jesenic v streljanju presejnetljivo osvojila zlato odličje, v kegljanju pa bron. V kegljanju so bili Kranjčani najboljši s 566 podrtimi keglji, zato so si priborili pokal v trajno last.

Celjani so se za dan civilnih invalidov vojne res dobro pripravili, zato smo se invalidi iz vse Slovenije pri njih dobro počutili.

Jože Mrovlje

Pred mirovnim pohodom v Celju

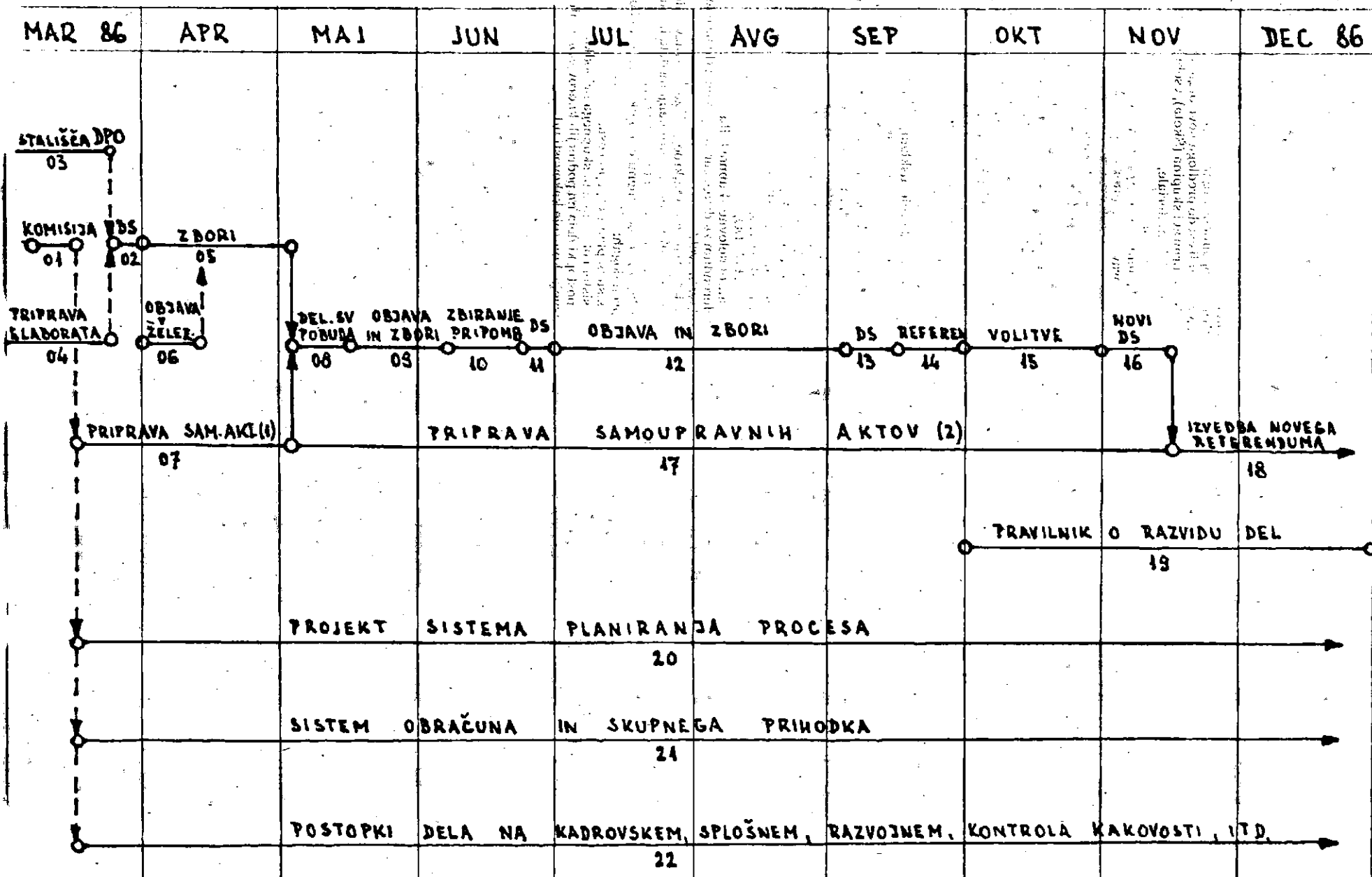
SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE
ŽELEZARNA JESENICE

INFORMACIJA O PRIPRAVAH NA ORGANIZACIJSKE SPREMEMBE V ŽELEZARNI

BELEŽKE:

- VSEBINA:**
1. Uvod
 2. Opredelitev ciljev za povečanje uspešnosti poslovanja
 3. Opredelilive za povečanje uspešnosti poslovanja
 4. Predlog organizacijske zgradbe Železarne Jesenice (makro raven)
 5. Pregled aktivnosti in terminski plan realizacije organizacijske spremembe

TERMINSKI PLAN

2. Omogočeno bo povečanje proizvodnih učinkov in zmanjšanje stroškov poslovanja (zaloge), s tem v zvezi pa večja ekonomičnost poslovanja.

3. Z novo samoupravno organiziranostjo bo enovitost večja, samoupravno odločanje boljše in hitrejše, s tem pa usklajevanje celotnega procesa učinkovitejše.

4. Sistem bo precej odprt za nadaljnje povezovanje in prilagajanje organizacije zahtevam dolgoročnih razvojnih usmeritev Železarne in prilagajanja okolju.

5. PREDLOG AKTIVNOSTI IN TERMINSKI PLAN REALIZACIJE ORGANIZACIJSKE SPREMEMBE

Aktivnosti na področju realizacije predloga spremembe organizacijske strukture v železarni obsegajo:

5.1 Organizacijski elaborat je izdelan kot strokovna predloga in ga sestavljajo:

— Analiza problemov s programom ukrepov za povečanje uspešnosti poslovanja Železarne Jesenice (I. in II. del) (Strokovne predloge je izdelal ZOP Ljubljana).

— Predlog organizacijske zgradbe Železarne Jesenice (z dodatki; strokovno predlogo je izdelal Zavod za produktivnost Ljubljana).

— Navedene strokovne predloge so razmnožene v več izvodih, vodstva TOZD so z njimi seznanjena. Vsak delavec Železarne, ki želi podrobneje spoznati vsebino predlog, bo navedene materiale lahko dobil na vpogled. Informacija o predvidenih organizacijskih spremembah pa bo poslana vsem SDS.

5.2 Pripravlja se tudi izdelava vsebine predlogov novih samoupravnih aktov, ki jih bomo sprejemali z referendumom. Ker je tako obširne organizacijske spremembe mogoče izvesti le na začetku leta (1. 1. 1987), je potrebno vse aktivnosti opraviti v točno določenem roku. Zato je izdelan terminski plan in opis aktivnosti. Obravnavan in sprejet je bil na 8. seji komisije za usmerjanje dela pri projektu »ORGANIZIRANOST ŽJ« 18. marca 1986.

Z novo organizacijo se bodo vsebina, potek dokumentacije in komunikacije spremenili. Vsa ta področja je potrebno pripraviti, da bodo z novo organizacijo začela normalno delovati. Ustrezno je potrebno spremeniti računalniške programe na ERC. Z začetkom del pri teh projektih ni mogoče odlašati do referenduma.

Štev. aktiv.	OPIS AKTIVNOSTI
01	Komisija bo sprejela odločitve o organizacijskih variantah in postopek sprejema nove organizacije, predlagala projektne teme itd.
02	Delavski svet DO bo informacijo dal samoupravnim skupinam v razpravo.
03	Druženopolitične organizacije v regiji iz SRS bodo zavzele stališča do predloga nove organizacije.
04	Elaborat pripravi skupina (Šketa), vsebuje pa: — dosedanje materiale, — stališča komisije, — ekonomiko nove organiziranosti.
05	Zbori obravnavajo informacijo, dajo pripombe in sprejmejo stališča.
06	Del gradiva se objavi v Železarni.
07	Delovna skupina (Poljšak) pripravi predloge samoupravnih aktov: — sklep o spremembah v organiziranju TOZD, — SaS o združevanju delavcev v TOZD, — SaS o združitvi TOZD v DO, — samoupravna organiziranost in delegatski sistem.
08	Delavski svet DO na osnovi rezultatov zborov ter pripravljenih samoupravnih aktov in elaboratov da pobudo za prvo razpravo o predlogu nove organiziranosti.
09	Pobudo je potrebno objaviti. Zbori razpravljajo o pobudi in dajo pripombe.
10	Pripombe se zberejo, uskladijo, izdela se predlog.
11	Delavski svet da predlog v razpravo.
12	Predlogi bodo objavljeni po DS, izvedli se bodo zbori. Zbori sprejmejo sklep o referendumu.
13	Delavski svet razpiše referendum.
14	Izvede se referendum.
15	Po referendumu se pripravijo volitve novih samoupravnih organov.
16	Oblikuje se novi DS, imenujejo se vršilci dolžnosti.
17	Pripravili se bodo (Poljšak) še ostali samoupravni akti: — statuti TOZD, — STATUT DO, — statut delovne skupnosti itd.
18	Referendum za druge samoupravne akte izvede novi delavski svet.
19	Izdelala se bo nova mikroorganizacija (razvid del in vrednotenje) za nova in spremenjena dela in naloge. Izvede se prerazporeditev delavcev.
20, 21, 22	Poslovodni odbor imenuje projektne time, ki bodo delali pri nalogah: — sistem planiranja procesa, — sistem obračuna in skupnega prihodka, — postopki dela na področjih kadrov, splošnih poslov, razvoja, kontrole kakovosti itd.

Delavski svet Železarne Jesenice se je na seji 4. aprila seznanil z informacijo o novi organiziranosti Železarne Jesenice in sklenil, naj informacijo obravnavajo samoupravne delovne skupine v aprilu. Objavljamo jo v Železarni, da se bo lahko vsak član našega kolektiva seznanil s predvidenimi organizacijskimi spremembami in z učinki, ki jih te prinašajo. Svoje mnenje, pripombe in predloge pa boste posredovali na sestanku SDS, ki bo predvidoma konec aprila oziroma na začetku maja.

1. UVOD

1.1 Sanacijski ukrepi, ki jih je sprejel DS Železarne 16. maja 1984, nalagajo poslovnemu odboru in vodstvu TOZD dolžnost izvajanja programa ukrepov za sanacijo poslovnega rezultata, kjer so še posebej navedene potrebe po izboljšanju organizacijske strukture.

V poslovni politiki izvajanja srednjeročnega plana smo zapisali, da mora izboljšana organizacija dela prispevati k doseganju boljših rezultatov dela in boljšim poslovnim uspehom, predvsem z nadaljnjim razvojem organiziranosti Železarne, ki bo temeljila na poglobljanju samoupravnih družbenoekonomskih odnosov.

1.2 Slabšanje in zaostrovanje pogojev poslovanja nas obvezuje, da bolj pozorno spremljamo in ocenjujemo dosežene rezultate svojega dela in poslovanja ter iščemo poti za izboljšanje stanja. Železarna je s tem namenom sprejela predlog Gospodarske zbornice SRS in angažirala Zavod za organizacijo poslovanja (ZOP), ki je po določeni strokovni metodi izdelal primerjalno analizo povečanja uspešnosti poslovanja Železarne.

Med drugimi poslovnimi slabostmi analiza posebej opozarja na izredno razdrobljen poslovni sistem, ki ga sestavlja 20 TOZD in tri delovne skupnosti, kar zmanjšuje učinkovitost celotnega poslovnega sistema. Rešitev ugotovljenih problemov bo lahko največ prispevala, da v razmeroma kratkem času v okviru proizvodnih zmogljivosti sredstev in kadrov, torej z izboljšanjem poslovne učinkovitosti oziroma z boljšim izkoristkom obstoječih organizacijskih in kadrovskih potencialov dosežemo večji dohodek. ZOP je podrobno opredelil cilje za povečanje uspešnosti poslovanja, ki so pogoj za oblikovanje makro ravni organizacijske strukture delovne organizacije.

1.3 Železarna je za izdelavo predloga organizacijske zgradbe Železarne angažirala Zavod SRS za produktivnost dela, ki sodeluje pri strokovnih opredelitvah in pripravi predloga makro organizacije.

2. OPREDELITEV CILJEV ZA POVEČANJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA

Poslovne probleme je treba obravnavati tako, da hkrati razmišljamo tudi o njihovi rešitvi. To pa najlažje dosežemo, če ugotovljene probleme obravnavamo v okviru ciljev, ki težijo k trajnejšemu izboljšanju poslovanja. Za trajnejše izboljšanje poslovanja v DO Železarne Jesenice bi bilo treba gledati na poslovne probleme določiti naslednje globalne cilje:

- povečati proizvodne učinke,
- zmanjšati stroške poslovanja,
- povečati donosnost proizvodnje,
- izboljšati učinkovitost dela,
- povečati zadovoljstvo delavcev,
- doseči skladnost z okoljem.

V dodatni skrajšani obrazložitvi to pomeni:

2.1 Povečati proizvodne učinke

Ta cilj je mogoče doseči z naslednjimi podcilji:

— Izboljšati krmiljenje proizvodnega procesa. Ugotavljamo, da ima operativna priprava proizvodnje (OPP) premajhen vpliv na proizvodni tok. TOZD so fazno tesno povezane, proizvodni cikel je potrebno časovno skrajšati in uvesti računalniško podprti sistem upravljanja proizvodnje.

— Zmanjšati motnje in zastoje v proizvodnem procesu. Pomanjkanje vložka, neustrezna kvaliteta in različni interesi TO so pogosti. Rešitev se kaže v enotnem centralnem vodenju proizvodnega procesa programske proizvodnje.

— Zagotoviti oskrbo s surovinami, materiali in energijo s pravočasnim naročanjem, urgiranjem in ustreznim organiziranjem operativne proizvodnje.

— Kakovost proizvodnje je mogoče izboljšati tudi z boljšimi tehnološkimi postopki in navodili za delo, tehnološko disciplino delavcev in kontrolo kakovosti. V Elaboratu so navedeni tudi predlogi, kako to doseči.

Izboljšati skrb za stroje in naprave. Tu so navedeni boljša oskrba z rezervnimi deli, izboljšati ravnanje delavcev s stroji in napravami, povečati izkoriščenost vzdrževalnih zmogljivosti, povečati učinkovitost investicijske gradnje z uvajanjem sistemskega inženiringa in zasledovanjem postavljenih rokov.

2.2 Zmanjšati poslovne stroške

Rezultati kažejo, da se je gospodarnost poslovanja v Železarni v zadnjih letih zmanjšala.

— Zaostri je treba tehnološke normative surovin in materialov, zboljšati evidenco porabe surovin in materialov, doseči ugodnejše nabavne cene, znižati stroške transporta, zmanjšati uvozno odvisnost, znižati porabo energije, zagotoviti boljši nadzor nad gibanjem vseh vrst zalog, zmanjšati obseg nekurantnih zalog, skrajšati vezavo obratnih sredstev, zagotavljati ustrezno likvidnost.

Pri vseh teh podciljih kaže izkoristiti ustrezne rezerve, ki jih imamo.

2.3 Povečati donosnost proizvodnje

Za povečanje donosnosti proizvodnje je predvsem potrebno zagotoviti optimalen asortiment izdelkov, povečati obseg prodaje donosnih izdelkov, uveljaviti marketinški nastop na trgu, zboljšati dohodkovne odnose v delovnih organizacijah in v okviru reprodukcijskih povezav, doseči ugodnejše cene na domačem in tujem trgu. Tudi teh podciljev še nismo dosegli.

2.4 Zboljšati učinkovitost dela

Še vedno je preveč neproduktivnega dela, hkrati pa tudi veliko nadurnega dela, ki ga je mogoče z dobrim izkoristkom rednega delovnega časa odpraviti. Doseči je treba racionalno delitev dela v okviru DO, zboljšati koordinacijo dela med TOZD in delovnimi skupnostmi, povečati učinkovitost dela strokovnih služb, zboljšati kadrovske sestave delavcev, delovne postopke in tehnologijo dela, povečati usposobljenost delavcev za delo, zboljšati delovno disciplino in odnos do dela, poostri nadzor in ukrepanje, kadar gre za odmike. Tudi ti podcilji so uresničljivi.

2.5 Zboljšati zadovoljstvo delavcev

Pri ustvarjanju materialnih dobrin, namenjenih človeku, je potrebno doseči ustrezno ravnotežje med delom in zadovoljstvom delavcev, kar je lahko velikega pomena za DO. Ta cilj naj bi dosegli z dobrim sistemom vrednotenja zahtevnosti del, s spodbudnimi merili za delitev OD glede na dosežene rezultate, zboljšanjem delovnih razmer, z boljšim družbenim standardom. Dosegli naj bi tudi občutek pripadnosti delavcev Železarni, zboljšali informiranje o doseženih rezultatih poslovanja in pomembnih poslovnih odločitvah ter o razmerah, ki vplivajo na poslovno uspešnost.

2.6 Doseči skladnost z okoljem

Za Železarno je zelo pomemben njen nadaljnji razvoj, posodabljanje in modernizacija proizvodnega procesa. Doseči je treba usklajen razvoj s potrebami tržišča in vključevati upravljanje razvoja v okviru SOZD ter v širšo družbeno skupnost. Zato bi morali povečati tudi učinkovitost delegatskega sistema, zboljšati delo konferenc delegacij, doseči večjo skladnost samoupravnih aktov z zakonskimi predpisi, seveda pa tudi zagotoviti njihovo izvajanje.

3. OPREDELITVE ZA POVEČANJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA

3.1 Obstoječe stanje

Minilo bo že deset let, odkar smo v Železarni uveljavili sedanjo organiziranost v 20 TOZD in tri delovne skupnosti. Organizacijo smo izvedli tako, da smo nekdanje obrate spremenili v TOZD, sektorje služb pa združili v tri delovne skupnosti.

Ker TOZD niso tvorile zaključene ekonomske celote poslovanja, smo v medsebojne odnose poslovanja vgradili številne solidarnostne faktorje. Vemo, da nekatere TOZD pri prodaji izdelka skupaj vplivajo na dosežen izkoristek, da je materialna bilanca šarže skupna, skupen pa je tudi vpliv na stroške in ceno izdelka.

Skrite napake na izdelku se nabirajo od Jeklarne preko valjarne do finalista, ki ugotovi slab izkoristek in doseže slabe rezultate trženja. Predhodne TOZD so svoj dohodek že zaračunale in tudi porabile, saj pretok materiala do izdelka traja tudi do tri mesece in več. Na takih osnovah pa ekonomski odnosi niso bili taki, kot si želimo in jih zahteva tudi zakon o združenem delu.

Slabosti stanja bi odpravili, če bomo dosegli zastavljene cilje. Doseči jih je mogoče tudi zboljšanjem organiziranosti oziroma organizacijske zgradbe celotne DO.

3.2 Pristop k pripravi predlogov za boljšo organiziranost

Na osnovi razgovorov z vodilnimi in vodstvenimi delavci je Zavod pripravil metodološki pristop za določitev pomembnosti ciljev. Pri rangiranju teh ciljev se je izoblikovala potreba po zboljšanju ukrepov na področju ORGANIZACIJE in na področju informatike, predvsem za računalniško podprti sistem spremljanja proizvodnje in poslovanja.

Na področju organizacije je potrebno odpraviti pomanjkljivosti iz preteklih let in zgraditi čvrsto organizacijsko obliko z vgrajenimi samoupravnimi akti. TOZD naj bi bile v osnovni proizvodnji tako oblikovane, da bi bilo rezultate njihovega dela moč

ugotavljati na podlagi dosežene tržne vrednosti njihove proizvodnje. Na področju stranske dejavnosti pa kaže TOZD oblikovati ob večjem upoštevanju načela racionalnosti, kar velja tudi pri strukturiranju delovnih skupnosti.

Ob tem bi bilo treba zboljšati tudi vsebino dela na vseh ravneh poslovnega procesa, zlati pa na področju razvoja DO, upravljanja proizvodnega procesa, vzdrževalne dejavnosti in materialnega poslovanja.

Po metodi členjenja delovnih nalog je bilo mogoče opredeliti vse relacije pri izvedbi katerekoli naloge TOZD ali delovne skupnosti in tudi razmejiti odgovornost za njeno izvedbo po vseh organizacijskih enotah.

Rezultati preferenčne matrike ocenjenih pomembnosti ciljev so dali predhodni izbor ustrezne variante makro ravni organizacijske strukture. Obravnavanih je bilo več variant organizacijskih struktur makro ravni.

Delavski svet Železarn je imenoval komisijo za usmerjanje del pri projektu ORGANIZIRANOST ŽJ (15 članov), ki je na svojih sejah sprti razreševala dileme, dajala usmeritve in stališča pri izbiri in formiranju optimalne variante organizacijske zgradbe makro ravni.

Optimalna varianta organizacijske strukture (zgradbe) Železarn Jesenice, ki jo predlaga komisija, je pet TOZD in ena DSSS:

- TOZD Ploščati program proizvodnje,
- TOZD Okrogli program proizvodnje,
- TOZD Storitvene dejavnosti,
- TOZD Skupnega pomena »Komerčiala«,
- TOZD Skupnega pomena »Družbena prehrana«,
- delovna skupnost Skupnih služb.

Po izkušnjah zunanjih institucij se kaže lotiti oblikovanja mezo ravni organizacijske strukture šele potem, ko bo dokončno opredeljena in tudi samoupravno sprejeta makro raven organizacijske strukture DO. S tem se bomo izognili obširnemu nepotrebnemu delu, saj bi vsaka morebitna sprememba makro ravni nujno terjala prilagoditve mezo ravni organizacijske strukture.

4. PREDLOG ORGANIZACIJSKE ZGRADBE ŽJ (makro raven)

Za izbiro optimalne variante organizacijske zgradbe Železarn Jesenice so komisiji služile izdelane analize Zavoda za organizacijo poslovanja in Zavoda SRS za produktivnost dela, kakor tudi ostala gradiva, ki smo jih v Železarni pripravljali na področju organizacije.

Organizacijska zgradba Železarn Jesenice, ki jo je izmed več možnih variant komisija ocenila kot optimalno in jo tudi predlaga za realizacijo, naj bi omogočala doseganje naslednjih ciljev:

1. povečanje proizvodnih učinkov,
2. zmanjšanje stroškov poslovanja,
3. enotno delovanje tehnoloških programov,
4. povečanje donosnosti poslovanja,
5. zboljšanje učinkovitosti dela.

Izbrana varianta organizacijske zgradbe Železarn je prikazana v priloženi shemi. Po tej varianti naj bi se proizvodni del delil na dva programa (TOZD).

Prvi program (TOZD) naj bi zajemal metalurški del proizvodnje, Plavž, Jeklarne, Livarno in celoten ploščati del proizvodnega programa Železarn Jesenice.

Drugi program (TOZD) naj bi po predlogu zajemal proizvodne enote, ki predelujejo žico, od Žične valjarne do Žebjarne.

Storitvena dejavnost naj bi se organizirala kot tretji program (TOZD).

Komerčialno dejavnost in družbeno prehrano naj bi po predlogu organizirali kot samostojni organizacijski enoti — s statusom temeljne organizacije skupnega pomena.

Kot šesta organizacijska enota na makronivoju pa je predlagana delovna skupnost skupnih služb.

V okviru delovne skupnosti se združuje vse poslovne funkcije skupnega pomena, ki jih potrebuje poslovni sistem za nemoteno delovanje.

V okviru delovne skupnosti bo potrebno zagotoviti celovito izvajanje razvojne dejavnosti na enem mestu oziroma v okviru organizacijske enote Razvojni sektor. V tem okviru bo smotno kadre, ki delajo na področju razvoja in so v tem trenutku razdrobljeni, združiti.

Uveljaviti je treba samostojno opravljanje funkcije tehnične kontrole (kontrola kakovosti) in zagotoviti ustrezno raven v organizacijski strukturi delovne organizacije, da bo lahko neodvisno od teženj proizvodnje ali komercialne opravljala svoje naloge za povečanje uspešnosti poslovanja.

Za proizvodno področje naj bi organizirali močno centralno pripravo dela za izvajanje nalog osnovne dejavnosti. V to organizacijsko enoto bi veljalo vključiti izvajanje vseh pripadajočih

funkcij operativne priprave dela, kot so planiranje zasedenosti zmogljivosti, materialnih pretokov, potreb surovin in materialov za proizvodnjo, razpisovanje in lansiranje delovnih nalogov, spremljanje in usklajevanje poteka dela v proizvodnji itd. Proizvodnja naj bi bila podrejena podpredsedniku PO, odgovornemu za proces.

V okviru programa 3, to je temeljne organizacije storitve, bo potrebno organizirati posebno skupno organizacijsko enoto priprave dela za izvajanje dejavnosti na področju proizvodnje rezervnih delov, izvajanja remontov in zagotavljanja tekočega vzdrževanja.

Glavni namen te organizacijske enote bo opravljanje preventivne funkcije na področju vzdrževanja in s tem v zvezi tudi skrb nad evidenco in naročanjem rezervnih delov.

Vodenje delovne organizacije naj bi po predlogu še naprej opravljal petčlanski poslovodni odbor v sestavi:

— predsednik PO, ki bo pokrival še področje organizacije in informatike,

— podpredsednik PO, odgovoren za proces,

— član PO, odgovoren za področje razvoja

— član PO, odgovoren za področje ekonomike in financ

— član PO, odgovoren za področje kadrov, nagrajevanja in ostalo.

Po predlogu naj bi delovno skupnost, ki bo nastala z združitvijo sektorjev, operativno vodil vodja delovne skupnosti.

Posamezni programi (TOZD) imajo vodje.

Poleg že omenjenih organizacijskih sprememb so predvidene še nekatere manjše dopolnitve, in to:

V sektor Razvoja naj bi se organizirali še naslednji oddelki oziroma dejavnosti:

— zaščita industrijske lastnine,

— investicijski razvoj,

— standardizacija,

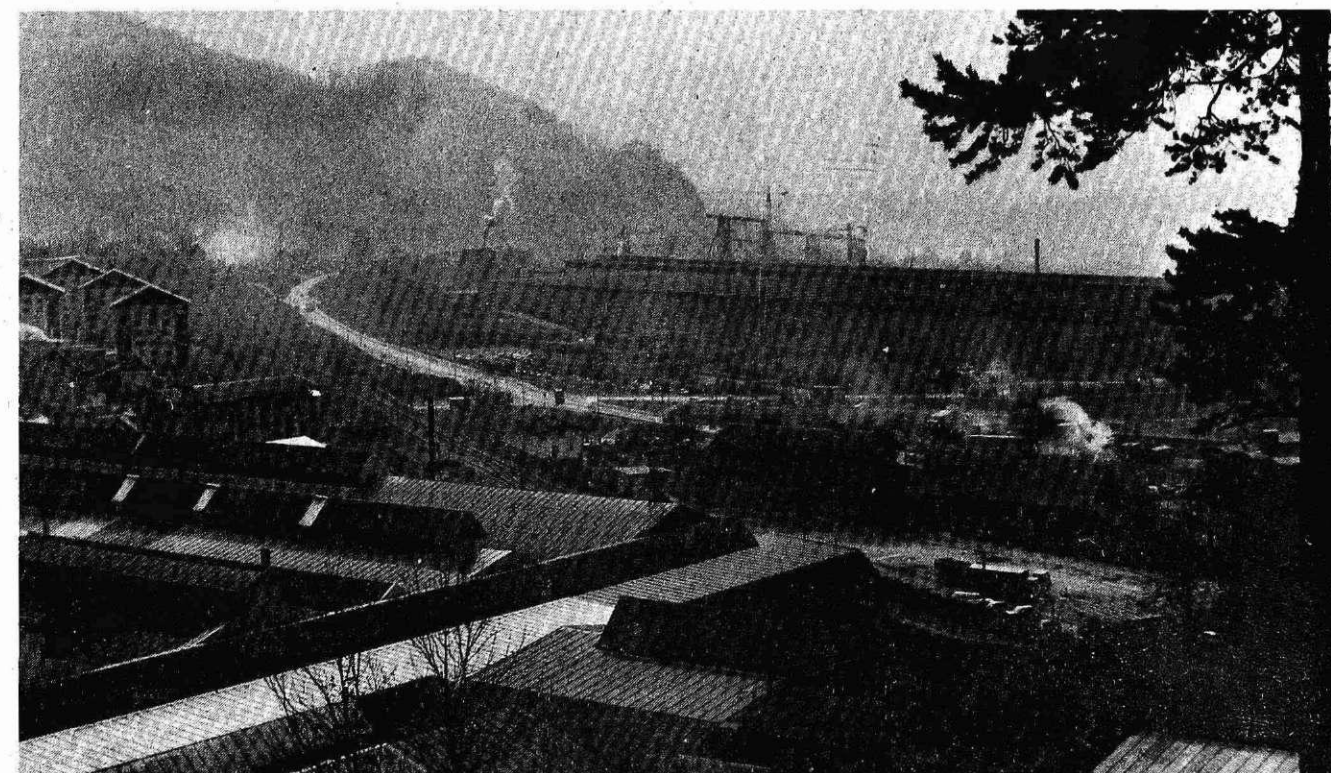
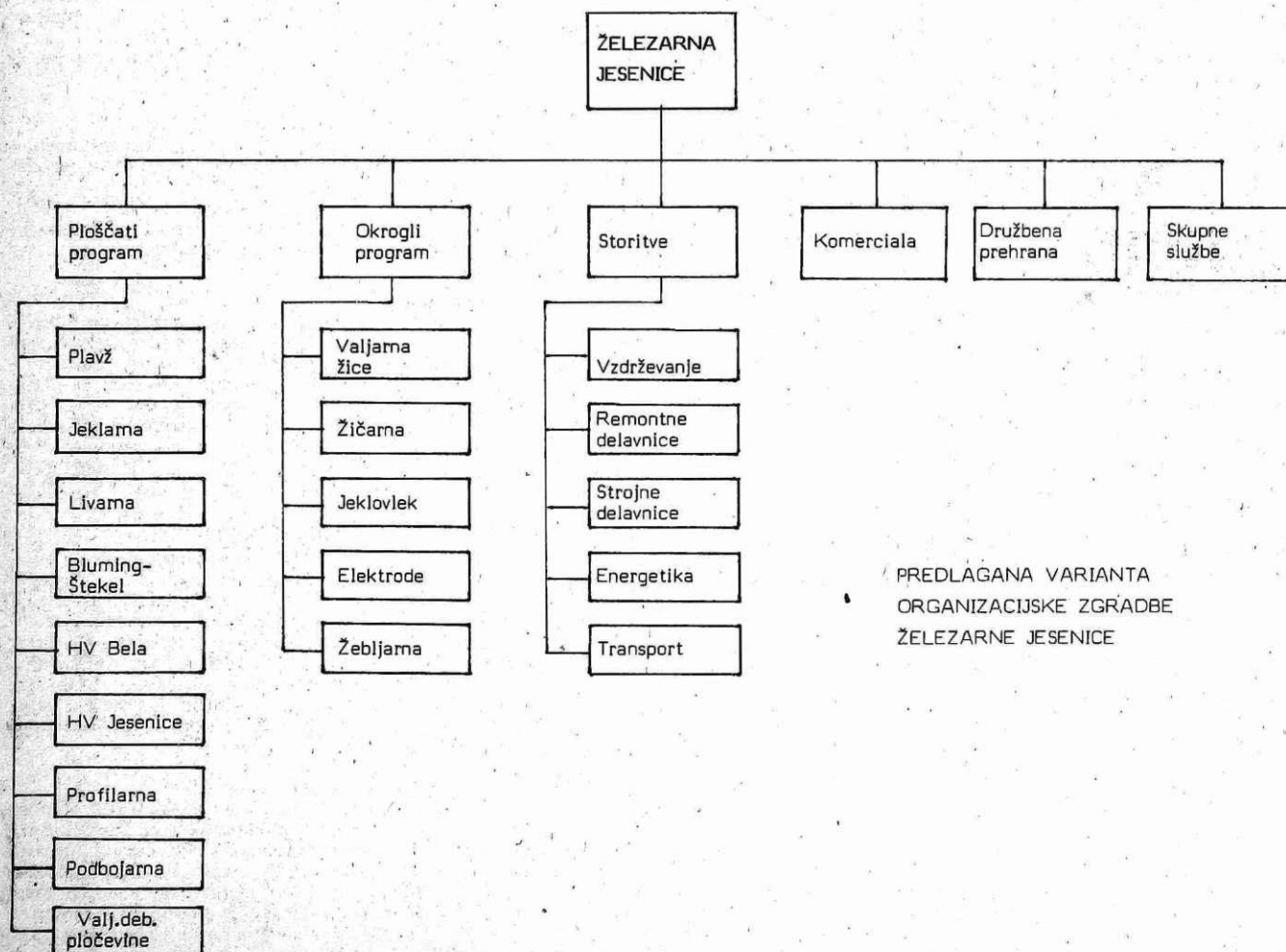
— projektiranje (za operativne potrebe ostane del projektiranja v programu storitve).

V kadrovski sektor se prenese dejavnost oddelka za nagrajevanje.

S postavitvijo Komerčiala kot temeljne organizacije skupnega pomena naj bi se zaloge surovin repromateriala, potrošnega materiala in končnih izdelkov evidenčno in stroškovno vodile v tej organizacijski enoti. S tem naj bi se zagotovila enotnost vodenja tega področja in doseganje optimalnih ekonomskih učinkov.

Prednosti, ki jih ponuja varianta nove organizacijske zgradbe Železarn Jesenice ponuja, so:

1. Zagotovljena bo enotnost delovanja delovne organizacije kot poslovnega sistema. Posamezni programi se bodo koordinirali preko enotnega poslovodnega organa.

»MEDNARODNA GALERIJA KARIKATURE« NA JESENICAH

V galeriji Kosova graščina na Jesenicah bo 11. aprila ob 19. uri otvoritev razstave Mednarodna galerija karikature, ki jo pripravlja makedonski časopis za humor in satiro OSTEN iz Skopja. Ena osnovnih prizadevanj Mednarodne galerije karikature je spodbujati aktualni angažma karikaturistov, kar je mogoče doseči med drugim s premišljeno selekcijo tem, ki so zastavljene z vsakoletnim različnim programom Galerije, izvor pa imajo v stalnem spremljanju svetovnih razmer. Zaradi tega v temah prevladuje težnja po določeni humanistični viziji, pri čemer postane vse nasprotno cilj ostre kritike.

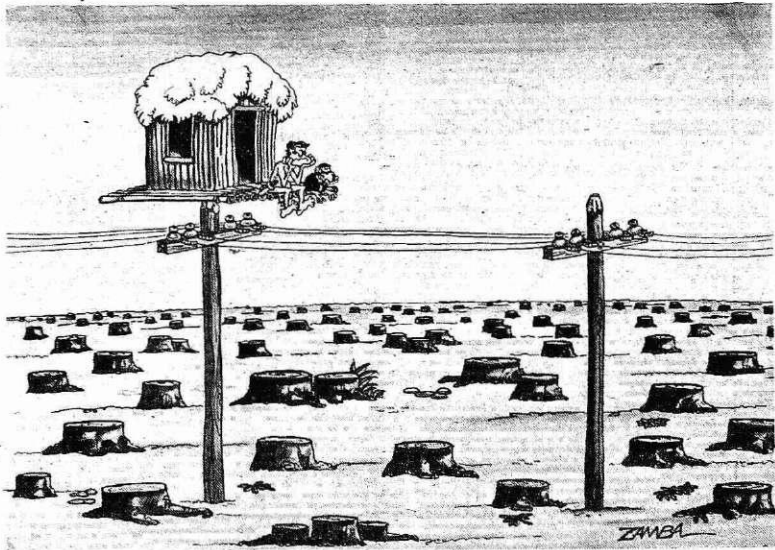
Človeštvo, ki je sicer zelo razčlenjeno na drugih področjih družbenega delovanja, vendarle uspeva prek karikature odgovorjati na te skupne probleme in zgraditi specifično homogenost ter solidarnost v razlagi teh vprašanj, ne da bi pri tem karikatura izgubila svoje sporočilo, nastalo iz individualnosti, ki jo rešuje z bogastvom idej in tehnične raznovrstnosti. Torej moramo te elemente mednarodne karikature razumeti kot iskanje najustrežnejšega prenosa ideje, ne pa kot vizualno ekshibicijo, ki je sama sebi namen. Nasprotno, današnji karikaturist bo pogosto žrtvoval likovni sestav karikature za čimbolj neposredno in nedvoumno oblikovanje ideje, pri čemer se bo trudil ohraniti njeno aktualnost in trenutno učinkovitost.

Zaradi tega je ustvarjalna raven karikatur v zbirki Mednarodna galerija karikature v Skopju nujno nenaka in je izbor eksponatov za razstavo na Jesenicah temeljil na naslednjih načelih: izbrali so dela avtorjev iz več kot dvajsetih držav in to predvsem tista, pri katerih je najbolj prisoten pomen teme Mi za mir. Največ karikatur ostro napada kakršnokoli obliko oboroženega nasilja. V njih vidimo porogljivo, cinično zasmeševanje vojaške mašinerije z grotesknim pačenjem njenih predstavitev. Te se soočajo z nekimi nedolžnimi, vsakdanjimi in plemenitimi dejavnostmi, ki prelivajo svoje vrednosti na mehanizme uničenja.

Na ta način zastrašujoče orožje postaja nekakšen pojav brez pomena, vsaj v vizijah karikaturistov. V drugih delih so posebej poudarjene posledice vojn in nasploh nasilnih dejanj. V teh karikaturah je pogosto poudarjeno dejstvo, da je tudi sam agresor, uničevalec drugih, žrtev lastnega srda in neusmiljenosti, zlasti zaradi nenadzorovanih dimenzij moči sodobnega orožja. Karikaturist dvomi tudi v nekatere poskuse ure-

janja svetovnih okoliščin, kot so pogajanja o razorožitvi, ki jih pogosto izoblikuje kot perfidne manipulacije in medsebojno goljufanje pogajalcev.

Začetek dela Mednarodne galerije karikature je potekel v okviru Srečanj solidarnosti, ki so bila kulturno realnega značaja, z udeležbo tujih in domačih umetnikov in sportnikov. To se je dogajalo v letih po potresu v Skopju. Mednarodna galerija karikature je začela delo leta 1969, leta 1973 pa je dobila status stalne galerije s tovrstno dejavnostjo v okviru delovnega programa redakcije časopisa OSTEN v Skopju. V Mednarodni galeriji karikature je v sedemdesetih letih sodelovalo 3000 avtorjev iz 68 držav. V fondu Galerije je okoli 14000 karikatur, 700 karikaturistov pa se je srečal v Skopju tudi osebno udeležilo. A. Kerštan

Wagner Zamba: ZANIRATO, Brazilija

UBRANA LIKOVNA REDUKCIJA HERMANA GWARDIJANČIČA

Razstveni salon DOLIK Jesenice bo v naslednjih dvanajstih dneh gostitelj slik akademskega slikarja Hermana GWARDIJANČIČA iz Reteč pri Skofji Loki. Razstavo njegovih slik bodo odprli jutri, v petek, 11. aprila, ob 18. uri, s krajšim glasbenim recitalom, ki ga bodo izvajali učenci Glasbene šole Jesenice.

Herman Gwardijančič je bil rojen 21. oktobra 1943 v Retečah pri Skofji Loki, kjer tudi živi in ustvarja. V letih od 1964 do 1968 je obiskoval Akademijo za likovno umetnost v Ljubljani pri profesorju M. Sedeju in v letih od 1968 do 1970 specialko za slikarstvo na isti akademiji pri prof. Zoranu Didku.

Doslej se je s samostojnimi razstavami predstavil dvaindesetkrat, in sicer v Ljubljani petkrat, Kranju trikrat, po dvakrat v Mariboru, Skofji Loki, Kopru in Trzinu, po enkrat pa v Kočevju, Celju, na Bledu, Dubrovniku, Karlovcu, Sarajevu, Zenici, Zrenjaninu, Somborju in Subotici in v tujini v Parizu, Stuttgartu in Beljaku. Več kot sedemdesetkrat pa je sodeloval na skupinskih razstavah doma in v tujini, med drugim tudi v Rimu, Londonu, Nürnbergu, Berlinu, New Yorku in v številnih drugih velikih razstaviščih.

Za svoje ustvarjalno delo je akad. slikar Herman Gwardijančič leta 1979 prejel Prešernovo nagrado gorenjskih občin, leta 1980 slovensko nagrado Prešernovega sklada in več prvih in drugih nagrad na bienalnih srečanjih in ex temporih doma in v tujini. O njegovi likovni ustvarjalnosti pa na likovni kritik Aleksander Bassin razmišlja takole:

»Za slikarstvo Hermana Gwardijančiča, ki ga predstavlja sedanja razstava, sta značilni, predvsem ubrana likovna redukcija oziroma dosedanje vsebinske nevturalnosti, ki je lahko tudi samo »površina, pokrita

z barvami«; tu, na tej točki, se srečujemo s slikarjem individualnim delokrogom, z aktivno slikarsko situacijo, v kateri delujejo Gwardijančičevi veliki kvadratni oziroma podolžni formati v temnih (črnih, črno-sivih) horizontalnih pasovih, ki prehajajo drug v drugega, do poslednjega opredeljenega asociativno z robom kot navideznim zaključkom horizonta, hkrati pa kot z dejanskim zaključkom slikarjeve poteze, ki se lahko nadaljuje samo še v dokončni predaji čisti slikarski občutljivosti ob obvladanju ploskve širokih razsežnosti. Izbor barvne skale, ki je samo navidez nevtralna, potrjuje v Gwardijančičevem delu tudi avtorjevo izredno občutje za celovitost, to je sorazmerje med formatom in barvo, za kompozicijsko ravnovesje.

Ob teh ugotovitvah smo hkrati dolžni dodati, da ravno taka drobna, navidez nepomembna, po svoje stilizirana označitev prej omenjenega razporeda slikarskih ploskev oziroma mas, vnaša v svojem retroaktivnem delovanju v Gwardijančičevo slikarstvo »realistični znak«.

V istem kontekstu se opredeljujemo tudi za najnovejša Gwardijančičeva dela, ki so še posebej tesno vezana na risbo, osnovno skico, in sicer od vrste sestavljenih risb na diagramsko opredeljenem platnu v smislu reinterpretacije za jugoslovansko umetnost tako značilnega pojma »abstraktnega pejzaža«, vezanega samo na njegov mimobežni vizualni dražljaj, ki ga zapusti v nas videnje

določene situacije, do spet velikega, enostavnega sestava najnovejših slikarskih ploskev, v katerih nas slikar Gwardijančič po formalni plati opozarja na pomensko relativnost izločenih optičnih elementov v sliki, po vsebinski razsežnosti pa na splošno občutje, da se človek vedno znova vrača in si zagotavlja svoje bivanje v čisti naravi.

Razstava slik akademskega slikarja Hermana Gwardijančiča bo v razstavnem salonu DOLIK Jesenice na ogled do vključno 23. aprila, in sicer vsak dan, razen ob sobotah popoldan in nedeljah, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

V Krajevnih organizacijah Zveze rezervnih vojaških starešin Staneta Bokala, Cirila Tavčarja, Mirka Roglja-Petka, skratka na Plavžu, so se zvrstile letne konference. Zaradi velikega števila razpravljalcev, številnih pripomb h kritičnosti in samokritičnosti so letne konference izvenzelen kot problemske konference, saj so člani oziroma rezervni vojaški starešine resnično pregledali kako se uveljavljajo v svoji krajevni skupnosti, katere oblike dela bi morali bolj razviti, kje bi morali biti bolj samostojni in kje bolj strokovni ter povezani z občinsko konferenco in obratno.

Skratka, nakazali so smeri, kako se bolj vključiti v obrambni in samozaščitni program posamezne krajevske skupnosti. In kaj storiti s tistimi člani, ki so zanemarili svoje dolžnosti? Reš je tudi, da se kot rezervni starešine počutijo nekoliko odrinjeni od Socialistične zveze, saj bi le-ta morala večkrat uporabiti strokovno znanje starešin.

S sprejetjem Ustave so bili zastavljeni nekateri cilji za dograjevanje in izoblikovanje krajevnih skupnosti, saj sama delitev stanovanjskega naselja ničesar ne pomeni. Podružbljanje družbenopolitičnega dela omogoča, da se ljudje med seboj spoznavajo. Izoblikovanje osnovnih organizacij ZRVS pa naj bi naredilo tudi določene premike pri prenašanju tradicij NOB in vključevanju njihovih članov v odbore SLO in DS v krajevnih skupnostih. Potrebno je priznati, da je bila delitev sicer primerna, da pa je neaktivnost in neosveščenost velikega števila članov ZRVS povzročila, da so bile naloge slabše opravljene. Razpravljalci so menili, da prav premajhna aktivnost rezervnih starešin in njihov odnos zavirata in okrnjujeta njihovo delo. Kritiziramo odgovornost, kritiziramo udeležbo, kritiziramo neosveščenost, še posebno tistih, ki so člani ZK v ZRVS, ne analiziramo pa sta

NA JESENICAH SE JE ZAČEL MEDNARODNI FILMSKI FESTIVAL

Na železarskih Jesenicah se je danes, 10. aprila, z žiriranjem amaterskih filmov začel XIII. mednarodni festival amaterskega filma, ki je največji tovrstni festival v Jugoslaviji.

Žiriranje filmov se bo nadaljevalo tudi v petek, 11. aprila, v klubskih prostorih filmske skupine Odeon, na cesti Železarjev 26. Istega dne ob 18. uri bo v razstavnem salonu DOLIK otvoritev razstave akademskega slikarja Hermana Gwardijančiča, ob 19. uri pa v galeriji Kosova graščina otvoritev razstave Mednarodna galerija karikature iz Skopja, z naslovom Mi za mir. Od 14. do 17. aprila bodo potekale festivalske projekcije v popoldanskem času po osnovnih in srednjih šolah v jeseniški občini, v večernih urah pa bodo projekcije filmov z različnim programom. Vsak dan se bodo projekcije začele ob 19. uri, sestavljali jih bodo filmi raznih vrst: animirani, žanrski, igrani, dokumentarni, planinski in športni filmi. Vsi filmi so v barvni tehniki in opremljeni s tonskim zapisom.

V petek, 18. aprila, bo projekcija najboljših izbranih filmov, kulturni del programa pa bo izvajal oktet DPD Svoboda France Prešeren iz Zirovnice. V soboto, 19. aprila, bo podelitev nagrad, predvajani bodo nagrajeni filmi, v kulturnem delu pa bosta

nastopili flavtistka Barbara Mikula in pianistka Beti Demšar. Kakor vsa leta doslej bodo tudi letos za udeležence in goste festivala pripravili izlet, in sicer si bodo ogledali Čebelarški muzej v Radovljici, dolino Drage, muzej talcev v Begunjah, izlet pa bodo končali pri Finžgarjevi rojstni hiši v Doslovčah, kjer bodo pripravili zakusko.

Trenutno je na Jesenicah 95 filmov iz 58 klubov iz naslednjih držav: Sovjetske zveze, Finske, Zvezne republike Nemčije, Malte, Velike Britanije, Španije, Brazilije, Bolgarije, Belgije, Avstrije, Irske, Italije, Madžarske, Jugoslavije. Filme bo pregledala in ocenila mednarodna žirija v sestavi Metka Košir, Ingrid Jerbica, Naško Križnar, Karel Telepeček.

Pokroviteljstvo nad festivalom so prevzeli občinska konferenca SZDL Jesenice, konferenca osnovnih organizacij sindikata Železarne Jesenice in Zveza kulturnih organizacij Jesenice. Organizator festivala je jeseniška Zveza kulturnih organizacij, tehnično izvedbo pa ima v rokah izurjena ekipa filmske skupine Odeon z Jesenic.

A. Kerštan

LETNA SKUPŠČINA KULTURNOUMETNIŠKEGA DRUŠTVA

Konec februarja so se na letni skupščini zbrali člani Kulturno-umetniškega društva iz Podkorena. Na občnem zboru društva so najprej razrešili stari odbor, nato je sledila volitev novega upravnega in nadzornega odbora.

Tako je sedaj predsednik upravnega odbora podkorenskega društva Jože Robič, člani pa so Elica Svržikapa, Marija Hrovat, Ana Krašovec, Andrej Sedej, Franc Cuznar in Jožica Medja, člani nadzornega odbora pa so Jože Cizelj, Janez Oman in Janez Mertelj. Na zboru so tudi predla-

gali, da se dodeli priznanje dolgoletni članici društva, mentorici in učiteljici podkorenskih plesalcev ter režiserki in pisateljici veseloiger Pavli Oman, priznanje pa naj bi dobil tudi dolgoletni član društva in harmonikaš pri folklorni skupini Alojz Mrak. Člani so podprli predlog in sprejeli sklep, da se jima priznanje podeli. Predlagali so tudi, da se čimprej pripravi program dela društva in da se začne delati bolj resno, saj trenutno v okviru Kulturno umetniškega društva v Podkorenu deluje samo folklorna skupina. A. Kerštan

Sejem rabljene fotografske opreme

Vedno več je ljudi, ki se ukvarjajo s fotografijo. Fotografirati začnejo z enostavnim aparatom. Po nekaj poslikanih filmih se marsikdo odloči za boljši, seveda dražji aparat. Potem je treba dokupiti še svetlomer, stojalo ali bliskovno luč.

Foto klub Andrej Prešeren pripravlja sejem rabljene fotografske opreme. Na sejmu bo lahko vsak, tudi nečlan kluba, kupil ali prodal fotografske potrebščine po zmerni ceni. Foto klub vabi vse, da prinesejo na sejem fotoaparate, povečevalnike, razvijalne banjice in drugo. Sejem bo v delavskem domu Pri Jelenu 15. aprila od 16. do 20. ure.

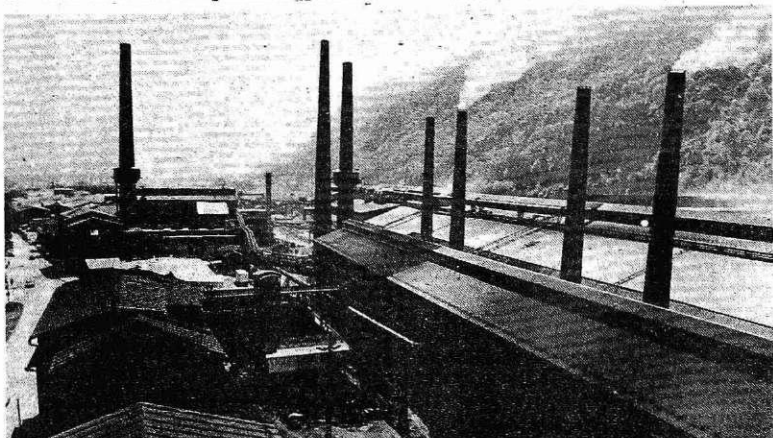
SPREMENITI, TODA KAJ

okoliščin za izvedbo ukrepov gospodarske stabilizacije in nadaljnji razvoj socialističnega samoupravljanja. Zato je prevladalo mnenje, da bi morali občinsko vodstvo, vodstvo krajevnih organizacij ZRVS več pozornosti posvetiti angažiranju in spremljanju dela slehernega člana ZRVS v združenem delu, pri opravljanju delegatskih in samoupravnih dolžnosti ter družbenopolitičnih funkcij, dela starešin povezovali, jih spodbujati, jim dajati moč in podporo.

V oceni dosedanjega dela so tudi ugotovili, da so se glede na vrste in obseg nalog v krajevnih organizacijah premalo sistematično in odgovorno ukvarjali s kadrovskimi vprašanji. Zato je naloga novih odborov, da temu posvetijo večjo skrb. V krajevnih organizacijah so navajali tudi objektivne težave in druge razloge za slabše rezultate in pomanjkljivosti, ki so delno tudi opravičljive, saj velika večina članov dela v izmenah in oddaljeno od bivališča. V preteklosti so veliko slabosti med drugim povzročala neustrezno sestavljena predsedstva in njihove komisije.

Za prijetno presenečenje in popestritev je poskrbel oddelek za LO pri občini Jesenice s filmom o diverzantski skupini v mestu. Film je rezervne starešine spodbudil, da so po končani predstavi razmišljali o stvarih, ki se vsak dan dogajajo v našem okolju, pa smo nanje premalo pozorni.

Boris Hafner

Proti vzhodu (foto B. Grce)

JULIJAN O

Ne. Pač pa je mogoče, da doživlja v tem času — ko piše svoj roman — nekakšno preobrazbo: mogoče se pripravlja na to, da bi prestopil iz skupine A v skupino C ali obratno? (Spomnimo se: A so tisti, ki jim je resnično le to, kar je zunaj zakona, C so tisti, ki verjamejo v resničnost navadnega in zakonitega.) Mogoče je bilo Julijanu dolga leta resnično samo to, kar je uradno priznано (kar priznavajo vsi), zdaj pa se pripravlja na to, da se bo vpisal med posvečene čudake, med tiste, ki jim pomeni svet družbenih norm (in tega, kar je v optiki teh norm vidno), — manj kot dim?

Kaj naj bi to pomenilo? Se Julijan morda pripravlja na sprejem med elito, h kateri sodi njegov prijatelj — jeni in nikdar prisojeni prijatelj Sveti Goslač? Kdo nam bo odgovoril na vsa ta vprašanja? Če bi jim Julijanov bistrice bil kos, bi lahko kar na tem mestu postavili zadnji piko, piko, ki bi pomenila, da je tega romana konec. Julijan se potem ne bi več imel kaj spraševati. Njegov roman — ki ga lahko zdaj, bog bodi zahvaljen, mirno nadaljujemo — pa je namenjen spraševanju brez konca in kraja.

Kaj pa tole: se ne bi mogel Julijan izživljati na kak drugačen način? Če se že mora približevati mejam dostupnega. Če je to že tako mikavno. Zakaj se ne izživlja na kak drug, manj privatističen način? Ah ta zig privatizma, kako malo se Julijan meni zanj! Pa vseeno: ali se ne bi mogel nehati iti zakasnelega intimista? Se ne bi raje angažiral v kakšni bolj odprti dejavnosti, postavimo kar v samoupravljanju? Seveda pa bi se on, tak kot je, v tem primeru gotovo zapisal kakšnim skrajnežem. To pa bi bil spet pes. Če bi bil Julijan mlajši (če bi bil *danes* mlajši), bi se mogoče res poskušil v politiki. Treba pa nam je ugotoviti, ali lahko človek, ki ima na grbi Julijanove leta, funkcionira kot polnovredno politično bitje? Se je pa zadnjikrat dvajset let sistematično pripravljaval — privajal! — na nekakšno od družbe izločeno vegetiranje? Če je vsa ta neskončno dolga (hkrati pa hitro skozi prste polzeča) leta preživel v nekakšni napol mižeči osami? Končno pa: ali se lahko čistega srca počene v brzice družbene aktivnosti, če te na slednjem koraku zasleduje nejasen občutek, da... — Kakšen občutek? Občutek, da se še nisi uresničil na bolj prvotnem, bolj nujnem in bolj usodnem področju: na področju neposrednih telesnih odnosov, se pravi na področju seksa in erotike?

JULIJANOVO globoko nagnjenje do tega, da bi se vedno pogovarjal le z eno, kvečjemu z dvema osebam hkrati. Torej na samem, v tako imenovani intimi. Ko je to težnjo nekoč čisto prostodušno posredoval Markizu, se je le-ta široko namuznil. Zabavno, slišati tako priznanje iz ust dvajset let starejšega moškega! Pa čeprav je že ves čas očitno, da igra Julijan v tem odnosu (med njim in Markizom) vlogo mlajšega brata. Kaj more Markiz za to, če se Julijan — po lastni presoji — laže uveljavi v pogovorih na samem in če ima težave z javnim nastopanjem? Če ni ustvarjen za javnega tribuna? Mogoče tudi Markiza vsaj malo žuli čevlji na istem mestu, pa tega ne bo razglašal. Res je takrat molčal, delal je resen obraz, pa četudi bi ju na kraju, kjer je tekel zadevni pogovor, lahko slišala samo kakšna gorska kavka: bilo je namreč na južnem pobočju Grintovca, ko sta jo mahala navzdol proti Kokršskemu sedlu. Dejansko pa se Markizovo zavračanje ni tikalo Julijanove plahosti, pač pa načina, kako jo je Julijan izpostavljaval. Njegove iskrenosti, po Markizovem neprimerne in neprijetne lastnosti. Taki slabosti, si je mislil k Zoisovi kočiji sestopajoči Markiz, ja ne boš raznašal okrog, jih ja ne boš nerazredčenih spuščal v dehteči gorski zrak. In zraven še zmajeval z rameni, ko ketno tožil, takšen pač sem. Izpadi te vrste bi se zdeli primerni kvečjemu pri Jelovski, pezdetu staremu.

SVETLANINI MEDENI TEDNI
V HOTELU KONTINENTAL
(prva skica za poglavje)

V Julijanu je nekaj zapelo karneval, to je pa karneval. V hali je namreč opazil temnopoltlega moškega, kakih pa agencije praviloma niso pošiljale k njemu. Vajen je bil gostov iz Vzhodne Evrope, Madžarov in Čehov. Julijan je v njegovem pogledu zaznal nekakšno zbežanost, ki sicer ni bila usklajena s preudarno in mal-

ce racavo hojo. Opazil je, da koraka ob tem temnopoltlem človeku znana dekliška postava. Moški s torbo iz plastične mase je odmerjal razdaljo med vhodom in receptorskim pultom, malce se je obotavljal: ko da mu ni čisto jasno, na kateri strani je recepcija. Julijan je z majhno zamudo prepoznal spremljevalko. Bila je Svetlana. Prizadelo ga je, ko da vidi prizor, ki ga je videl ponoči v sanjah. Na zunaj se je še kar obvladal; vsaj zdelo se mu je, da ničesar ne pokaže. Za nekaj trenutkov naj bi stal tam (na svojem mestu) negibno kot kip. Malo prej pa je nameraval stopiti ven na teraso in posedeti na soncu z Matejo in njeno nečakinjo: opazil je, da sedita tam zunaj.

Svetlani, ki je prišla k njemu na klepet naslednje jutro ob pol sedmi, — očitno je prišla dol zato, da bi bila z njim na samem — je šaljivo rekel nekaj o »medenih dnevih«. Kako, meseni dnevi, je rekla Svetlana. Očitno je njena predporočna naglušnost še trajala. Meseni dnevi, ne, je brundajoče dodala, in zdelo se je, da bo zdaj zdaj doumela pomen Julijanovega sporočila. Medeni, je rekel Julijan. — Ah da, medeni, je rekla: trije so že minili, tole naj bi bila četrta medena noč. Nič posebnega.

Zanimivo, *razumela* ste me, ko da sem rekel meseni tedni, pardon, dnevi. Mene pa je sinoci, ko sta z ženinom vstopila v avlo, obšla misel, da je to karneval. Pogledal sem na koledar tam zgoraj in se prepričal: junij je, februar je že zdavnaj za nami. Junija, kajne, ne praznujemo Pusta. Karneval pa je prvotno pomenilo meseni ples. Zdaj je vse razumljivo, a ne? Meni roji po glavi meseni ples, vam roji po glavi meseni dnevi. Mesene noči. Zanimiva koincidenca. Nekaj za tiste, ki verjamejo v skrivne vezi med dušami.

Kako, karneval? Je precej zmedeno zajecjalo, pri tem pa je dobra volja sploh ni minila. Spet enkrat ni mogla slediti toku Julijanovih misli. To se jima je zgodilo že nešteto krat, pa ju nikoli ni motilo.

Od kdaj me vikate, je rekla. Me boste zdaj spet začeli vikati? Saj to ni nič takega, če sem se poročila. Jaz sem za enakost, hočem reči za enakopravnost, je rekel Julijan. Ste me mogoče vi zdaj začela tikati? Zdaj sva na istem: vi sem, vi tja. Če se pogovarjava, je tako, ko da bi jih bilo na vsaki strani najmanj pet, skupaj torej deset.

Zakaj deset, je rekla. Zato, ker se pogovarjava v množini. Ker tudi ti zdaj uporabljaš množino. Če ne, bi nas bilo šest.

Kako šest? — Že spet ni bila na tekočem.

Če ti rečem vi, je zdaj rekel Julijan, potem to mogoče pomeni, da oslavljam vse, ki so kdaj s teboj spali?

Tokrat je razumela. Zdaj torej namigujete na moje ljubimce, je rekla, v resnici pa je to slaba šala. Zato, ker sem v resnici spala z mnogimi, namreč doma, ko je bil za vse otroke en sam *špampet*.

Julijan se je užalil, na zunaj se je malce zakrknil. Prav, zdaj vas bom vsekakor vikal, je rekel.

Čisto nepričakovano je tako zapadla v tikanje: kriva je bila zmedenost, kubistični pogovor se je že preveč zavlekel.

DOGODKI V HOTELU
(druga skica za to poglavje)

Julijan sam resno dvomi o resničnosti dogodkov, ki si jih zdaj skušamo priklicati pred oči. Dvomi, pa čeprav ima v vpisni knjigi gostov vse to črno na belem. Svetlana s svojim soprogom (»v velikim sovražnikom kralja Hasana II.«) je bila v hotelu Kontinental od 19. do 21. junija tega (1978-ega) leta — in naj bi tu preživela nekakšne medene dni — »pol medenega tedna«. Vse skupaj se sliši Julijanu kot nekakšen neslan dovtip. Očitno je, da je imela punca svojo motivacijo: pokazati svojega moškega nekdanjim sošolcem in sošolkam, znanecem iz našega mesta, nekdanjim častilcem. Ali pa: hotela je pokazati sebe v novi vlogi.

Poroka je bila, ne moremo kar tako mimo tega utrjujočega podatka, v soboto. Prvo in drugo noč sta, kot vse kaže, prespala kar pri njenih starših, potem pa se je tam nekaj taknilo in sta morala premakniti barko v mirnejši pristan. Arabec je ves čas tičal v svoji sobi, prav zato je bil Julijan le pogojno prepričan v njegov resnični obstoj. *Zdelo* se mu je, da ga je videl, ko sta mladoporočenca prikoraka skozi avlo, sicer pa je dokumente (*osebno* in *potni list*) predložila Svetlana.

Potem je vsakih nekaj ur prihajala v recepcijo na klepet. O ženinu je rekla, da je »zgoraj«. Da »delas«. Vendar tega ni povedala s skrivnostnim poudarkom: ni namigovala, da gre za kakšne ilegalne zadeve. Julijan je bil seveda ves čas pripravljen videti v Arabcu nekakšnega agenta (po vzorcu oseb iz Greenovih romanov): človeka, ki je na begu pred zasledovalci. Nekoga, ki bi utegnil tudi njega samega vplesti v kakšne nevarne zadeve, pri čemer se v predstavo o vpletanju vrinja čudna in nevarna podoba Svetlanine vulve kot šivankiniga ušesa: tod skozi naj bi teklo ustrezne niti. Take so pač vzhodnjaške podobe: domače so nam, poznamo jih iz Novega testamenta. Nenaravna zmes svetega in profanega. Na eni strani se v teh podobah prikazujejo predmeti iz vsakdanjosti: kot je recimo nit in šivankino uho. Pa, malo manj vsakdanje: žimasta in skodrana dlakavost sramnega grička in prav tako volneni kamelji kodri; prodiranje nečesa skozi nekaj drugega. Velblodji element je pri Julijanovem nejasnem in malce zmedenem prisposodabljanju sicer odpadel — pravzaprav se je transformiral. V Svetem pismu naj bi šlo nekaj dlakavega skozi šivankino uho: pri Julijanu pa bi se nasprotno niti — niti njegove in še kakšne usode — pretikale skozi nekaj dlakavega. Če vzamemo besedilo Nove zaveze kot absolutno normo za človekovo mišljenje, ravnanje in prisposodabljanje, se nam Julijanova miselna shema pokaže kot nekaj bogoskruskega in sprevrženega.

Bogoskrustvo in sprevrženost, oboje je v zraku. Nihče ne bo nikoli verjel, da se je kdaj kak dromedar, kljub svojim pomanjkljivo razvitim inteligenčnim sposobnostim, poskušal zriniti skozi šivankino uho: mogoče se je kdaj komu dozdevalo, da se kaj takega pripravlja, vendar je tisti človek očitno napak presodil dromedarjeve namene. Dromedar šivanke sploh ni opazil, v resnici je gledal gospodarju čez rame v široki in krivi nož, ki je visel na steni: s prav takim nožem so nekoč pri živem telesu (kot je opisano v romanu *Aleksandrijski kvartet*) razkosali njegovega bratrance: zdaj je torej buljil v tisto bleščečo stvar, neprijetno večjo od šivanke, in zdelo se je, da namerava zdvijati svoji usodi nasproti. Tam (v Bibliji) je torej šlo prejkone za površno presojo stvarnosti. Prav tako pa lahko rečemo, da nit Julijanove usode nikoli ni tekla skozi kosmato uho, ki tiči nad stičiščem Svetlaninih stegen. Julijan je o tem dejstvu premišljeval in je sklepal, da bo prav to tema njunega naslednjega pogovora. Poskusil bo opozoriti Svetlano na vso zapletenost teh zvez, zvez med Svetim pismom in svojimi lastnimi polzavestnimi sanjarijami. In s tem jo bo povsem zmedel, saj bo slišala le malo, še manj pa bo razumela. In vendar se ji bo zdelo, da se tok Julijanovega govorčenja oblikuje v dojemljive besede in razumljive stavke, in takrat bo podvomila v resničnost tega, kar ji je dano slišati: kakšno uho, kakšna nit, kakšen dromedar? Ta vprašanja bo zastavila z nekakšno negotovostjo, ko da za zraven vseeno dopušča, da so Julijanova izvajanja povsem razumljiva.

Julijan pa bo medtem opustil vsak up, da bi svoje bleščeče misli lahko ustrezno prelil v Svetlanina ušesa. Nič za to, si bo mislil. Pri tem bo povsem pozabil na staro reklo, ki gluhcem pripisuje kosmato ušesa. O tem (da bo Julijanu ušla ta analogija) lahko sicer upravičeno dvomimo. Prav v Svetlanini navzočnosti je še posebno dovtopen za skriti glas svojega podzemlja.

(Se nadaljuje)

— Da, tu sem. Prignali me pa niso. Sama... Hotela je povedati vse, kar se je namenila, pa ni mogla. Aleš se je zdaj ves bled sedel in zastokal. Potem jo je pogledal tuje, in to kot da mu je spet vrnilo zavest.

Zato je stražar govoril tako posmehljivo. Obisk! Pravi obisk od zunaj!

Martino je premagalo in morala je poklekni k njemu. Ni zahtevala, da jo objame, le da mu pove, kako se bo mogoče rešiti. Potem bo že presodil. Tudi ona je zdaj čutila, da ji začetega ni treba povedati do konca, Aleš je že sam uganil. Počakala bo še malo, da se zave. Vse bo še dobro, a ni se mogla otresti občutka krivde. Sredi zaporov je bolje kot zunaj čutila, kako ga je bila razočarala. Zakaj ne more razumeti, da je tu prav zaradi njega, zaradi njih obeh?

Stražar se je prestopil in na videz neprizadeto in zdo gočaseno gledal skozi mrežo v oknu. Mimogrede pa je natanko spremljal njuno srečanje in zapisoval v ušesa vsako besedo. A to ni bilo niti potrebno, kajti bolje kot on je to opravljal skrit mikrofon.

— Ti ni prav, da sem prišla? Vesela sem, da te vidim!? je potem izdala Martina.

Aleš jo je spet pogledal vprašujoče in zresnjeno, kot še vedno ne bi mogel verjeti. Trdo je stisnil Martino za ramo in zadržano rekel:

— Kaj si storila! Kako naj bom vesel srečanja tu? Kakor da nisi imela druge poti!

Zdaj je čutila, da bo šlo laže, led je bil prebit.

— Priti do tebe, je bilo poglavljito. Te zelo boli? ga je vprašala potem in spet pogledala proti stražarju. A ker se ta ni ozrl, ga je pobožala po rokah in mu segla k obrazu. Boječe in nežno, kot bi bolelo tudi njo, se je dotaknila temnih podplutb.

— Nisi prav storila. Te niso iskali? je šepnil tiho in vprašanje o bolečinah kar preskočil. Njen obisk ga je ohromil tako zelo, da na bolečine ni mislil. O tem se mu zdaj ni zdelo vredno govoriti, ker bo še za kaj pomembnejšega najbrž primanjkovalo časa in moči.

— Ne. A bala sem se in skoraj že pobegnila...

Utihičila je in poškilila k stražarju, ki ni pokazal nobene vneme ali radovednosti. A tudi tako sta se z Alešem razumela.

Od njegovega zajetja do danes je minilo že precej dni, je pomislil.

IVAN JAN

MRTVI NE LAŽEJO

61

povest

Čudno, da so jo pustili? Saj so zaprli celo Filipa in druge, pa ni izginila v gozd. Tu nekaj ne more biti v redu!

— Kaj si počela medtem? Ko so jih pobrali toliko? Koga so še? je hotel zvedeti Aleš.

— Nekaj časa sem se ogibala doma in bila drugod. Pobrali pa jih niso več. Mar jih niso dosti?

Aleš ji bo tudi moral še marsikaj povedati. Tu je bila zveza s svetom, s partizani! Če je že prišla, ne sme zastoj. Toda — kako je mogla priti? Najhujše vprašanje. Veliko bi dal in tvegalo, če ji ga ne bi bilo treba zastaviti nikoli! Zdaj se mu je že smilila. Veliko je morala pretrpeti, če se je raje odločila za ta korak. Zato ji ni hotel težiti že tako utrjenega mladega srca. Po prvih besedah in presenečenju ji je že hotel lajšati stisko, čeravno ji ni rad odpuščal te neumnosti in poklekanka. Kot da bi zaradi tega moglo biti zanj kaj bolje. Poslej bo popravila zamujeno. Morala bo, saj je tolikokrat silila v hosto. Odšli pa so lahko samo pogumni ali taki, ki so vedeli, kaj delajo.

— No, je rekel, zmotno si se odločila, pa vendar je lepo, da te vidim.

Prijel jo je za roke in nihče mu ni branil. To mu je za hip spet zmračilo čelo, vendar se je premagal. Zdaj ni hotel pokazati, da tudi za tem čuti Wernerjevo igro.

Martina si je opomogla od vznemirjenja in je to zakrivala s povečano zgovornostjo. Vedela je, da bo pogovor nanesel še na zadeve, ki bodo Aleša prizadele in ponižale. Saj so tudi njo, vendar ne tako, da bi jo moralo biti preveč sram. Na koncu bo pokazala, zakaj je šla tako daleč.

— Saj mi ne zameriš preveč? Ali se spomniš, kaj sem ti rekla? Vi-diš, zato sem tu. Nisem mogla drugače. Če bi šla tja brez tebe, bi si to očitno da smrti!

Aleš jo je tuje pogledal. To ni bila tista Martina, ki je znala tudi debatirati in je kazala, da je dober učenec ter bo v pravem trenutku natanko vedela, kaj ji je storiti. Nikoli ni mogel reči, da je preveč boječa. In že si je moral priznati, da tudi ta njen korak ne izraža strahopetnosti. Storila je vedno le tisto, kar ji je velevalo nemirno žensko srce.

— Pa me le nisi razveselila. Veš, kje si?

— Vem, zato sem tu! Življenje brez tebe bi bilo prazno. Tudi tam, v gozdovih.

Nič pomislekov, nič zavesti, samo želja in lakota po življenju, je begalo Aleša, ki jo je potem vprašal:

— In nič se ti ni zgodilo? Kako si prišla sem?

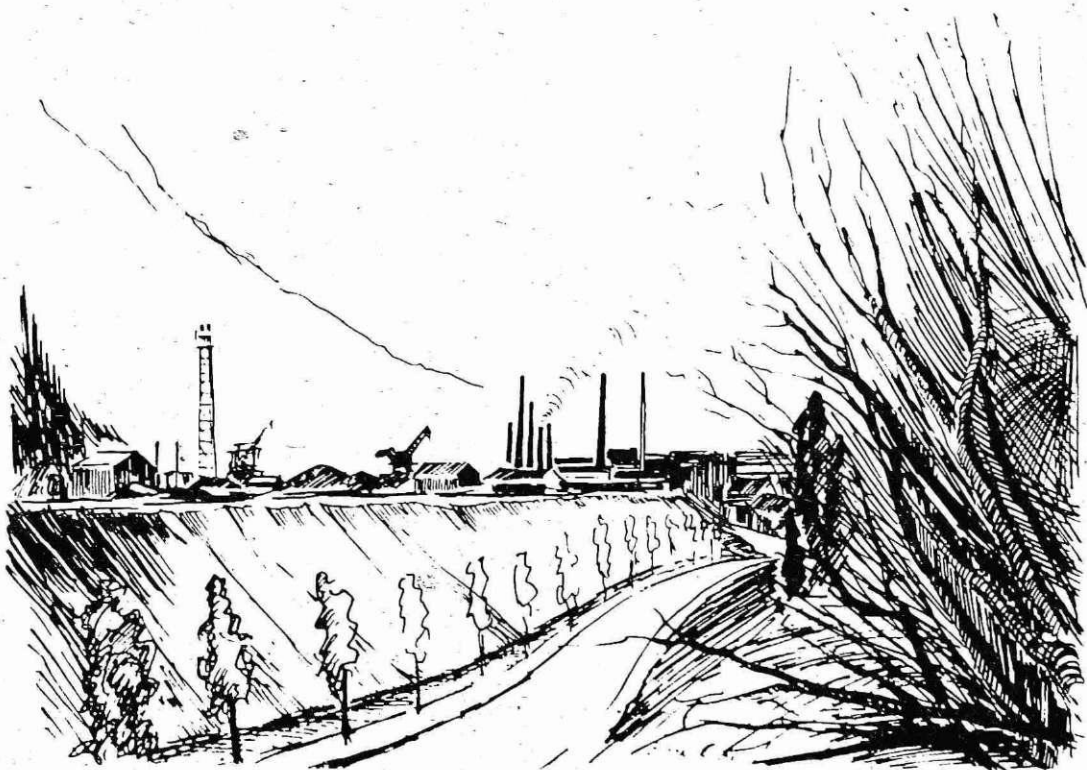
Martina je rada sanjerala in se igrala s skrivnostmi. Potiho in igri-vo ga je podučila:

— Kdor hoče kaj doseči, mu to tudi ne uide. Poti je več! Aleša je to zbadlo, da jo je vprašal glasno:

— Kako? Kakšnih poti?

V njem se ni oglašal le partizan Aleš, temveč tudi mož, ki ni mogel prenesti, da bi bila Martina proti komu drugemu zaupljivejša. Če je prestopila mejo, bolje, da zve to takoj.

Dekle še vedno ni hotelo razumeti vprašanja.

● Delegati druge občinske kandidacijske konference v Radovljici so se z glasovanjem opredelili za kandidature nosilcev vodilnih funkcij v občinski skupščini in skupščinah občinskih samoupravnih interesnih skupnosti. Edini kandidat za predsednika občinske skupščine je dosedanji predsednik Bernard Tonejc, za dve podpredsedniški mesti sta kandidata: Boris Šetina in Zvone Solar. Za predsednika zbora združenega dela je kandidat Janko Maček iz Verige Lesce, za predsednika zbora krajevnih skupnosti so kar trije kandidati, in sicer: Jože Rebec in Jože Kapus iz Radovljice ter Jože Dežman iz Ribnega. Za predsednika Druženega političnega zbora je po odstopu od kandidature Miroslava Birka ostal le Darko Kovač, dosedanji predsednik tega zbora z Bleda.

● Na 10. kongresu ZSMS v Krškem so radovljiško mladino od 4. do 6. aprila zastopali štirje delegati in predsednik OK ZSMS Radovljica Miha Potočnik. Dominika Ambrožič iz Ekonomske srednje Šole Radovljica je na kongresu razpravljala o problematiki samoupravljanja na šolah. Bojana Azman iz osnovne organizacije ZSMS Veriga Lesce je spregovorila o izobraževanju mladih ob delu in iz dela. Danilo Dvoržak iz osnovne organizacije ZSMS Veriga Lesce o vlogi in pomenu alternativnih gibanj med mladimi in Viktor Oblak iz osnovne organizacije ZSMS Lancovo o mladinskem prostovoljnem delu.

● V okviru priprav na 10. kongres ZKS, ki bo 17. do 19. aprila v Ljubljani, je bilo 28. marca v Kranju posvetovanje vseh delegatov iz občinskih organizacij ZKS. Teh je skupaj 53. Iz radovljiške občine bo komuniste zastopalo devet delegatov, ki so se 9. aprila sešli na delovnem dogovoru o pripravi za razprave na kongresu.

● Na 1. seji organizacijsko kadrovske komisije pri občinskem odboru ZZB NOV Radovljica 3. aprila so oblikovali predloge za konstituantno sejo občinskega odbora ZZB NOV, ki bo v drugi polovici aprila. Gre za kadrovskega predsednika posameznih komisij in teles občinskega odbora in za predlog delegatov v organih občinske skupščine in občinski konferenci SZDL iz vrst ZZB NOV. Sprejeli so tudi stališča o reorganizaciji občinskih upravnih organov in skupnih služb SIS, ki naj jih delegacija ZZB NOV zastopa na prvi seji družbenopolitičnega zbora občinske skupščine Radovljica.

● Predsedstvo OK SZDL Radovljica je na svoji 34. seji 4. aprila oblikovalo mnenja o predlogih za člane izvršnega sveta OS Radovljica, predlogu kandidatov za skupino delegatov OS Radovljica za zbor združenega dela skupščine SR Slovenije, zbor občin skupščine SR Slovenije, poleg tega pa tudi mnenje o predlogih članov komisije za volitve in imenovanje ter administrativne zadeve, člane statutarno pravne komisije in člane Sveta za SLO in DS. Te predloge mora predsedstvo posredovati na prvem zasedanju novoizvoljene skupščine občine Radovljica, ki bo 11. aprila.

● Koordinacijski odbor za organizacije in društva pri predsedstvu OK SZDL Radovljica pod predsedstvom Janeza Varla je na 5. seji 3. aprila obravnaval finančno poročilo občinskega odbora Rdečega križa za prvo tromesečje 1986. Soglašal je tudi s pobudo za ustanovitev kluba inženirjev in tehnikov v Verigi Lesce.

● Pod predsedstvom Braneta Ambrožiča iz sekretariata za ljudsko obrambo pri skupščini občine Radovljica so se 2. aprila

sešli člani komisije za izvedbo občinskih tekmovanj na temo o splošnem ljudskem odporu in družbeni samozasči pri OK SZDL Radovljica. Dogovorili so se o okvirnem programu priprave za letošnje tekmovanje mladine o SLO in DS. Sklenili so, da bodo podrobne programe preučili in oblikovali z ravnanjem vseh osnovnih šol v občini.

● Komisija za socialno-zdravstvena vprašanja in posebno dobo pri občinskem odboru ZZB NOV Radovljica je pod predsedstvom Franca Arha 1. aprila proučila predloge upravičencev za priznanje posebne dobe. Člani komisije so se seznanili tudi s problematiko zdravstvenega varstva borcev v občini Radovljica.

● V sejni dvorani skupščine občine Radovljica je bila 2. aprila 1. konferenca 5. sklica Ljubljanske banke TBG — PE Radovljica. Po pregledu sklepov 4. seje z dne 20. januarja 1986 so delegati razrešili člane starih organov upravljanja in izvolili nove. Predstavniki strokovnih služb banke so jih nato seznanili z novimi obrestnimi merami Ljubljanske banke TBG Kranj. Sprejeli so pravilnik o postopku pred stalno notranjo arbitažo ter obravnavali in sprejeli stališča o gradivih za konferenco Temeljne banke Gorenjske, ki bo aprila v Kranju.

● Komite za družbeno planiranje in gospodarstvo občinske skupščine Radovljica je nedolgo tega objavil zanimiv odgovor na delegatsko vprašanje, ki je bilo zastavljeno v zboru združenega dela na februarjski seji. Nanašalo se je na demografska gibanja v občini in na rast narodnega dohodka. Tako kot družbeni proizvod se je namreč slednji v primerjavi z rastjo v drugih slovenskih občinah vsako leto zmanjševal. Še leta 1980 je bila radovljiška občina po narodnem dohodku na 19. mestu, leta 1984 pa je pristala na 30. mestu, v družbenem proizvodu na prebivalca pa na 28. mestu med občinami v SR Sloveniji.

● Za letošnjo turistično sezono pripravljata Turistično društvo Bled in Turistično poslovna skupnost Bled pester program prireditev. Opustili bodo nekatere manjše in izboljšali kakovost večjih prireditev, s katerimi bodo skušali pritegniti pozornost zahtevnejših gostov. Tudi letos v maju načrtujejo otvoritveno prireditev na začetku turistične sezone, poleg tega pa tradicionalni ognjemet, kmečko ohcet in avgustovske glasbene prireditve, zlasti kvalitetne koncerte klasične glasbe na gradu in na otoku. V Festivalni dvorani bo tudi letos otroški festival Blejsko srce.

● Na zboru občanov v krajevni skupnosti Brezje so se pred dnevi odločili, da bodo sklenili samoupravni sporazum o temeljih plana SIS družbenih dejavnosti in materialne proizvodnje, h katerim pa so imeli več tehničnih pripomb. Posebno velja omeniti sklep o razpisu tretjega samoprispevka, za katerega se konec aprila želijo odločiti na referendumu. Po programu bodo 80 procentov zbranih sredstev namenili za gradnjo mrliških vež, 10 odstotkov za zgornji sloj asfaltne prevleke na cesti Brezje — Cvenkeljnova žaga in 10 odstotkov za gradnjo požarnega bazena za območje naselja Noše in zahodnega dela Brezja. Vsak zaposleni krajan bo prispeval po odstotek čistega osebnega dohodka.

● V drugi polovici marca so na Delavski univerzi Radovljica na pobudo nekaterih delovnih organizacij v občini organizirali tečaj za varno delo s plini za delavce gostinske stroke. Čeprav so bile o tem obveščene vse gostinske delovne organizacije in obrati družbene prehrane, je bil odziv udeležencev pod pričakovanji. Tečaj je namreč obiskovalo in uspešno končalo le 11 udeležencev.

● Konec marca se je v sadovnjaku Resje pri Podvinu, last KŽK Kranj — posestva Poljče, zbralo več sto sadjarjev na

vsakoletnem praktičnem prikazu obrezovanja in škropljenja sadnega drevja. Vodila sta ga ing. Valentin Benedičič iz Globokega in Milena Kač iz Žalca. Organizator srečanja je bila Sadjarska zveza Slovenije, skupaj s KŽK Kranj.

● V letu 1985 je po podatkih statistične službe občinske skupščine Radovljica znašal **poprečni osebni dohodek** zaposlenega 54.194 dinarjev, kar je 95 odstotkov več kot leta 1984. To pa je 340 do 500 tisoč dinarjev manj, kot je znašal poprečni osebni dohodek leto prej.

● Za izvedbo pripravljalnih del za **gradnjo blejske obvoznice**, o kateri je bilo izrečenih tudi veliko nasprotujočih mnenj, je izvršni svet občinske skupščine Radovljica marca imenoval delovno skupino v sestavi: Anton Azman kot vodja in člani Stanko Slivnik, Zlato Kavčič, Andrej Golčman in Jože Drinovc. Delovna skupina mora svojo nalogo opraviti pravočasno, da bo do konca leta 1986 mogoča oddaja del za gradnjo obvoznice. Stroške za delo skupine bo poravnala skupnost za ceste občine Radovljica.

● Na nedavnem vsakoletnem sejmu Alpe — Jadran v Ljubljani je tovarna Elan Begunje predstavila novo jadrnico »Elan 43«, kot pravijo jadrnici najširših možnosti, namenjeno družinskemu jadrnanju, jadrnalnim šolam in izletništvu. Dolžina plovila je 12,99, širina 3,99 in vgrez 1,95 metra, težka pa je 7,6 tone. Izdelali so jo po načrtih bratov Jakopin. Tudi cena je zadržaj komaj sprejemljiva za naše kupce, saj znaša kar 200 do 220 tisoč nemških mark.

● Knjigarna Državna založba Slovenije v radovljiškem naselju je 3. aprila popoldne skupaj z založbo Kmečki glas priredila t. i. »**zeleno popoldne**«. O urejanju vrta in sadovnjaka pomladi, so številnim udeležencem svetovali strokovnjaki inž. Vida Pavluša, inž. Anton Mastnak in inž. Valentin Benedičič. Praktični prikaz obrezovanja in sajenja je omogočil sosed v Cankarjevi ulici nasproti knjigarne. V knjigarni so za to priložnost pripravili pestro izbiro priročnikov za opravila v vrtu in sadovnjaku.

● V prostorih Glasbene šole v radovljiški graščini je vodstvo šole priredilo v ponedeljek, 31. marca, **javni koncert**. Na kljunasti flauti se je predstavila Mateja Bajt, na čembalu Jožica Potočnik.

● V novi galeriji Kamen, ki je v zlatarni Marije Mohorič na Linhartovem trgu v Radovljici, so v četrtek, 3. aprila, odprli **razstavo olj in malih plastik akademskega slikarja Bonija Čeha** iz Radovljice. Na ogled je okoli 50 eksponatov. O delu avtorja je na otvoritvi spregovorila Maruša Avguštin.

● Na srečanju gledaliških skupin Gorenjske v Škofji Loki konec prejšnjega tedna sta se predstavili tudi dve skupini iz radovljiške občine. Linhartov oder KUD Radovljica je nastopil s Pavčkovim recitalom Pesem je srce, če ga imaš. Dramska skupina DPD Svoboda Tomaž Godec iz Bohinjske Bistrice pa uprizorila delo Mire Štefanec Večna lovišča.

● Radovljiški Fotokino klub je v svoji fotogaleriji Pasaža v radovljiški graščini 4. aprila odprl že četrto letošnjo **foto razstavo**. Tokrat se s 37 fotografijami izjemne kakovosti predstavlja znani umetniški fotograf Jaka Čop, član Fotokluba Andrej Prešeren z Jesenic.

● Zapoznala pomlad ima tudi nekatere dobre plati, zlasti za športnike, ki jim je tudi v tem času še vedno do smučanja. Teh pa ni tako malo. O tem smo se prepričali prejšnjo nedeljo, 6. aprila, v Bohinju. Alpinsitični odsek Bohinje je namreč priredil vsakoletni **turni smuk s 1966 metrov visoke Rodice**, skozi Suho, kjer so se udeleženci okrepčali in prejeli za osvojena mesta plakate.

LEPOTA IN PROSTRANOST ZBOROVskega PETJA

V soboto, 5. aprila, sta se ob 19.30 v dvorani amaterskega gledališča Tone Čufar na Jesenicah s celovečernim koncertom predstavila moški komorni zbor Brezovica in ženski pevski zbor Milko Škoberne DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice, ki ju vodi dirigent Anton Cimperman.

Sobotni večer je bil v dvorani jeseniškega gledališča za ljubitelje lepega petja prijeten zborovski dogodek. Ženski pevski zbor Milko Škoberne DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice in moški komorni zbor Brezovica sta s svojimi pevskimi interpretacijami izpolnila vsa pričakovanja. Posebno veliko je bilo zanimanje za nastop jeseniških pevk. Program, ki so ga izvedle na koncertu, so pripravile za tradicionalni tekmovalni nastop slovenskih pevskih zborov v Mariboru. Letos bodo na tem tekmovanju nastopile že šestič. Enkrat so osvojile srebrno, dvakrat pa bronasto plaketo. Zadnje čase smo ženski zbor lahko poslušali na raznih proslavah in otvoritvah razstav. To so bili nastopi brez posebnih priprav, zato smo tako tudi sprejemali njihove izvedbe, ki so nihale v kakovosti, včasih celo veliko preveč pod njihovimi pevskimi zmogljivostmi. Tokrat je bilo drugače.

V pevsko tehničen pogledu je ženski zbor nastopil solidno pripravljen. Pevke so se predstavile z naslednjim programom: J. P. Gallus — Regnum mundi, Giuseppe Verdi — Laudi alla Vergine Maria, Marij Kogoj — Metuljček, narodna iz Roža, priredba Matija Tomc — Ena sam rič, Rado Simoniti — Kurir in obvezna tekmovalna skladba na tekmovalju v Mariboru Pavel Šivic — V pozni noči. Za razvedriljo in sproščenost pa so zapele še: Škrjančki in Koleda Matije Tomca ter Teloh Antona Lavrina.

Z Gallusovo uvodno pesmijo Regnum mundi so nas pevke na začetku seznanile z vso neizčrpnostjo njihove volje, poguma in ustvarjalnosti. Gallus je zazvenel v vsej svoji plastičnosti. Takoj je prišla na dan odlična intonacija, artikulacija in dikcija. Verdijeva Laudi alla Vergine Maria je potrdila prepričljiv uvod z Gallusom. Uspešni dinamični učinki, izraznost na visoki pevski ravni, glasovna svežina, disciplinirano in na-

tančno petje, izvrstna glasovna ubranost, zlistost in mehke interpretacije so prvine, s katerimi so pevke oglele polno dvorano. Zbor poje z mladostnim žarom, zanesljivo, natančno sledi dirigentovi »interpretaciji«, ki je tako dovršena, da pevke ničesar ne morejo zgrešiti. Vstopi so bili enkratni, prekinitve brez »repov«. Obvezna pesem tekmovalnega sporeda V POZNI NOČI Pavla Šivica je zahtevna skladba. Čutili je bilo, da imajo pevke in dirigent do te pesmi spoštljiv odnos, kar je razumljivo, saj je to nevarna tekmovalna skladba z visokimi vstopi, občutljivo intonacijo in zahtevnimi harmonskimi posegi. Nevarna pesem v vsakem pogledu, ki lahko povzroči negotovost in tremo. V sobotni izvedbi so jo pevke zapele s precejšnjo mero spoštovanja — dobro. Izkusnje pa nam povedo, da tekmovalni program, posebno pa obvezne točke, nikoli niso tako dobre, da ne bi mogle biti boljše. Upajmo, da bo v Mariboru zapeta najboljše. V celoti pa je bil tokratni koncertni program nekoliko pomankljiv. Manjkale so skladbe s hitrimi ritmi, ki so vedno dajale nastopom ženskega pevskega zbora poseben pečat.

Moški komorni zbor Brezovica, ki je prvič nastopil na Jesenicah, lahko uvrstimo med tiste ansamble, ki so na gostovanju na Jesenicah v tej sezoni pokazali vidnejše umetniške rezultate. Tako po zahtevnosti programa kot sposobnosti izvedbe so pevci in zborovodje pokazali odlično izvajalsko sposobnost. Pevci iz Brezovice sodijo v značilno skupino moških komornih zborov, kjer prevladujejo dobri glasovi. Izbrani spored, od dveh starejših glasbenih točk J. P. Gallusa — In nomine Jesu in W. A. Mozarta — Ave verum, prek slovenske umetne in ljudske pesmi Antona Hajdriha — Jadransko morje, Davorina Jenka — Vabilo, Vasilija Mirka — Na trgu, Pavla Kernjaka — Mojce, Josipa Pavčiča — Potkan ples,

Alojza Srebotnjaka — Rezijanska do skladb srbskega skladatelja Stevana Mokranjca — Rukoveti, Iz moje domovine, je predstavil pevce iz Brezovice pri Ljubljani in njihovega dirigenta v luči njihovih uspehov.

Prvi akordi Gallusove skladbe In nomine Jesu so napolnili dvorano gledališča. Zbor je zazvenel kot orle z vsemi odprtimi registri — svečano! Tako se je nadaljevalo tudi z Mozartovo Ave verum, za izvedbo Jadranskega morja Antona Hajdriha pa moški zbor zasluži vse priznanje. Ne zato, ker je to naša znana popularna pesem, ki je v nas zbudila globoka čustva o našem lepem morju, ampak zato, ker je bila skladba zapeta z visoko umetniško vneto. V interpretaciji so vgradili vso pevsko in dirigentsko razkošnost, in tako prikazali vso umetniško vrednost pesmi, kar se redko dogaja pri zborih in dirigentih. Ob tej priložnosti si dovoljujem vrednost skladbe in interpretacije primerjati tudi s skladbami največjih zborovskih skladateljev. Pesem je bila svojevrsten biser zborovskega večera, kar je potrdilo tudi izredno navdušenje poslušalcev. Dobra zborovska zvočnost se je odražala v umetni pesmi, raven zbora je prišla do izraza v vsebinskem podajanju zahtevnejših pesmi, pevka navdušenost pa v svežem odnosu do ljudske pesmi. Prikazali so čisto intonacijo, razvito učinkovito dinamiko, zelo dobro dikcijo, dobro zvočnost, inteligentno subtilnost in tenkočutnost za izvajanje vseh zahtev uspešnega zborovodja.

Kot potrdilo dobre pripravljenosti obeh zborov sta zbora skupaj zapela ljubezensko pesem poljskega skladatelja Jana Adama Maklaniwicza — Kolysanka, v poljščini. Poslušalci so jo sprejeli z navdušenjem. Marsikateri ljubitelj zborovske glasbe si je ob poslušanju tako sestavljenega mešanega zbora zaželel, da bi imeli na Jesenicah takšen zbor.

Ne glede na vse povedano, velja zapisati še nekaj besed. Pred nami so se odvijale pevске interpretacije, ki so plod strokovnega dela. To delo je z izredno umetniško voljo opravil odlični dirigent Anton Cimperman.

Zbora obvladuje in z njima dosega zavirljive zvočne učinke: izenačenost, pevsko prefinjenost, veliko izraznost. Kaže vse odlike zrelega muzika. Skrbno izdeluje glasovne skupine, kar je plod temeljitega študija. Zanesljivo obvlada partiture ter svoja doživljaja sugestivno posreduje vsem pevcem. Dinamiko gradi s finim občutkom za pravo mero. Fraze izpeljujejo dosledno in intenzivno. Čeprav se nerad spušča v pevske pustolovščine, si želimo, da bi nam v naslednjih koncertih njegova mladostna dirigentska razigranost priredila tudi tisto, kar smo tokrat pogrešali pri ženskem zboru — skladbe v hitrih ritmih.

Franjo Ropret

Mimogrede

Ljubezen in priznanje si vse preveč skušamo pridobiti s kopičenjem materialnih dobrin in s položajem v družbi. Sedanje žmerne optimiste bodo že čez sto let imeli za velike utopiste.

Nobenega ljubezenskega razmerja s tovariši v službenem okolju ne bi svetovale, kajti nevarnosti prežijo na vsakem koraku.

Najvišjo prepreko smo združno preplezali, le še nekaj metrov nas je ločilo od cilja, pa smo postali razgledani in začeli plezati nazaj.

Boštjan Fon

LETNA KONFERENCA PLANINCEV IZ GORIJ

V petek, 4. aprila, je bila redna letna konferenca planincev iz Gorij, v prostorih gostilne v Zgornjih Gorjah. Iz poročil predsednika, gospodarja, markacista in drugih je bilo razbrati uspešno delo planincev v preteklem letu.

PD Gorje oskrbuje dve planinski postojanki, dom Planiko in koč na Doliču, tik pod Triglavom. Obe postojanki so odprli 25. junija lani, Planika je bila odprta do 26. septembra, Dolič pa do 7. oktobra. Obisk v obeh postojankah je bil presenetljiv: Planika je obiskalo več kot 22.000, Dolič pa preko 35.000 domačin in tujih gornikov. Vsako leto PD Gorje, ki šteje kar 850 članov, precej denarja vlaga v obe postojanki za sprotna letna popravila in posodabljanje. Med sezono še vedno uporabljajo konje za prenose.

Na konferenci so bili navzoči tudi zastopniki sosednjih planinskih društev, v imenu Planinske zveze Slovenije pa je konferenco pozdravil njen predsednik in častni član PD Gorje Tomaž Bučar.

Gorjansko PD ima že od leta 1940 alpinistično sekcijo, njen prvi predsednik pa je bil neumorni Franc Lipovec iz Poljšice, ki je bil tudi član gorske reševalne skupine v Radovljici. Danes sekcija šteje 12 aktivnih alpinistov (nekaj je tudi pripravnikov), ki so lani opravili 720 plezalnih tur v naših in tujih gorstvih, njen vodja in predsednik pa je Rafko Kadunc.

Več let PD Gorje ni imelo svojih prostorov za arhiv in ostalo društveno delo, sedaj pa imajo svoje prostore v domu TVD Partizan v Gorjah. Na konferenci je predsednik PZS Tomaž Bučar podelil priznanja. Srebrni častni znak Planinske zveze Jugoslavije je prejel Franciža Pretnar, bronaste častne značke PZS pa so prejeli: Franc Legat, Edvard Štremelj, Branko Klinar, Ivanka Jalen, Alojzij Lipovec in Jožef Čuden.

Jože Ambrožič

KAKO SO JESENIČANI PRIPELJALI ITALIJANE V MESTO

OB 45-LETNICI NAPADA NA JUGOSLAVIJO

Kdo iz predvojne generacije se ne spominja prve nedelje v aprilu 1941. leta. Bila je cvetna nedelja. Praznično oblečeni ljudje so hoteli v cerkev. Ponekod so imeli jutranjo mašo, a pri dopoldanski so že oznanili: »Pojdite domov, vojna je.«

Mamice so zajokale, starčki onemeli; otroci so bili radovedni, kakšna je vojna, pogumni mladeniči pa so kot prostovoljci hoteli proti vojašnicam.

Na podlagi ohranjenih dokumentov je zanesljivo ugotovljeno, da Hitler in vrhovno poveljstvo nemških boroženih sil vse do 27. marca 1941 nista načrtovala napada na Jugoslavijo. Nemci so si hoteli le zavarovati hrbet pred napadom na Sovjetsko zvezo, zato jim je zadoščal pristop Jugoslavije k trojnemu paktu. Po generalnem udaru v Beogradu in množičnih demonstracijah proti temu paktu pa se je položaj tako spremenil, da je Hitler spremenil načrt. Najprej je treba urediti razmere na Balkanu (torej tudi v Grčiji in Albaniji), potem bo šele sledil sunek proti vzhodu.

V naglem dogovoru z Italijani je bilo sklenjeno, da bo Gorenjska italijansko operacijsko področje. Zmotno je mnenje, da je bil tod italijanski napad slaboten zaradi bojzljivosti italijanskih vojakov. V resnici je šlo za dogovor med Nemci in Italijani, da bodo ofenzivne operacijske naloge izvajale nemške enote, italijanske pa bodo na meji zasedle le obrambne in ne napadalne položaje.

Od tromeje pri Ratečah do Blegošja je bil razporejen tretji italijanski planinski odred, ki je imel tri bataljone planincev, tri bataljone črnih strajk, planinski artilerijsko in mitralješko divizijo. Prvega dne vojne so Italijani čez mejo pošiljali le izvidnike in patrolje. Z nemško pomočjo so takoj zavzele Peč, naslednjega dne pa Rateče. Podkorenčani so začeli podirati drevesa na cesti proti Korenskemu sedlu, a jih je pri tem zalotila nemška patrolja in odpeljala v ujetništvo.

V tistih hudih dneh je nekaj posameznikov pokazalo res pravo junštvo. Tako je rezervni kapetan Stanko Bregar, sodnik iz Kranjske gore, z domačini, graničarji in orožniki zadrževal Italijane blizu Podkorena, ko pa so začeli prodirati tudi iz Trente čez Vršič, se je ta pisana skupina branilcev umaknila v spodnji del vasi Gozd.

V sredo, četrty dan vojne, se je v Gozdu vnel srdit boj, ki je trajal ves dan. Iz italijanskih virov vemo, da so imeli štiri mrtve in več ranjenih, na naši strani pa je padel graničar Mihajlo Djukić. V boju je Italijan pomagal tudi manjša nemška enota.

Dogodki pri karavanškem predoru na Hrušici so bralcem znani; bili so tudi že objavljeni v tem časopisu. Omeniti velja, da so bili gorenjski nemčurji zelo razočarani, ko so slišali, da bodo pokrajino zasedli Itali-

jani. Jeseniškemu hotelirju Francu Paaru to ni bilo razumljivo, zato je prosil ravnatelja železarne inž. Klinarja, naj mu da avto in soferja, da se bo odpeljal do nemške meje na Korenskem sedlu in prepričal Nemce, naj zasedbo prehitijo Italijane.

Ni znano, zakaj mu inž. Klinar ni dal avta. Paar se ni pomiril, zato je najel avtomobilnika Franca Koritnika, da ga je odpeljal proti Kranjski gori. Nekje pri Podkorenu sta srečala avtomobil z nemškimi oficirji. Paar jim je pojasnil, kdo je in zaprosil »v imenu ljudstva«, naj oni in ne Italijani zasedejo Gorenjsko. Eden od oficirjev mu je na kratko odgovoril, da je to italijansko vojaško operacijsko področje.

Uradnik v špediciji jeseniške železarne Rudolf Ogrin, tedaj štiridesetleten, pred vojno deset let tajnik in nato dve leti starosta Sokola na Jesenicah, je bil po sili razmer na čelu kolone italijanske vojske, ki je zasedla Jesenice. To svoje neljubo poslanstvo mi je leto dni pred smrtjo takole opisal:

»Po umiku jugoslovanske vojske smo ostali na Jesenicah brez prave oblasti. Župan Tine Markež in tehniški direktor železarne inž. Herman Klinar sta postavilačasne občinske organe. Takšen organ je bila tudi neke vrste nadzorna služba policijske narave, ki je imela nalogo patroljirati po mestu in okolici ter preprečiti morebitne poskuse vlamljanja v stanovanja Nemcev in drugih občanov, ki so se pred začetkom vojne umaknili na Koroško. Nemška okupacijska vojska bi lahko to izrabila za maščevanje nad prebivalstvom.

V tem nadzornem organu so bili štirje jugoslovanski policisti, dvajset gasilcev in dva uradnika. Za vodjo so določili mene.

Na veliki petek, 11. aprila, mi je župan Markež telefoniral, da nekdo vlamlja v železničarske stanovanjske hiše na Hrušici. Z oboroženima policistoma in uslužbencem komercialnega oddelka železarne Viktorjem Črnkom smo se z osebnim avtomobilom hitro odpeljali na Hrušico. Železarna nam je namreč dala na razpolago osebna avtomobila. Na začetku Hrušice, pred gostilno Pajer, nas je ustavila nemška izvidnica na dveh motociklih s prikolicama in na njih pritrjenima strojnica. Srečanje nas je hudo presenetilo. Na klic v nemščini smo se ustavili. Pregledali so nas in vprašali, kam smo namenjeni. Razložil sem jim, kakšno službo opravljamo in zakaj smo prišli na Hrušico. Podoficir nam reče, da nas ne sme spustiti naprej, ker smo oboroženi. Vprašal da bo komandanta, ki je trenutno s svojo enoto v Mojstrani.

Eden od motociklistov se je odpeljal v Mojstrano in se zelo hitro vrnil z ukazom, da se moramo brezpogojno javiti v Mojstrani.

Ko smo čakali motociklista, je podoficir od mene zahteval, da mu na Jesenicah, ko pridemo tja, priskrbim 10 kilogramov salame, pet litrov konjaka, deset litrov žganja in še

marsikaj. Kje naj vzamem vse to, sem vzdihnil, saj nisem trgovec, le navaden tovarniški uslužbenec. Med pogovorom z nemškim podoficirjem se je Črnko, ki je bil bolj drobne postave, potuhnil in se počasi oddaljil, se spustil s ceste po bregu navzdol in jo ucvrl na Jesenice, kjer je dr. inž. Klinarja obvestil o srečanju z Nemci.

V spremstvu obeh motociklistov smo se z avtomobilom odpeljali v Mojstrano. Kot sem kasneje izvedel, se je eden od teh motociklistov nato odpeljal na Jesenice in sporočil županu, da bo mesto začasno zasedla italijanska vojska.

V Mojstrani me je nadporočnik Kraigher vprašal, kdo smo. Povedal sem mu, da nas je župan poslal na Hrušico, da preprečimo tatvine v stanovanjih železničarjev, ki so bili po službeni dolžnosti začasno premeščeni drugam.

Znani se mi zdite, rečem nadporočniku po nemško.

Vi tudi meni, odgovori in mi takoj zastavi vprašanje, kje so četniki in sokoli, kaj dela Karel Luckmann in kaj njegov brat Pavel. Za četnike in sokole sem rekel, da so bili skoraj vsi mobilizirani in ne vem, kje so sedaj, brata Luckmanna sta se nekam umaknila, verjetno v rajh.

Ob koncu pogovora mi je rekel, da bom moral počakati v vaški gostilni do nadaljnjega obvestila.

Prosim za pojasnilo, rečem, vaš podoficir je od mene zahteval, da mu na Jesenicah priskrbim velike količine hrane in žganij pijač. Jaz tega nimam, še sam sem v težavah s hrano.

Nadporočnik pokliče tistega podoficirja in ga v moji navzočnosti kaznuje s štirinajstimi dnevi zapora. Tedaj se mi pobilne:

Gospod nadporočnik, vi ste bili pred nekaj leti zaposleni v jeseniški železarni.

Ste me končno le prepoznali, se nasmehne, jaz pa sem vas takoj.

Vzdolž ceste Kranjska gora—Jesenice je počivala italijanska vojaška kolona, katere prednji del se je ustavil pri odcepu v Mojstrano. Ko v bližini gostilne zagledam polkovnika, mu v italijansčini potnam, da me imajo Nemci za nekakšnega ujetnika, čeprav sem opravljal le svojo civilno in ne vojaško dolžnost. Polkovnik me vpraša, od kod sem doma, da tako brezhbno govorim italijansko. V Divači sem rojen, odgovorim. Bil me je zelo vesel, ker je čutil, da bom lahko zanj koristen.

Kmalu bomo šli proti Jesenicam in vi boste na čelu kolone.

Verjetno si je mislil: Če ste kje minirali cesto ali kak most, boste prvi zleteli v zrak.

Na čelu italijanske vojske je vozil naš avto, v katerem sta bila poleg soferja še tista naša policista.

Kolikor sem bil presenečen ob srečanju z nemško motociklistično izvidnico na Hrušici, toliko me je pretreslo, ko smo na Jesenicah zagledali, kako iz hotela Park prihaja nemški kapetan z več odlikovanji na prsih.

Policista sta mu morala izročiti puški, pustil pa jima je pištoli za opravljanje poklica do preklica, kot je dejal. Zvedel sem, da se kapetan piše Mayer. Le-ta je naslednjega dne prišel v železarno v Klinarjevo pisarno. Poklicala sta me. Prvo vprašanje kapetana Mayerja se je glasil:

Ste bili vi starosta sokolske organizacije?

Seveda sem bil.

Pojdite z menoj in mi pokažite pisarno in sejno dvorano.

Z nama je šel tudi Jakob Vider, uradnik v železarni, nemčur in član kulturnega društva. Sledil je ukaz o za-plembi premoženja sokolske organizacije. Mayer si je vtaknil ključ v žep in odšli smo nazaj k inž. Klinarju.

Ogrin, vi boste morali biti toliko časa v zaporu, dokler ne vidimo, kako bodo potekali dogodki v naslednjih dneh.

Inž. Klinar mu ugovarja, prosi, naj me pusti, ker moramo opraviti za železarno važno nalogo, sicer ne bo mogla obratovati. V mislih je imel 12 vagonov surovin, pomembnih za vojno industrijo: iz železarne smo jih odpremljali nekaj dni pred začetkom vojne za vojno industrijo v Bosni. Klinar je zaradi naglega razsula dvomil, da bo pošiljka prišla na naslov.

Čez noč sem moral biti v zaporu jeseniške policije. Zjutraj so me izpustili. Direkcija železarne mi je dala na razpolago avtomobil in odpeljal sem še poizvedovat, kje so tisti vagoni. Do Zidanega mosta ni bilo sledu, a ko sem se vračal, sem jih izsledil na industrijskem tiru na železniški postaji Ljubljana—Šiška. Zaplenila jih je italijanska vojska, toda železarna jih je dobila nazaj, brž ko so popravili porušene mostove na gorenjski progi.

Iz ohranjenih nemških dokumentov vemo, da so pred začetkom napada na Jugoslavijo organizirali dve posebni skupini tajne vojske policije. Skupina iz Gradca je ilegalno prišla na Štajersko, skupina iz Celovca pa na Jesenice. Obe skupini sta prinesli s seboj spisek oseb, ki jih je bilo treba takoj aretirati. Zanesljivo drži, da je skupina kapetana Mayerja, ki je bila do prihoda Italijanov na Jesenice skrita v hotelu Paar, opravila prve aretacije v mestu takoj po odhodu

Italijanov, to je popoldne 19. aprila 1941. Aretacije so nadaljevali še v naslednjih dneh. Aretirance so zapirali v majhno zamreženo sobico carinarnice na železniški postaji, od tam pa s tovornjaki vozili v Celovec (in ne v Begunje, kjer so prvi zaporniki prestopili prag graščine 2. maja 1941).

Iz nemških dokumentov tudi vemo, da je imela Mayerjeva skupina nalogo zapreti prostore vseh političnih strank in raznih organizacij ter zapleniti arhiv slednjih. Doslej tudi nismo vedeli, da je Mayerjeva skupina že v Celovcu dobila nalogo, da na Jesenicah za župana »ustoliči« Karla Luckmanna, na Bledu pa Franca Paara. Za druge kraje oziroma občine komisariji dokončno še niso bili določeni, za nekatere občine so imeli le enega ali več predlogov. Za občino Breznica so bili trije kandidati, izbrali pa so starega avstrijskega upokojenega majorja Franca Hočevarja. Le-ta je kasneje prišel v hud spor z gestapom. Hočevar je menil, da se gestapo preveč meša v njegove posle, ukrepa po svoje in oblast ne vpraša za mnenje. Zamenjal ga je Peter Angelo.

Tistega popoldneva, ko je italijanska vojska zasedla Jesenice, v mestu ni vihrala niti ena italijanska zastava, pač pa le nekaj nemških, kar nam pove, da Jeseničani sploh niso pričakovali italijanske okupacije.

Italijani so praznovali veliko noč prav tako kot mi, in tega dne so počivale vse enote, vsaj v našem predelu Gorenjske. Na veliko noč dopoldne smo zagledali italijanske oficirje pred cerkvijo na Breznici. Razen pištol, drugega orožja niso imeli pri sebi. Povsem navadno so se pogovarjali z domačini, ki so delno znali italijansko ali nemško. Te mešane govorice so se starejši naučili v avstro-ogrski vojski, nekateri pa italijansko v italijanskem ujetništvu.

Popoldne na veliko noč je na Selo pri Žirovnici prišla skupina vojakov. Ljudje so jim ponudili velikonočne dobrote. Hudovali so se nad Hitlerjem in Mussolinijem. Nepozaben je bil prizor, ki sem ga sam videl, kako so ti vojaki na sosedovem dvorišču balinali s svojimi čeladami. Če bi kaj takega počeli nemški vojaki, bi vse postrelili.

Jože Vidic

JUDO

USPEL MEDNARODNI TURNIR

V telovadnici TVD Partizan Jesenice je bil v nedeljo, 6. aprila, mednarodni turnir v judu za članice. Nastopilo je dvaintrideset judoisk iz sedmih klubov Slovenije, Hrvaške in Italije.

Jesenjske judoistke so imele na turnirju tri svoje predstavnice. Najuspešnejša je bila Irena Wolf, ki je osvojila dve drugi mesti. V kategoriji do 61 kg je dvakrat zmagala in izgubila s kasnejšo zmagovalko Sabrino Pulco (Tarcento), prav tako pa je tudi v absolutni kategoriji morala priznati premoč v finalni borbi Italijanki Moniki Pascalo. V kategoriji do 48 kg je nastopila Tanja Makuc. Z dvema zmagama in porazom proti zmagovalki Šabičevi (Samobor) je osvojila odlično tretje mesto. Malo manj uspešna je bila v kategoriji do 52 kg Suzana Razboršek, ki je osvojila četrto mesto s tremi porazi in eno zmagao.

Največ uspeha na turnirju so imele judoistke iz Tarcenta (Italija), ki so z 59 točkami osvojile ekipno prvo mesto, drugo Samobor (21), tretje Jesenice (16), četrto Kranj (12), peto Slovenj Gradec (11), šesto Šiška (5) in sedmo Stanežiče (3).

Priznanja najboljšim sta ob koncu tekmovanja podelila Boris Bergant, predsednik PO Železarne in Špela Spendov, sekretarka ZTKO Jesenice.

Turnir je v celoti uspel in bo ob takem zanimanju postal tradicionalen. Tudi prikazani judo je bil na zavidljivi ravni, predvsem po zaslugi odličnih italijanskih tekmovalk.

Ob koncu se jeseniški judoisti za pomoč zahvaljujejo Železarni Jesenice, ki jim je ob takih tekmovanjih vedno stala ob strani.

-tok

ZDENKA TORKAR-TAHIR

7

Razvoj delavskega naselja v Podmežakli

Delavske žene pa pišejo:

»Odkar je vodstvu KID uspelo znižati možem plače, občutimo me delavske žene najhujše... Cene življenjskim potrebščinam in oblekam se dvigajo, hišni posestniki dražijo stanovanja ne upoštevajo naših razmer... «Družina mora pač gladovati, ko že delavec samec s svojim zaslužkom le vegetira. Kakšne posledice ima takšno stanje na delavske družine v moralnem, zdravstvenem in kulturnem oziru, ni potrebno še posebej govoriti... Nasprotno pričakovanju delavske meze niso še od daleč dosegle ono višino iz leta 1930, čeravno tudi tedaj niso zadostovale za življenjski minimum... Dejanska vrednost delavčeve meze vedno bolj pada in je danes že za 28,8 % nižja kakor leta 1930.«

V letu 1938, ko je Hitler priključil Avstrijo nemškemu rajhu, so se ohrabril pristajši nacizma tudi na Jesenicah, saj jih je Westen načrtno zaposloval na odgovornih mestih v svojem podjetju. KID je tako postala leglo pete kolone, ščiteno od oblasti, ki je zavedne delavce in protifašistične borce preganjala, zapirala in pošiljala v internacijo.

Že po »štrajku« (stavki) gradbincev z leta 1936 naprej je prišlo na Jesenicah do združitve vseh treh že prej omenjenih

nih sindikatov, ki so ustanovili medakcijski odbor (MAO), ki pomeni začetek ljudskofrontnega sodelovanja in po okupaciji preraste v osvobodilno fronto.

Cesta 1. maja

Področje današnje ceste 1. maja se je pričelo zazidovati dokaj pozno, saj so bile prve hiše zgrajene ob prelomu stoletja, nekaj v dvajsetih letih in večina v tridesetih letih. Tako da je tik pred vojno naselje štel 100 privatnih hiš in 6 tovarniških barak s stanovanji za delavce.

Tukajšnja pozna naselitev nam postane lažje razumljiva če vemo, da je bil to ozek predel skršene »goše« (gozda) debelih bukev in razbitih ogromnih skal pod strmimi pobočji Mežakle. Na desni—južni strani ga tik pred gozdom omejuje železniška proga Jesenice—Nova Gorica, na severni—levi strani pa ga v ozek trak zožuje strm breg reke Save. Osojna lega povzroča, da pozimi ta prostor nekaj mesecev ne obsije sonce, kakor ne poleti nekaj mesecev luna. Slabe bivalne pogoje naselja pa nam dokumentira izjava informatorko Ljudmile, ki živi tu že od leta 1906:

»Tle v Podmežakli je za volkove, pa ne za ljudi! Saj ni sonca!«

Kupci parcel in graditelji so morali teren najprej temeljito očistiti in se ponekod spoprijeti celo z živo skalo.

Podmežaklja je po krajevnem leksikonu Dravske banovine leta 1937 označena kot samostojno naselje, v katerem živi 110 prebivalcev v 57-ih hišah in predstavlja delavsko kolonijo v predmestju Jesenic. (Tu se naziv Podmežaklje nanaša le na teritorij od današnje ceste 1. maja 30 do Podkočne, medtem ko je teritorij do omenjene hišne številke spadal pod naselje Kurja vas. V predstavah Jeseničanov in tukajšnjih naseljenecv pa naziv Podmežaklje označuje celotno področje desnega brega Save od današnjega strelišča na gornjem koncu pa do že omenjene Podkočne v spodnjem delu) ker je po vojni ves ta predel prišel pod krajevno skupnost Podmežaklje. Za primerjavo naj povem, da ima po istem leksikonu občina Jesenice 6793 prebivalcev v 683 hišah (626 posesti in 32 koč). Medtem ko 5097 prebivalcev samega mesta živi v 472-ih hišah.

Po ustnem viru izhaja ime Podmežaklje iz naziva planote Mežaklje, pod katero je naselje nastalo. »Glede na uradne lingvistične teorije naj bi ime izhajalo iz besede »mežek«, ki označuje slabotnega medveda. Po pregonu medvedov naj bi le »mežki« ostali na planoti, močnejši medvedje pa naj bi se umaknili na Pokljuko in Jelovico. Po drugi verjetni različici pa naj bi ime, omenjeno že v 14. stoletju, izhajalo iz latinske skovanke »mezzo aqua« (med vodami), saj Mežaklja leži med Vintgarjem, Radovno in Savo Dolinko.²¹

Pri terenskem delu sem se omejila le na cesto 1. maja, ki se prične pri Hermanovem mostu in se konča s savskim mostom, ki vodi na Blejsko Dobravo. Oštevilčenje hiš ob omenjeni poti se je v predvojnem obdobju večkrat in brez kakršnekoli sistematike menjalo, kakor tudi naziv te prvotno kolovozne poti. Še konec 19. stoletja so vse hiše na desnem bregu reke spadale pod Savo (današnje naselje na levem bregu reke, ki leži med Jesenicami in Javornikom).

Nadaljevanje

TUDI POKAL PARTIZANU

Ob koncu sklepnega turnirja za jugoslovanski pokal, ki je bil od petka do nedelje na Jesenicah, pomenil pa je tudi konec najbolj razburljive sezone pri nas, smo se nehote spomnili lanske sezone, ko so si jeseniški hokejisti potem, ko so osvojili 21. naslov prvaka, priborili tudi jugoslovanski pokal. Leto pozneje pa sta se obe lovoriki preselili v Beograd.

Tudi tokrat (kot v prvenstvu) imajo za tak razplet več zaslug devet ali deset igralcev iz Partizanovih vrst. Res je sicer, da so jeseniški hokejisti nastopili precej oslabiljeni, brez Pretnarja, Suvaka, Borseta, S. Ščapa, M. Horvata in Pajića. Kljub temu pa so v prvem kolu vodili večji del srečanja. Vendar so v drugi polovici Jeseničanom pošte moči, Beograjčani pa so igrali vedno boljše in ob koncu slavili sicer tesno zmago, ki pa je bila za njih najbolj dragocena. Proti Kompas Olimpiji in Medveščaku so imeli letošnji prvaki namreč precej lažje delo.

Vsekakor je bil zanimiv tudi dvoboj za drugo mesto med Jesenicami in Kompas Olimpijo. Ljubljanci so po prvi tretjini vodili z 2:0, nato pa so v drugi Jeseničani zaigrali precej boljše ter dosegli kar šest zadetkov zapored. Nadaljevanje je bilo le formalnost, saj se je pri rezultatu 4:2 za Jesenice resno poškodoval ljubljanski vratar Bolta, zato našim ni bilo težko doseči visoke zmage (10:4).

Tako je Partizan osvojil prvo mesto s šestimi točkami, Jesenice so druge s štiri, Kompas Olimpija tretja z dvema, Medveščak pa je četrti brez točke.

Po končanem turnirju so za najbolj disciplinirano moštvo proglasili Jesenice, najboljši strelci je Mlinarec (Jesenice), najboljši vratar Domine Lomovšek (Partizan), najboljši branilec pa Kavac (Partizan).

O sklepnem delu Jugoslovanskega pokala je treba še povedati, da na Jesenicah ni vzbudil posebnega zanimanja. Očitno je, da se je sezona raztegnila, zanimanje pa sploh ni, še zlasti, ker so jeseniški hokejisti v prvenstvu ostali praznih rok.

Na sezono 1985-86 homo sicer hitro pozabili, saj je ljubiteljem jeseniškega hokeja prinesla bolj malo veselja in razvedrila, več pa razočaranja. To seveda ne pomeni, da bodo tako storili tudi pri HK Jesenicah. Letošnja sezona, v kateri je bilo resnično veliko spodbujanj, pa bi morala služiti kot zgled, kako ne bi smeli več delati. Treba bo izdelati strokovno analizo vzrokov za neuspeh in hkrati oblikovati smernice za prihodnje obdobje.

Hokej postaja v Jugoslaviji šport, ki se, zaradi takšnih in drugačnih razlogov, razvija tudi v drugih krajih in republikah. Spomnimo se le, da so naslov mladinskega prvaka Jugoslavije osvojili mladi hokejisti Rvene zvezde; da so, denimo, v pionirski konkurenci (Jesenice so osvojile prvo mesto) na drugem mestu pionirji iz Novega Sada, čigar prvotlač je celo izpadel iz družbe najboljših jugoslovanskih moštvo. Kaj hočemo s tem reči? Ni res, da drugje ne mislijo resno na hokejsko prihodnost. Seveda imamo pri tem na Jesenicah prednost: dolgo tradicijo, veliko uspehov za seboj, strokovnjake, izredne pogoje, saj je Železarna Jesenice s podpisom Samoupravnega sporazuma s HK Jesenicah veliko pomagala najboljšim jeseniškim hokejistom, tako pa bo tudi v prihodnje. Podobno bo jeseniška Gorenjka prihodnje (posebej) pomagala HK Kranjska gora. Skratka, zanimanje za razvoj te športne panoge je v našem okolju veliko. Sedaj je vse na strani tistih, ki vodijo jeseniški (HK Jesenice in HK Kranjska gora) hokej. Potrebno bo veliko več organiziranosti, strokovnosti, pedagoškega dela in tudi odgovornosti, ki pa najbolj zadeva prav jeseniške hokejiste.

ŠOFERJI IN AVTOMEHANIKI NA SNEGU

Pri Združenju šoferjev in avtomehaničarjev na Jesenicah so na letošnji skupščini sklenili, da v okviru svoje bogate in razvijane dejavnosti ustanovijo še komisijo, ki bo skrbela tudi za športno rekreacijo članov. Že dalj časa so namreč ugotavljali, da šoferji in avtomehaničarji po dolgi vožnji in napornem delu pri popravilu vozil potrebujejo tudi več razvedrila in sprostitve. Člani komisije, ki jo vodi Marjan Guzej, so za začetek organizirali tekmovalno v rekreacijskem teku na smučeh. Čeprav udeležba ni bila najbolj množična, pa je bilo v Mojstrani, kjer je potekalo tekmovalje, ta dan prav prijetno.

Ob tem majhna anekdota: potem, ko je bil sklepni turnir za jugoslovanski pokal končan, je eden naših najboljših hokejistov Kavac glasno razlagal nekaterim jeseniškim ljubiteljem hokeja, da so na Jesenicah najboljši hokejisti in da imamo v Podnežakli daleč najboljšo moštvo, ki bi se moralo sprehoditi v letošnjem državnem prvenstvu. Preveč jim gledate skozi prste, je dejal, preveč jim odpustate in ne zahtevate tistega, kar bi morali od sebe dati. Profesionalizem, zahteva povsem drugačen način, kot ste navajeni na Jesenicah. Trdo in samo to delo. Dejal je, da trenira tudi do sedem ur na dan in to zelo trdo. Tako moram kar me plačujejo. Kot mi je znano, je povedal jeseniškim hokejskim ljubiteljem, pa imate na Jesenicah najboljšo moštvo v državi.

Zdi se nam, da anekdota ni daleč od resnice. Vsekakor pa je bila letošnja sezona še zlasti za prvo jeseniško moštvo velika šola, prav tako pa tudi za vse, ki vodijo jeseniški hokej. Potrebne bodo korenite spremembe, saj se s sedanjim načinom oddaljujemo od svetovnih hokejskih tokov.

REZULTATI
JUGOSLOVANSKEGA
POKALA:

I. kolo

KOMPAS OLIMPIJA — MEDVEŠČAK
12:2 (1:0, 1:2, 10:0)

Sodniki: Dremelj, Petrič in Rozman, vsi trije Jesenice. Strelci za Kompas Olimpijo: Zupančič in Lepša po 4, Hiti 2 ter Majnik in Sekelj po 1. Za Medveščak: Zajec 2. Kazenske minute: Kompas Olimpija 11, Medveščak 12.

JESENICE : PARTIZAN
5:6 (2:1, 3:4, 0:1)

Sodniki: Grepl (Sisak), Rozman in Vister Jesenice. Strelci za Jesenice: Raspet 3 ter Kopitar in P. Klemenc po 1, za Partizan Kavac 2 ter Kostka, Milanović, Vidmar in Milovanović po 1. Kazenske minute: Jesenice 6, Partizan 14 plus 10 disc.

II. kolo

PARTIZAN : KOMPAS OLIMPIJA 5:2
(1:0, 4:1, 0:1)

Sodniki: Grepl (Sisak), Petrič in Razinger, oba Jesenice. Strelci za Partizan B. Lomovšek 4 ter Milovanović 1, za Kompas Olimpijo: Lepša in Režek. Kazenske minute: Partizan 0, Kompas Olimpija 6.

JESENICE : MEDVEŠČAK 4:1 (3:1, 1:0, 0:0)

Sodniki: Dvornić (Subotica) ter Bundalo in Vister, oba Jesenice. Strelci za Jesenice: Razinger, Tišler, Mlinarec in Raspet, za Medveščak Orlić. Kazenske minute: Jesenice 0, Medveščak 2.

III. kolo

MEDVEŠČAK : PARTIZAN 0:13 (0:6, 0:3, 0:4)

Sodniki: Dremelj, Bundalo in Razinger, vsi trije Jesenice. Strelci: Lepša 5, B. Lomovšek in Jovanović po 2 ter Bednar, Kostka, Vidmar in Bertuš po 1. Kazenske minute: Medveščak 6, Partizan 6 plus 10 disc.

JESENICE : KOMPAS OLIMPIJA 10:4
(0:2, 6:0, 4:2)

Sodniki: Dvornić (Subotica), Petrič in Vister, oba Jesenice. Strelci za Jesenice: Mlinarec 6, Raspet 2 ter Tišler in Razinger po 1, za Kompas Olimpijo: Hiti, Majnik, M. Gorenc in Sekelj. Kazenske minute: Jesenice 4, Kompas Olimpija 4.

J.R.

PRIVLAČNA SMUČARSKA PRIREDITEV V ZGORNJI RADOVNI

Za konec letošnje zimske sezone so člani strelske družine Janez Mrak Dovje-Mojstrana v nedeljo v Zgornji Radovni izvedli tradicionalni, takrat že 12. patroljni tek na smučeh. S to zimsko smučarsko prireditvijo so počastili spomin na tragični dogodek leta 1944, ko so okupatorji požgali to partizansko vas. Delegacija udeležencev teka je k spomeniku požigane Radovne položila venec in se spomnila tragičnih žrtev.

Na letošnjem patroljnim teku so nastopile ekipe teritorialne obrambe, strelskih družin, krajevnih skupnosti in drugih organizacij iz jeseniške občine in krajevnih skupnosti Dovje-Mojstrana. Pri izvedbi tekmovalja so se najbolj potrudili člani strelske družine Janez Mrak, finančno pa so jim predvsem pomagali pri Svetu za ljudsko obrambo in družbeno samozasčito skupščine občine Jesenice.

Ta patroljni tek ima brez dvoma več namenov. Poleg rekreativnega teka udeleženci izpolnjujejo tudi pomembne naloge na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozasčite. Na določeni točki so namreč ekipe streljale z malokalibrsko puško, število zadetkov pa se je štelo v končni rezultat. Za patroljni tek je vsako leto večje zanimanje, zato organizatorji razmišljajo, da bi ga v prihodnje razširili in povabili tudi ekipe iz ostalih krajev Gorenjske.

REZULTATI — moški nad 35 let:
1. Strelska družina Gozd Martuljek (An-

ton Robič, Franc Novak, Andrej Žemva);
2. KS Hrušica (Milan Vidic, Vinko Brebant, Srečko Trpin); 3. Strelska družina Janez Mrak Dovje-Mojstrana (Slavko Rabič, Franci Rabič, Janko Guzej); moški do 35 let: 1. KS Hrušica II (Friderik Novak, Igor Kobentar, Brane Gričar); 2. Občinski štab TO Jesenice (Roman

Rodman, Franc Tajnikar, Franc Teraž);
3. KS Rateče-Planica II (Jože Kavalarič, Alojz Kopavnik, Primož Podlipnik); ženske: 1. Gasilsko društvo Mojstrana (Tilka Cerkovnik, Nada Čufer, Saša Kofler); 2. KS Hrušica (Bojana Sušnik, Petra Dobravec, Petra Zebre);
J. R.

Na cilju patroljnega teka v Zgornji Radovni (foto J. Rabič)

7. ŠAHOVSKI FESTIVAL NA BLEDU

Na Bledu je bil od 28. marca do 5. aprila tradicionalni mednarodni šahovski festival, že sedmi po vrsti. To pot se je zbralo rekordno število šahistov — kar 178, od tega 144 v moški in 34 v ženski konkurenci.

V moški konkurenci je nastopilo pet velemejstrov (Rajković, državni prvak leta 1983, Nikolac, stalni član zahodnonemškega prvotlača München 1860, Raičević, Klarič in Stojan Puc, štirje mednarodni mojstri in veliko mladih mojstrov iz Poljske, ČSSR, Romunije, Avstrije, Italije, Madžarske in Jugoslavije. Že takoj na začetku je velemojster Nikolac s štirimi zaporednimi zmagami in s svojim akademskim odnosom do šaha dal vedeti, da je resen kandidat za končnega zmagovalca.

Prav senzacionalno dobro je turnir začel tudi Jeseničan Branko Zorko, saj je treba vedeti, da zadnji dve leti ni veliko igral. Toda pravi talent šaha nikoli ne po-

zabi igrati, pozabi le določene variante. Po 4. kolu je imel Zorko 3 in pol točke in je med drugim »pospravil skalpe« mednarodnega mojstra Bielczyka iz Poljske, sicer člana olimpijske reprezentance Poljske. Tudi po tej zmagi je Zorko nadaljeval dobro igranje, tako da je imel po sedmih kolu kar 6 točk, le pol točke manj od vodilnega Nikolca. V zadnjih dveh kolu pa je naletel na dva velemejstra, najprej na Nikolca in nato še na Raičevića. Partija z Nikolcem je vzbudila izredno zanimanje med gledalci in ostalimi šahisti. Zorko je kmalu prepusil iniciativo nasprotniku in zašel v časovno stisko, v kateri pa se je odlično znašel, zrtvoval kmata in prekinil partijo v celo nekoliko boljsem položaju. Toda tudi Nikolac se je dobro branil in uspel partijo remizirati z večnim šahom. V zadnjem kolu je imel Zorko celo priložnost, da bi z zmago delil prvo mesto. Toda ponovno je zašel v časovno stisko, ki jo zapletena pozicija na šahovnici ni dopuščala. Napravil je več napak in moral priznati poraz z velemojstrom Rai-

čevićem. Kljub porazu pa je bil Zorko glavna senzacija festivala in najprijetnejše presenečenje.

Tudi pisec teh vrstic je turnir dobro začel. Po šestih kolu je s 5 točkami še vedno sodeloval v borbi za vrh, vendar mu je poraz z Nikolcem v 7. kolu preprečil ponovitev uspeha iz leta 1984, ko je zmagal na festivalu. Kljub temu je na koncu zasedel povsem solidno 6. do 14. mesto, z enakim seštevkom točk kot Zorko, in še sedem šahistov.

Od Jeseničanov je dobro igral tudi Železnik, ki je z zmago v zadnjem kolu proti starosti slovenskega šaha velemojstru Pucu zbral 6 točk in se uvrstil na 15. do 24. mesto. V moški konkurenci sta od Jeseničanov nastopila tudi Tone Krničar in mladi Marko Pazlar, ki sta igrala solidno in dosegla rezultate v okviru svojih zmoglosti.

V ženski konkurenci je nastopila tudi Nada Marušić, ki je turnir končala v sredini razpredelnice.

Vojko Mencinger

I. SKL — ŽENSKÉ
KK CIMOS : KK
JESENICE 64:69
(31:37)

Divača, telovadnica OŠ, gledalcev 50, sodnika Kobalica in Vesel (oba Lj.). Jesenice: Rozman, Šmitran 12 (2:2), Felc 23 (4:1), Bartelj 4, Lah 7 (2:1), Berus, Krznarič 6, Ulčar 10, Smolej 7, Zrnič.

Ženska članska ekipa KK Jesenice je zares uspešno končala drugi del prvenstva v 1. slovenski košarkarski ligi. S sedmimi zmagami in dvema porazoma je za KK Ilirijo druga najuspešnejša ekipa. Se-le po teh zmagah realno lahko ocenimo kakovost in pripravljene prilagoditve jeseniške ekipe v tej tekmovalni sezoni ter njene možnosti za naslednjo sezono. Ekipa je po višini med najvišjimi v ligi, za katero kandidira 14 igralcev. Vse so sposobne igrati v tem kvalitativnem razredu, večina od njih pa so sedanje ali nekdanje članice pionirske, kadetske in mladinske republiške selekcije. Cilj jeseniške ekipe v naslednji tekmovalni sezoni mora biti uvrstitev v vrh prvenstvene lestvice, sicer je obsojena na razpad.

Na temki z igralkami Cimosa je jeseniška ekipa ponovno nastopila oslabiljena, zato je zmaga še dodaten dokaz kolektivne kakovosti ekipe. Začetek tekme je bil presenetljiv, v trenutku je bil rezultat 9:0 za Jesenice. Trojka Felčeve, ki na zadnjih tekmah igra odlično, nekaj blokad Ulčarjeve, ki je prišla v formo v drugem delu prvenstva, ter dobra igra ostalih Jeseničank, predvsem v obrambi, so kazale na gotovo zmago. Žal sta v razplet igre posegla sodnika, ki sta s svojimi merili omogočala gostiteljicam izredno grobo igranje, s katero so si zagotovile minimalen poraz.

Najbolj razburljivo je bilo v zadnjih minutah tekme, ko so gostje zaradi grobe obrambe izgubile nekaj žog v napadu. Domače igralke so se približale le na dve točki. V teh minutah sta sodnika skoraj prenehala soditi in prepusila, da se je igra odvijala po svoje. Pri tem je prišla do izraza večja izkušnost jeseniške ekipe.

Sezona 1985/86 se je za članice končala. Po eni strani je uvrstitev ekipe na šesto mesto z desetimi zmagami in osmimi porazi uspeh, po drugi strani pa glede na kakovost posameznik neuspeh. Ekipa je ob normalnih možnostih za treniranje in delo vsaj enakovredna ekipam Laboda, Pomurja, Kladivarja in Slovana, ki so poleg Ilirije uvrščene pred njo. Le Ilirija ima prednost zaradi izkušnosti igralke iz 2. zvezne lige in zato, ker pet ključnih igralke skupaj že več kot pet sezon.

Kljub temu da je prvenstvo končano, pa igralke ne bodo počivale. Z igranjem v polfinalu mladinskega prvenstva Slovenije so se uvrstile na odprto prvenstvo Jugoslavije, ki se bo začelo 18. aprila. Ekipo mladink sestavlja 10 igralke članske ekipe, vse pa želijo tudi v tej konkurenci nadaljevati dobre igre iz zadnjih tekem, zato bodo poskušale v teh dneh v okviru možnosti maksimalno trenirati.

T

Sportni park pod Mežaklo
HK Jesenice prireja

VELIKO JAVNO TOMBOLO

15. junija, ob 14.30, ob vsakem vremenu.

Smučarski klub Jesenice, Planinsko društvo Jesenice in Postaja GRS Jesenice prirejata 13. aprila

III. VELESLOM ZA MEMORIAL STANETA
KOBALARJA

Tekmovalje bo na Rožci, start pa ob 10. uri. Prijavit se lahko na SK Jesenice, Ledarska 4, do petka, do 14. ure, ali eno uro pred tekmovaljem.

SK Jesenice

RAZPIS PRVENSTVA ŽELEZARNE V KEGLJANJU
NA ASFALTU

Organizator prvenstva je komisija za športno rekreacijo, izvajalec pa Kegljarski klub na asfaltu. Vodja tekmovalja bo Anton Aubar.

Tekmovalje v kegljanju na asfaltu bo v Športnem parku pod Mežaklo po priloženem razporedu.

Tekmovalje bo posamezno in ekipno. Tekmovalo se bo po pravilniku o DŠRI v ZJ. Ekipa šteje pri moških pet, pri ženskah pa tri tekmovalce.

ŠTEVILO TEKMOVALCEV JE NEOMEJENO.

Vsak tekmovalec ima pred začetkom pravico do treh lučajev, v konkurenci pa 3 x 3 lučaje na vsaki stezi.

AKTIVNI TEKMOVALCI LAHKO NASTOPIJO, Vendar v POSEBNI KATEGORIJI.

Prijave sprejema vodja tekmovalja na kegljišču.

RAZPORED:
ponedeljek, 14. aprila, ob 16. do 20. ure,
sreda, 16. aprila, ob 9. do 12. ure in ob 18. do 22. ure,
petek, 18. aprila, ob 9. do 12. ure in ob 17. do 20. ure,
ponedeljek, 21. aprila, ob 9. do 12. ure in ob 16. do 20. ure,
torek, 22. aprila, ob 9. do 12. ure,
sreda, 23. aprila, ob 9. do 12. ure in ob 18. do 22. ure,
četrtek, 24. aprila, ob 9. do 12. ure,
petek, 25. aprila, ob 9. do 12. ure in ob 17. do 22. ure.

ORGANIZATORJEM ŠPORTNE REKREACIJE V
POČITNIŠKIH DOMOVH

Komisija za oddihe in komisija za športno rekreacijo pri IO sindikata Železarne vabi sodelavce, ki imajo veselje do učenja plavanja in organiziranja rekreacije v počitniških domovih, na skupni sestanek v torek, 15. aprila, ob 13. uri, v sejni sobi samoupraviteljev Železarne (bivši IBM).

II. SOL MOŠKI
OK BLED (ml.) : OK
ŽELEZAR 0:3 (— 7,
— 2, — 12)

V predzadnjem kolu letošnjega prvenstva II. SOL-zahod so odbojkarji Železarja na Bledu s 3:0 v komaj 45 minutah premagali domačo drugo ekipo.

Gostje so bili tokrat boljše v vseh elementih igre in so brez večjih naporov do-

bili dve novi točki. Oslabljeni domači odbojkarji so bili le v tretjem nizu enakovredni gostom, v celoti pa so razočarali.

V prvem setu se je poškodoval igralec gostov Avsenik in ni mogel nadaljevati srečanja, uspešno pa ga je zamenjal mladi Božo Legat.

Nastopili so: Avsenik, Kovač, Langus, Božo Legat, Primož Legat, Prešeren in Rajgelj.

V zadnjem kolu Železarji gostijo mlado ekipo Salomita iz Kanala. Tekma bo v soboto, 12. aprila, ob 18. uri v telovadnici OŠ v Žirovnici.

DR

Podelitev medalj najboljšim udeležencem smučarskega teka Združenja šoferjev in avtomehaničarjev Jesenice (foto J. Rabič)

STRELSKO TEKMOVANJE

Člani Lovske družine Jesenice so se v petek pomerili v streljanju z zračno puško na strelišču SD Triglav Javornik-Koroška Bela.

Tekmovalja se je udeležilo 40 članov.
Rezultati: Stanko Krmelj, 161 krogov, 2. Peter Boškini, 156 krogov, 3. Bojan Birk, 153 krogov, 4. Vinko Sedej, 147 krogov, 5. Niko Bernard, 145 krogov, 6. Janez Noč, 7. Damo Jakelj, 8. Božo Resman, 9. Alojz Augustin, 10. Uroš Zidar.

K. S.